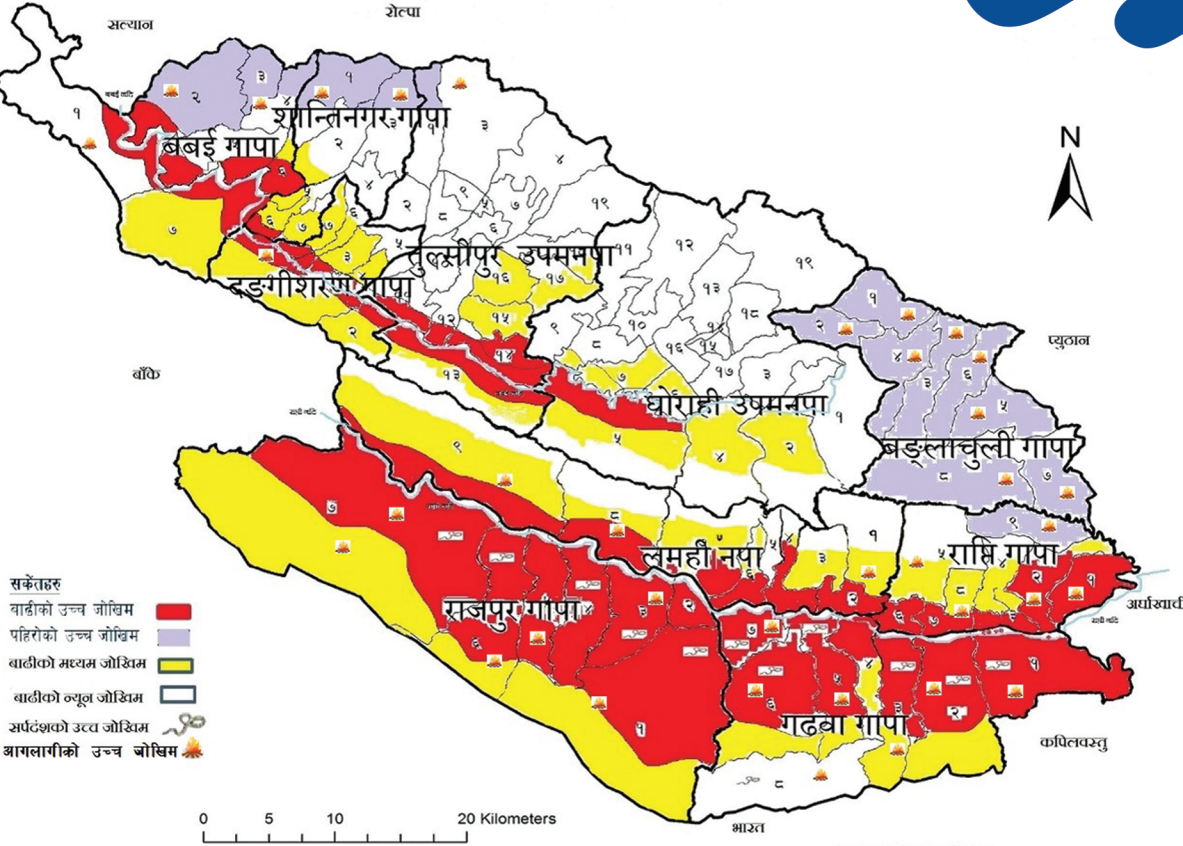

बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६

Disaster Preparedness and Response Plan 2019/2020

दाङ

दाङ जिल्लाको प्रकोप संकटासन्नताको नक्शा

- समन्वय, खोज तथा उद्धार
- आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा गैह्रखाद्य सामग्री
- खाद्य तथा कृषि
- खानेपानी तथा सरसफाई
- संरक्षण
- स्वास्थ्य तथा पोषण
- आपत्कालिन शिक्षा
- पुनःस्थापना तथा पुनःनिर्माण

जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, दाङ
District Disaster Management Committee (DDMC), Dang

गुणस्तर र उत्तरदायित्वहरूसँग सम्बन्धित आधारभूत मानवीय मापदण्डहरू

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६, दाङ

District Disaster Preparedness and Response Plan 2019/2020, Dang

दस्तावेज : जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८, दाङ को पाँचौ अद्यावधिक कार्य २०७५ चैत्र (२०७६/०७७ का लागी)

प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, दाङ

प्रकाशन मिति : २०७५ चैत्र

व्यवस्थापन : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, दाङ

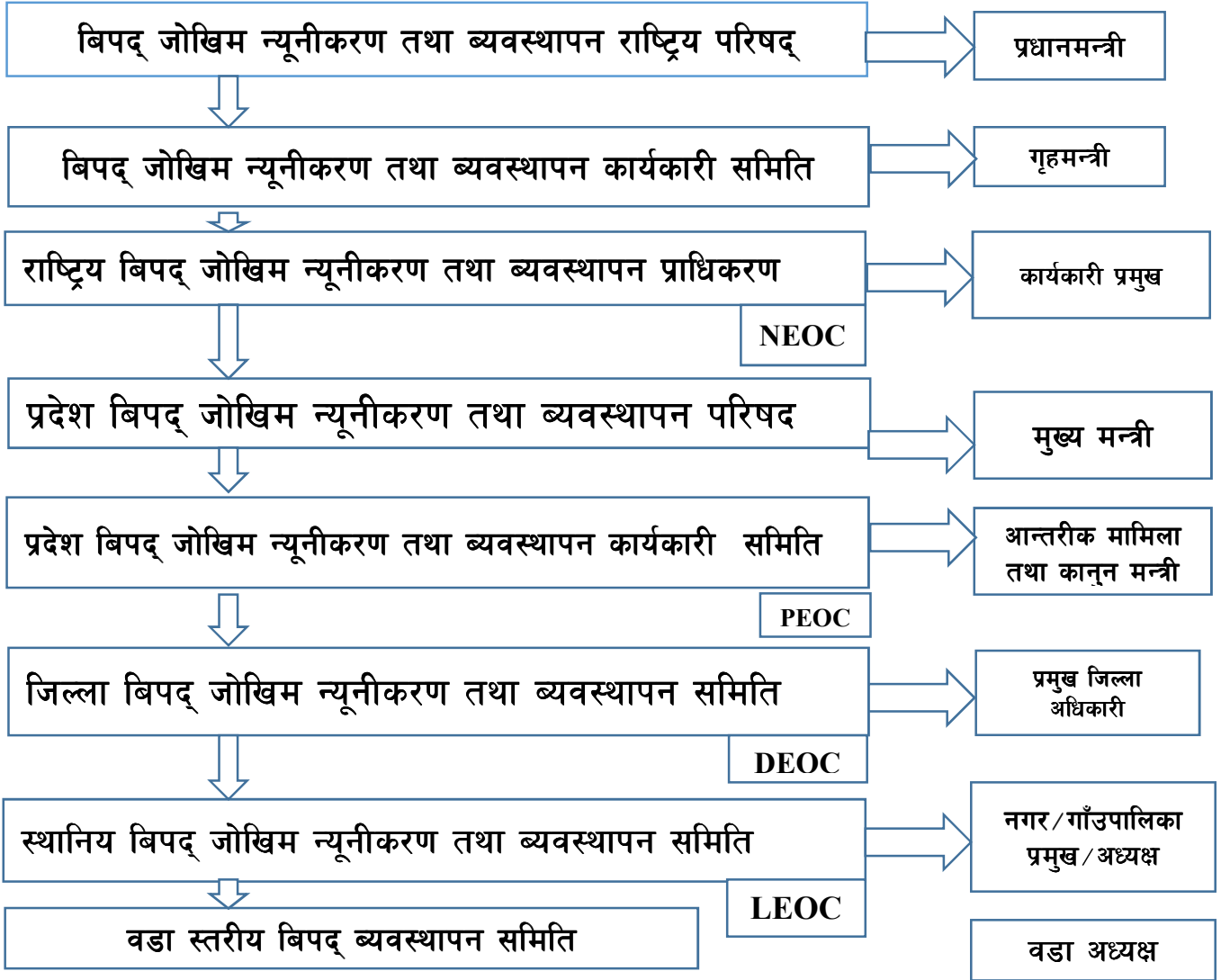
सर्वाधिकार : ©प्रकाशकमा

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ को पुनःअद्यावधिकका लागी

प्राविधिक सहयोग : खिलानाथ दाहाल, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, दाङ।

आर्थिक सहयोग : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, समुदायमा उत्थानशिलतामा अभिवृद्धि कार्यक्रम (ENCORE)

बिपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ अनुसार

जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको गठन प्रकृया :

प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अध्यक्ष
जिल्ला समन्वय समितिको प्रतिनिधि	सदस्य
जिल्ला भित्रका स्थानिय तहका अध्यक्ष तथा प्रमुख	सदस्य
स्वास्थ्य सम्बन्धि विषय हेर्ने जिल्ला स्थित कार्यालयको प्रमुख	सदस्य
जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरु	सदस्य
जिल्ला स्थित पूर्वाधार तथा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कार्यालयका प्रमुखहरु	सदस्य
राष्ट्रिय मान्यता प्राप्त दलका जिल्ला स्थित प्रमुख वा प्रतिनिधिकरु	सदस्य
नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
गैरसरकारी संस्था महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
नेपाल पत्रकार महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
उद्योग बाणिज्य महासंघको जिल्ला स्थित प्रमुख	सदस्य
प्रमुख जिल्ला अधिकारीले तोकेको अधिकृत	सदस्य सचिव

कार्यालय : ०८०-५६०१३३
☎ : ०८२-५६००२८
फ्याक्स : ०८२-५६०४६६
आवास : ०८२-५६००२९

जिल्ला प्रशासन कार्यालय

प.स.: २०७५/७६
च.नं.

मिति: २०७६/०१/३१

मन्तव्य

नेपालमा बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, महामारी, शितलहर, चट्याङ्ग जस्ता विपद्बाट प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । अझ खास गरी यस प्रकारको विपद्हरूले संकटासन्न अवस्थामा रहेका महिला तथा बालबालिकाहरू, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकहरूलाई बढि मात्रामा असर पुगेको देखिन्छ । मानविय क्रियाकलाप तथा अन्य कारणहरू एवं जलवायु परिवर्तनको प्रभावले विपद्का अभै खतरनाक र ठूला लक्षणहरू देखा पर्न सक्ने र जसको समयमा नै सावधानी पूर्वक व्यवस्थापन तथा पूर्व तयारी गर्न सकिएन भने भविश्यमा अत्यन्त ठूला विपद्हरू आउन सक्ने संभावना रहेको छ ।

यसै क्रममा नेपाल सरकारले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन ऐन २०७४(संशोधन २०७५) अनुसार प्रत्येक जिल्लामा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितीको गठन गरि विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा अध्यावधिक गर्ने कार्यको थालनी गरेको छ । नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन जिल्ला तह २०६७ (updated draft 2075) तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय निति २०७५, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० को अबधारणागत ढाँचामा तयार गरेको छ । उक्त मार्गदर्शनमा आधारित रहेर दाङ जिल्लामा जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ निर्माण गरिएको र समयक्रमसंगै सो योजनालाई अध्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट स्विकृत गरी जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ को पाँचौ अध्यावधिक २०७६ प्रकाशनमा ल्याईएकोछ । यस कार्यमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति दाङको नेतृत्व र जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (District Lead Support Agency-DLSA) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, दाङ जिल्ला शाखाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा अध्यावधिक भएको यस योजनालाई मुर्तरुप दिनका लागि जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा रहि कार्य गर्ने सुचना व्यवस्थापन अधिकृत खिलानाथ दाहाल, विभिन्न विषयगत कार्यालयहरू, जिल्ला समन्वय समिति, राजनैतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरू, स्थानिय तहका प्रमुखहरू, सुरक्षा निकायका प्रमुखहरू, पत्रकार महासंघ, दाङ जिल्ला उद्योग बाणिज्य संघ, जिल्लामा क्रियाशिल संघसस्थाहरू, विभिन्न सञ्चार माध्यम लगायत जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरू लगायत मानविय सहायता कार्यमा सम्लग्न सम्पूर्ण निकायहरूमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । अन्त्यमा यस योजना अनुसार स्थानिय तहहरूले समेत स्थानिय तहको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याएमा जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग पुग्नुका साथै विपद्का घटनाबाट हुनसक्ने धनजनको क्षतिलाई कम गर्न समेत मद्दत पुग्ने अपेक्षा गरेको छु । अन्त्यमा यस कार्ययोजनामा जिम्मेवारी तोकिएका सम्पूर्ण निकाय तथा पदाधिकारीहरूबाट आफुलाई तोकिएको जिम्मेवारी प्रभावकारी रूपमा निर्वाह हुने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।

गोविन्द प्रसाद रिजाल
प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्रमुख जिल्ला अधिकारी

अध्यक्ष, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, दाङ

प.स.:२०७५/७६

जिल्ला समन्वय समिति

घोराही, दाङ
५ नम्बर प्रदेश, नेपाल
जिल्ला समन्वय समिति
दाङ, प्रदेश नं. ५

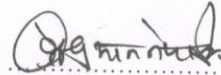
शुभकामना मन्तव्य

प्रमुख : ०८२-५६०५०५
उप-प्रमुख : ०८२-५६००३८

मिति : २०७६।०१।३१

नेपालमा वाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, महामारी, शितलहर, चट्याङ्ग जस्ता विपद्बाट प्रत्येक वर्ष ठूलो जनधनको क्षति हुने गरेको छ । अझ खास गरी यस प्रकारको विपद्हरूले संकटासन्न अवस्थामा रहेका महिला तथा बालबालिकाहरू, अपांगता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकहरूलाई बढि मात्रामा असर पुगेको देखिन्छ । मानविय क्रियाकलाप तथा अन्य कारणहरू एवं जलवायु परिवर्तनको प्रभावले विपद्का भन्ने खतरनाक र ठूला लक्षणहरू देखा पर्न सक्ने र जसको समयमा नै सावधानी तथा पूर्व तयारी गर्न सकिएन भने हामी माझ अत्यन्त ठूला विपद्हरू आउन सक्ने संभावना रहेको छ ।

यसै क्रममा नेपाल सरकारले "बिपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा बिपद् व्यवस्थापन ऐन २०७४" अनुसार प्रत्येक जिल्लामा जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितीको गठन गरि विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गर्ने कार्यको थालनी गरेको छ । नेपाल सरकार गृह मन्त्रालयले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (Guidance Note-2011) तथा जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९, बिपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय निति २०७५, बिपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० को अवधारणागत ढाँचामा तयार गरेको छ । त्यसै मार्गदर्शनमा आधारित रहेर दाङ जिल्लामा जिल्ला बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ निर्माण गरिएको थियो । समयक्रमसंगै सो योजनालाई अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरी जिल्ला बिपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८को पाँचौ अद्यावधिक २०७६ प्रकाशनमा ल्याएको छ । यस कार्यमा जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति दाङको नेतृत्व र जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (District Lead Support Agency-DLSA) नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ जिल्ला शाखाको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा अद्यावधिक भएको यस योजनालाई प्राविधिक रुपमा जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा रहि कार्य गर्ने सुचना व्यवस्थापन अधिकृत खिलानाथ दाहाल, विभिन्न विषयगत कार्यालयहरु, स्थानिय तहहरु, सुरक्षा निकायहरु, संघसस्थाहरु लगायत जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरु लगायत मानवीय सहायतामा सम्लग्न सम्पूर्ण निकायहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । अन्त्यमा यस योजना अनुसार स्थानीय तहहरुले समेत स्थानीय तहमा समेत बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याउन महत्वपूर्ण भुमिका रहने विश्वास व्यक्त गर्दछु ।

जितेन्द्रमान नेपाली

प्रमुख

जिल्ला समन्वय समिति, दाङ

जितेन्द्रमान नेपाली

प्रमुख

जि.स.सं., दाङ

शब्द संक्षेप :

जि.वि.ब्य.स	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति
DDMC	District Disaster Management Committee
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
उमनपा	उपमहानगरपालिका
नपा	नगरपालिका
जिसअ	जिल्ला समन्वय अधिकारी
उमनपा/नपा/गापा	उपमहानगरपालीका/नगरपालिका/गाउँपालिका
साबिक गाविस	साविक गाउँ विकास समिति
जि.पु.का.	जिल्ला पूर्वाधार विकास कार्यालय
जि.शि.स.अ.	जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारी
जि.शि.स.इ.	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
जिपसेका	जिल्ला पशु सेवा कार्यालय
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
ने. से.	नेपाली सेना
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
प्रउ	प्रहरी उपरीक्षक
सप्रउ	सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक
सप्रनाउ	सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनाउ	प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्रनि	प्रहरी निरीक्षक
मबासशा	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा
सप्रब	सशस्त्र प्रहरी बल
डि.व.का.	डिभिजन वन कार्यालय
जि.भु.सं का.	जिल्ला भु संरक्षण कार्यालय
ज.उ.प्र.नि.वि.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण बिभाग
रा/अगैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
DLSA	District Lead Support Agency
DEOC	District Emergency Operation Center
NEOC	National Emergency Operation Center
PEOC	Provincial Emergency Operational Center
UNFPA	United Nation Population Fund (United Nations Fund for Population Activities)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
SCI	Save the Children International
DDRC	District Disaster Relief Committee
FNJDang	Federation of National Journalist Dang Branch
D-WASH CC	District Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
L-WASH CC	Local level Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
DHO	District Health Office
NRCS	Nepal Red Cross Society
IRA	Initial Rapid Assessment
MIRA	Multi Initial Rapid Assessment
CSDA	Cluster Specific Details Assessment
PDNA	Post Disaster Need Assessment

विषय सूची

१. जिल्लाको पृष्ठभूमि	१-६
२. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	७
३. विपद् पूर्वतयारी योजना र विपद् सम्बन्धि साभेदारहरूको सुचि	८-२५
३.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको सूची	८-९
३.२. सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा	१०
३.३. प्रकोप जोखिम विश्लेषण	१०-१९
३.४. जिल्लाको निकायगत श्रोत साधनको आँकलन	१९-२३
३.५. आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान	२४
४. विपद्को प्रकृतिमा आधारित विषयगत क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना	२५-५२
४.१. विषयगत क्षेत्रको परिचय	२५
४.२. विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची	२६
४.२.१ विषय क्षेत्र : खोज तथा उद्धार, समन्वय	२७-३०
४.२.२ विषय क्षेत्र : खाद्य तथा कृषि	३०-३३
४.२.३ विषय क्षेत्र : आपत्कालीन आश्रय तथा गैट्खाद्य सामाग्री	३३-३६
४.२.४ विषय क्षेत्र : आपत्कालीन संरक्षण	३६-४०
४.२.५ विषय क्षेत्र : आपत्कालीन शिक्षा	४०-४३
४.२.६ विषय क्षेत्र : खानेपानी, स्वच्छता तथा सरसफाई	४४-४६
४.२.७ विषय क्षेत्र : आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा	४६-४९
४.२.८ विषय क्षेत्र : राहत, पुनःस्थापना, पूर्णःनिर्माण	५०-५२
विपद् सम्बन्धि परिस्थिति सो सम्बन्धि प्रतिकार्य योजना	
विषयगत नेतृत्व र सह-नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय तथा सदस्यहरूको पहिचान(पूर्वतयारीका लागि श्रोत साधनको आँकलन), आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीका लागि विषयगत गतिविधिहरू (पूर्वतयारी गतिविधिहरू)	
विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्यका लागि विषयगत कार्य योजना (विपद्को समयमा कार्यान्वयन गर्ने)	
५. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति	५२
६. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन	५२
७. अनुसूचीहरू	५३-७४
८. सन्दर्भ सामग्रीहरू	७५
९. जिल्लाको विपद् जोखिम नक्शांकन	
१०. बाढी पूर्वसूचना प्रणाली सञ्जाल	

दाङ जिल्लाको बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ (District Disaster preparedness and Response Plan 2019/2020)

१. परिचय (Introduction)

१.१ पृष्ठभूमि (Background)

नेपाल विपद्को दृष्टिले अति जोखिमपूर्ण देशहरूमध्ये एक हो । विश्वका १ सय ९८ मुलुकमध्ये नेपाल भूकम्पका हिसाबले ११ औं, बाढिको हिसाबले ३० औं स्थानमा र जलवायु परिवर्तनको हिसाबले विश्वमा चौथो तथा एशियामा छैठौं जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । प्राकृतिक विपद्को हिसाबले विश्वको उच्च जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । नेपालमा विशेषगरी नियमित रूपमा हुने बाढी, पहिरो, हुरिबतास, आगलागी, चट्याङ, सडक दुर्घटना, असिना, हिमपहिरो, महामारी जस्ता मौसमी विपद्बाट हरेक वर्ष लगभग बीस हजारभन्दा बढि परिवारहरू प्रभावित हुने गरेका छन् । नेपालमा प्रतिवर्ष विभिन्न विपद्हरूबाट सरदर औषतमा एक हजारको हाराहारीमा मानिसहरूको मृत्यु हुने गर्दछ । जसमध्ये वार्षिक ३ सय जनाको मृत्यु बाढी तथा पहिरोका कारणले मात्रै हुने गर्दछ । यसैगरी सबैभन्दा बढी आगलागीका कारण पशु चौपाया, पंक्षी, जग्गाजमिन, वन क्षेत्र र बालीनाली, धनसम्पत्तिको नोक्सानी हुने गरेको छ ।

विपद्को कारण नेपालले हरेक वर्ष औषतमा १ अर्ब २१ करोडको बराबरको सम्पत्तिको क्षति व्यहोर्नु परेको छ । त्यसै गरेर नेपालको विकास दर ३ देखि ४ प्रतिशतले रहेको छ भने विपद्ले विनाश गर्ने दर ८ देखि २५ प्रतिशतसम्म हुने गरेको देखिएको छ । कमजोर भु-बनोट, जटिल भुगर्भीय संरचनाका कारण नेपाल विपद्को उच्च संकटासन्नताको अवस्थामा रहेको छ । विगतमा गरिएका अध्ययन अनुसन्धान र विगतको विश्लेषण अनुसार नेपालमा कुनै पनि समय धेरै ठूलो भूकम्प जाने र त्यसबाट धेरै संख्यामा मानिस मर्ने, घाइते हुने तथा भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त हुने सम्भावना रहेको छ । २०७२ वैशाख १२ र २९ गते आएका भूकम्प यसैका उदाहरण हुन् । अझै पनि यस्तै प्रकृतिका भूकम्पहरू आउने अनुमान गरिदै छ । यस्तै हरेक वर्ष जस्तो कोशी, कर्णाली र महाकाली लगायतका नदीहरूमा आउने बाढीहरू पनि विपद्का उदाहरणहरू हुन् ।

विपद् व्यवस्थापन र उद्धार कार्यलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा मानव अधिकारका रूपमा अघि बढाउन १८ देखि २२ जनवरी २००५ मा जापानको ह्योगो शहरमा प्राकृतिक विपद् न्यूनीकरण सम्बन्धी दोश्रो विश्व सम्मेलन भएको थियो । यस विश्व सम्मेलनलाई ह्योगो सम्मेलन र सो सम्मेलनद्वारा जारी गरिएको घोषणापत्रलाई ह्योगो घोषणापत्र (Hyogo Declaration) तथा कार्ययोजनालाई ह्योगो कार्य योजनाको (Hyogo Framework Plan of Action) नामले चिनिन्छ । त्यस अवसरमा नेपालले विपद् न्यूनीकरण एवं समन्वय परिषद्को गठन, विपद् सम्बन्धी राष्ट्रिय रणनीति तयार गरी त्यसको अध्यावधिक गर्ने, विकसित मुलुकका उच्च प्रविधि र अनुभवहरूलाई अनुशरण गर्ने, दिगो विकास र सुरक्षित भविष्य निर्माणका लागि शिक्षा भन्ने नारालाई साकार पार्न शैक्षिक पाठ्यक्रममा सुधार गर्ने र विपद् न्यूनीकरणका लागि विश्वकोषको स्थापना गर्ने जस्तो कुराहरूमा आफ्नो प्रतिबद्धता जाहेर गरेको छ । साथै २५ असोज २०६६ मा नेपाल सरकारबाट स्वीकृत गरिएको रणनीतिमा पनि प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अवधारणाहरूलाई आपत्कालीन पूर्वतयारी (Preparedness), प्रतिकार्य (Response) तथा पुनर्लाभ (Recovery) सम्बन्धी कार्यक्रममा व्यवस्थित रूपमा समावेश गर्ने समेत उल्लेख गरिएको छ । साथै नेपालले तय गरेको अवधारणाहरू सन् २००५ मा १६८ राष्ट्रहरूले तयार गरेको Hyogo Framework तथा सन् २०१५ मार्च १८ मा जापानको सेन्डाईमा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघीय विश्व सम्मेलनले तय गरेको The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030 बाट निर्दिष्ट छन् ।

विपद्को सवाल भनेको राहत र उद्धारसँग मात्र सीमित छैन । आधारभूत मानव अधिकार, मानवीय कानून, विकास निर्माण, गास, बास, कपास, शान्ति सुरक्षा एवं सामाजिक, आर्थिक, साँस्कृतिक लगायतका हरेक बिषयहरूसँग यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध छ ।

यस्तै संवेदनशील सवालहरूलाई हृदयगम गरी विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विकासका हरेक पक्षसँग समाहित गर्दै दिगो विकासको अवधारणाभिन्न एकीकृत गरिनु पर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने अल्पकालीन एवं दीर्घकालीन योजनाका साथ विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र सरोकारवाला निकायहरूबीचको साभेदारी, समन्वय र सहकार्यमा प्रतिबद्धता र ऐक्यबद्धताका साथ योजना तर्जुमादेखि कार्यान्वयनसम्म कार्य गर्नुपर्ने आजको सान्दर्भिकता हो ।

यिनै कुराहरूलाई मनन गरी खतरा तथा सडकटासन्नता, विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू, जिल्लास्थित सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जिल्लास्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यलाई बलियो बनाउने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयासस्वरूप कम्तीमा जिल्ला तहमा निर्माण गरिएको जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ लाई अद्यावधिक गरी २०७६ प्रकाशन गर्नुको प्रमुख लक्ष्य हो । यस जिल्लामा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई सहजीकरण गर्नको लागि नेपाल रे डक्रस सोसाइटी दाङ जिल्ला शाखाले जिल्ला अगुवा सहयोगी संस्था (District Lead Support Agency-DLSA)को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ ।

१.२. दाङ जिल्लाको सामान्य जानकारी (Brief Introduction of Dang District)

१.२.१ भौगोलिक अवस्थिति, सिमाना तथा राजनीतिक र प्रशासनिक विभाजन

दाङ जिल्ला नेपाल राज्यको पाँच नम्बर प्रदेशमा अवस्थित छ । यस जिल्लाको जिल्ला सदरमुकाम घोराही हो । नेपाल सरकारको स्थानीय पुनःसंरचना नीति अनुरूप यस जिल्लामा हाल १० वटा स्थानीय तह रहेका छन्, जसमा २ वटा उपमहानगरपालिका, १ वटा नगरपालिका र ७ वटा गाउँपालिका रहेका छन् । यस जिल्लाका पहाडी भूभाग अन्तर्गत चुरे पर्वतीय क्षेत्रमा केही स्थानीय तहका वार्डहरू रहेका छन् भने अधिकांश क्षेत्र समथर भूभागमा अवस्थित रहेको छ । विश्व मानचित्रमा २७°३६' देखि २८°२९' अक्षांश र ८२°२' देखि ८२°५' देशान्तरको बीचमा रहेको छ ।

यस जिल्लाको सरदर लम्बाई पूर्व पश्चिम ९० कि.मी. र उत्तर-दक्षिणको चौडाई करिब ७२ कि.मी. रहेको छ । यस जिल्लाको उत्तरमा सल्यान, रोल्पा र प्यूठान जिल्ला, दक्षिणमा भारत, पूर्वमा कपिलवस्तु र अर्घाखाँची जिल्ला साथै पश्चिममा सुर्खेत र बाँके जिल्ला पर्दछन् । यस जिल्लालाई राजनीतिक, प्रशासनिक तथा विकासको दृष्टिकोणबाट १० वटा स्थानीय तहमा विभाजन गरिएको छ ।

१.२.२. भू-क्षेत्र र जमिनको बर्गीकरण

यो जिल्ला समुद्री सतहबाट २१३ मिटरदेखि २०५८ मिटर उचाईसम्मको भू-भागमा रहेको छ । यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २,९५,५०० हेक्टर अर्थात् २,९५५ वर्ग किलोमिटर छ । कुल भू-क्षेत्रमध्ये चरिचरन १२,९५० हेक्टर, अनुत्पादित २०,४४५ हेक्टर, कृषि ६९९५० हेक्टर र वन १,९२,९५५ हेक्टर रहेको छ । समुन्द्री सतहबाट २१३ मिटर देखि २०५८ मिटरसम्मको उचाइमा रहेको छ ।

१.२.३. दाङ जिल्लाका प्रमुख नदी प्रणाली तथा सहायक नदीनालाहरू

क्र.स.	नदी/ खोला	उद्गम स्थल	सहायक खोलाहरू
१	राप्ती नदी	ऐरावती	रनसिह, बनघुस्री, बौरा, पत्रिङ्गा, महदेवा, सुपैला, पर्नाहा, भालुदोब्रे, मानपुर, गुरूड, माररी, रसरी, कालिपुरूवा, मंग्रेठा, महतनी, कक्रहवा, करडा, गंगदी, बनकट्टी, भित्री सिक्टा, सुनपथ्री/गोटुवा, गनाहा, बगाहसोती, भालु, फेहरी, कटेसनाला, करम्दी, दोलै, सिङ्गै, कौडिया, अर्नवा अर्जुन, उचानिम्बु, भत्तरकुण्डा, रिहार, च्याउ, अमिलिया र शिवखोला
२	बबई नदी	रामपुर	बालिम, सिस्ने, कटुवा, सेवार, गुर्जे, हापुर, पत्रे, सक्राम, चौवा, ग्वार, काला, पातु, गहते, भमके, बागर, बौलाहा, चिसापानी, च्यान्टी, उपल्लो/तल्लो ट्वाड, सुसाउने, तुई, कलम, घट्टे, (शिर र पधेरा), मलै
३	भारत तटपर्न बग्ने खोला	कोईलाबास, बेला, राजपुर	कोईलाबास, गुरूड, पटौली, खंग्रा, डगमारा, सुनपथ्री, भैसाही र भौवा

दाङ जिल्लामा राप्ती नदीमा आउने बाढीका कारण हरेक वर्ष जसो देउखुरी क्षेत्रका राजपुर, गढवा र राप्ती गाउँपालिका (लालमटिया, सिसहनियाँ, सतबरिया, गोबरडिहा, गंगापरस्पुर, गढवा, बेला र राजपुर) तथा हालको लमही नपाका धेरै स्थानमा नदी कटान तथा मानवीय क्षतिसमेत हुँदै आएको छ भने २०७१ र २०७४ सालमा बबई नदीमा आएको बाढीका कारण मानवीय तथा भौतिक क्षति हुन पुगेको छ ।

१.२.४. माटोको बनावट र उर्वराशक्ति र संभावित भू-क्षयको क्षेत्र

दाङ जिल्लाको कुल क्षेत्रफलमध्ये ६९ हजार ९ सय ५० हेक्टर अर्थात् २३.७ प्रतिशत जमिन खेतियोग्य रहेको छ । जसमध्ये हाल ५७,८२७ हेक्टर भूमिमा मात्र सिंचाई सुबिधा पुगेको र बाँकी कृषि भूमिले आकासे बर्षामा नै निर्भर रहनुपर्ने अवस्था छ । राप्ती नदीहरूका साथै चुरे पहाडबाट उत्तर र दक्षिणातिर बग्ने वर्षे खोलाहरूले वर्षेनी यस जिल्लाको धेरै उब्जाउ भूमि कटान गरिरहेका छन् । साथै केही स्थानहरूमा बालुवाकरण हुँदै मरूभूमिकरण हुने र भू-स्खलन हुने कारणले पनि यस जिल्लाको माटोको बनावटमा दिन प्रतिदिन परिवर्तन आई उर्वरभूमि घट्दै गएको छ ।

यस जिल्लाको उत्तरतर्फको भू-भाग भावर र चुरे पर्वत श्रृङ्खलामा पर्ने भएको कारणले भिरालो किसिमको छ । भिरालो भएको कारणले वर्षातमा खहरे खोलाले एकतिर यस क्षेत्रको माटोलाई बगाएर लैजान्छन् भने अर्कोतिर चुरे पहाडबाट बगाई ल्याएको बालुवा, गेग्रानहरू समथर क्षेत्रको भूमिमा ल्याई थुपारी दिने गर्दछन् । जसले गर्दा उब्जाउ भूमिहरू दिन प्रतिदिन मरूभूमिमा परिणत हुँदै गएका छन् ।

राप्ती नदी तथा चुरे पहाडबाट उत्तर दक्षिणातिर बग्ने वर्षे खोलाहरूबाट बाढीको प्रकोप पर्ने गरेको छ । बाढीको मारमा देउखुरी क्षेत्रका लमही नगरपालिका, राजपुर, गढवा र राप्ती गाउँपालिका समुदायमा हरेक वर्ष भू-क्षय, कटान तथा बाढीको चपेटामा पर्ने गरेका छन् । २०७१ साउनको अन्तिम साता बबई नदी र यस प्रणाली अन्तर्गतका नदीहरूमा आएको बाढी बवई तटीय क्षेत्रका समुदायमा भएको मानवीय तथा भौतिक क्षति तथा २०७३ श्रावण १० र ११ गते आएको राप्ती नदीको बाढीले देउखुरी क्षेत्रमा अवस्थित साबिकका गाबिसहरू डुवानमा पारेको र १ जनाको मृत्यु भएको थियो । २०७४ श्रावण २८, २९ र ३० गते आएको बाढीले बवई तटीय क्षेत्र र यस अन्तर्गतका सहायक नदीको तटीय क्षेत्रमा रहेका समुदाय नराम्ररी प्रभावित भएका थिए भने ३५९ घर पूर्ण क्षति, २८२ घर आंशिक क्षति ७ जनाको मृत्यु, २ जना घाईते र १ जना बेपत्ता रहेको थियो । प्रत्येक वर्ष देउखुरी क्षेत्रका बस्तीहरू बाढीको उच्च जोखिममा रहेका छन् भने साविक धर्ना, त्रिपुर नपाको बबई क्षेत्र, डुरूवा, फुलबारी, गोल्टाकुरी, तुलसीपुर नपाको बबई तटीय क्षेत्र श्रीगाउँ, धनौरी, पञ्चकुले र पुरन्धारा लगायतका समुदायहरू बवई नदी र सोसँग मिसिन आउने सहायक खोलाहरू कारण बाढीको उच्च जोखिममा रहेका छन् ।

१.२.५. हावापानी, जलवायु बनस्पति तथा बन्यजन्तु

दाङ जिल्लाको जलवायु समशितोष्ण मनसुनी किसिमको भएकोले गर्मीयाममा दिउँसो मरूभूमिबाट बहने लू (रांके) चलेर यहाँको अधिकांश क्षेत्रका जनजीवनलाई निकै असहज तुल्याउँछ भने जिल्लाको उत्तरी क्षेत्रको चुरे पहाडको केही भागमा मात्र गर्मी कम हुन्छ । हिउँदमा पनि यस जिल्लामा राम्रोसँग घाम नलाग्ने र शीतलहर चल्ने कारण अति जाडो हुने भएकोले यहाँको बसोबास प्रायः वर्षेभरी कष्टदायक हुन्छ । यहाँको तापक्रम अधिकतम ४०.० डिग्री सेल्सियससम्म पुग्ने गर्दछ भने जाडो याममा न्यूनतम ० डिग्री सेल्सियससम्म भर्ने गरेको पाइन्छ । सापेक्षिक आद्रता २७ प्रतिशतदेखि ९४ प्रतिशतसम्म र औषत वर्षा वार्षिक १७ मिलिमिटरसम्म हुने गरेको छ । यस दाङ जिल्लामा पाईने वनस्पतिमा साल, साज, बाँभ्र, सिसौ, खयर, घनेरो, सिमल र सल्लो तथा वन्यजन्तुमा चितुवा, स्याल, हरिण, ब्वाँसो, खरायो चराहरू, मयुर, कालीज, लुईचे आदि रहेका छन् ।

श्रोत:जल तथा मौषम विज्ञान विभाग

१.२.६. जनसंख्याको आकार, बृद्धिदर, घनत्व तथा देश बाहिर रहेको जनसंख्या

२०५८ सालको जनगणना अनुसार यस जिल्लाको कुल जनसंख्या ४ लाख ६२ हजार ३ सय ८० जना रहेको थियो भने २०६८ सालमा यस जिल्लाको कुल जनसंख्या ५ लाख ५२ हजार ५ सय ८३ पुगेको छ । यी दुई जनगणना वर्षको वृद्धिदरलाई आधार मान्दा २०७२ असारमा यस जिल्लाको जनसंख्या ५ लाख ९२ हजार पुगेको छ । यस जिल्लाको जनघनत्व २०६८ को जनसंख्याको आधारमा जनघनत्व प्रतिवर्ग किमी १ सय ८७ जना रहेको छ भने यस जिल्लाका ४३ हजार १ सय ६० युवा जनसंख्या जनगणनाको अवधीमा देश बाहिर रहेको अवस्था छ । हालै थपिएका दुई नगरपालिकाका कारण दाङ जिल्लाको शहरी जनसंख्या ४० प्रतिशतको हाराहारीमा पुगेको छ ।

उल्लेखित विषयवस्तुहरूबाट जनसंख्या सम्बन्धी केही अवस्थाको आँकलन भए पनि बिपद्को अवस्था थाहा पाउनका लागि यो जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई बिपद् व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने अपेक्षा राखिएको छ ।

१.२.६.१ नयाँ संरचना अनुसारका उमनपा, नपा, गाउँपालिकाको जनसंख्या विवरण

क्र. स.	विवरण	जनसंख्या				क्षेत्रफल (बर्ग किमि)	कैफियत
		घरधुरी संख्या	पुरुष	महिला	जम्मा		
१	तुलसीपुर उमनपा	३१२६२	६७८०४	७५०६५	१४२८६९	३७१.९	
२	घोराही उमनपा	३५४५२	७४६५३	८३९७५	१५८६२८	५०४.७	
३	लमही नगरपालिका	९४३८	२३१४०	२४८७२	४८०१२	३१५.४	
४	राजपुर गाउँपालिका	४४७६	१२२७५	१२७८६	२५०६१	५५६.८	
५	गढवा गाउँपालिका	७२७१	१८५६०	२०१०३	३८६६३	३४५.६	
६	राप्ती गाउँपालिका	८०५८	१९६४१	२१३०८	४०९४९	१५५.४२	
७	बंगलाचुली गाउँपालिका	४७३०	१०८७९	१३३६६	२४२४५	२३६.७८	
८	बवई गाउँपालिका	५९४५	१२५२९	१४९४०	२७४६९	२४९.१	
९	शान्तिनगर गाउँपालिका	५३२८	११५९५	१३६०८	२५२०३	११२.३	
१०	दंगीशरण गाउँपालिका	४४५५	९९८३	११५०१	२१४८४	१०७	
	जम्मा	११६४१५	२६१०५९	२९१५२४	५५२५८३	२९५५	

श्रोत: दाङ जिल्लाको गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाईल, २०७४

१.२.६.२. बितगका २ जनगणनालाई आधार मानी तयार गरिएका केही आँकडाहरू :

सि.नं.	विवरण	२०५८ को अवस्था	२०६८ को अवस्था
१.	महिलाको जनसंख्या	२,३३,४२२	२९१५२४
२.	पुरुषको जनसंख्या	२,२८,९५८	२६१०५९
३.	जम्मा जनसंख्या	४,६२,३८०	५५२५८३
४.	लैंगिक अनुपात	९८.०९	८९.५४
५.	परिवार संख्या	८२,४९५	११६४१५
६.	औषत परिवार संख्या	५.६०	४.७५
७.	वार्षिक जनसंख्या वृद्धि	२.६६	१.७८ प्रतिशत
८.	जनसंख्या दोब्बर हुन लाग्ने अवधि	२६	३९ वर्ष
९.	जनघनत्व	१५६	१८७ प्रति बर्ग कि.मी.
१०.	शहरी जनसंख्या	१६.६५	४०.५३ प्रतिशत
११.	ग्रामीण जनसंख्या	८३.३५	५९.४७ प्रतिशत
१२.	०-४ अर्थात ५ वर्ष मुनीको जनसंख्या	६७६०३	५३४७४ अर्थात ९.६८ प्रतिशत
१३.	०-१४ (१५ वर्ष मुनीको जनसंख्या)	१९३३६८ (४१.८२)	१९९४१२ अर्थात ३६.०९ प्रतिशत
१४.	१५-५९ उमेरको जनसंख्या	२४८१२९ (५३.६६)	३१६१७३ अर्थात ५७.२२ प्रतिशत
१५.	६० वर्ष वा माथिको जनसंख्या	२०८८३ (४.५२)	३६९९८ अर्थात ६.७० प्रतिशत
१६.	विदेशी मुलुकमा जाने जनसंख्या	१६,२२४	४३१६०
१७.	अपाङ्गको जनसंख्या	२,४५६	१२८८१ अर्थात २.३३ प्रतिशत

श्रोत:- राष्ट्रिय जनगणना, २०५८ तथा २०६८ को नतिजा

१.२.७ जिल्लामा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाको अवस्था

राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, घोराही १ (१०० शैया) । प्रादेशिक अस्पताल, तुलसीपुर १ (५० शैया), लमही अस्पताल १५ शैया, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र २ वटा, स्वास्थ्य चौकी ३६ वटा, राप्ती आँखा अस्पताल तुलसीपुरमा १ र लमहीमा १ गरी २ वटा, आयुर्वेदिक चिकित्सालय १, आयुर्वेद अञ्चल अस्पताल १ र आयुर्वेद औषधालय २ वटा तथा निजी अस्पताल ६ वटा रहेका छन् ।

जिल्लामा स्वास्थ्य सेवाको अवस्था हेर्दा राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानमा २२, प्रादेशिक अस्पतालमा ७, जिल्ला जनस्वास्थ्य अन्तर्गत ३, आयुर्वेद चिकित्सालय तथा अञ्चल अस्पतालमा ३, राप्ती आँखा अस्पतालमा १, परिवार नियोजन संघमा १, गरी ३७ डाक्टर उपलब्ध छन् । यसलाई प्रक्षेपित जनसंख्या ५८७९२४ लाई भाग लगाउँदा प्रति चिकित्सकले १५ हजार ९ सय जना व्यक्तिलाई सेवा दिनुपर्ने अवस्था छ । यद्यपि यो समानुपातिक छैन बढी शहर केन्द्रित छ । जिल्लाको परिवार नियोजन साधन प्रयोग दर ५४ प्रतिशतभन्दा माथि रहेको छ । ५२ प्रतिशत प्रसुति दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट हुने गरेको छ, यस्तै प्रतिवर्ष ५ आमाको प्रसुतिजन्य जटिलताले मृत्यु भइरहेको छ ।

१.२.८. जिल्लाको सडक सञ्जालको अवस्था :

जिल्लाको २ उमनपा, १ नपा र ७ वटा गाउँपालिकहरू सडक सञ्जालले छोएका छन् । सडक डिभिजन कार्यालयका अनुसार दाङ जिल्लाको सडक डिभिजन अन्तर्गतको ७ सय ९२ किमीमध्ये २५१ कि.मी. सडक पिच भएको छ । यस्तै ३ सय ५५ किमी ग्राभेल र १ सय ८६ किमी सडक कच्ची रहेको छ । यस बाहेक जिल्ला अन्तर्गतका केही सडक पनि पिच भएका छन् । जिल्ला सडकको क्षेत्रसमेतलाई जोड्दा र स्थानीयस्तरका सडकहरूसमेत जोड्दा यो क्षेत्रफल धेरै रहेको छ । यस जिल्लामा मध्यपश्चिम सडक डिभिजन अन्तर्गत २० वटा सडक रहेका छन् । जिल्ला प्राविधिक कार्यालयले जिल्लाका ९ वटा सडकलाई राष्ट्रिय तथा फिडर सडक भनि छुट्टाएको छ भने जिल्लाका २४ वटा सडकलाई ए, २२ वटा सडकलाई बी र स्थानीय तहका २४ सडक भनी वर्गिकरण गरेको छ ।

१.२.९. खानेपानी तथा सरसफाइ :

यस दाङ जिल्लाको कुल जनसंख्याको ७६.५० प्रतिशत जनसंख्या अर्थात् शुद्ध खानेपानी सुबिधा पाएको जनसंख्या ४ लाख २२ हजार ९ सय जना रहेका छन् । सरसफाई सुबिधा भने जिल्लाका सबै घरधुरीमा पुगेको छ ।

१.२.१० विद्युतीकरण तथा सञ्चारको अवस्था :

यस जिल्लाको सबै स्थानीय तहमा विद्युतीकरण सेवा पुगेको छ । साबिक सैधा गाविसको केही स्थानमा बिस्तारको कार्य भइरहेको छ भने दुर्गम क्षेत्रमा सोलार लगायत अन्य बैकल्पिक सेवाबाट उज्यालो सेवा लिइरहेको अवस्था छ । वि.सं.२०७६ सालभित्रमा सबै क्षेत्रमा बिद्युतको पहुँच पुऱ्याउने लक्ष्य सहित विद्युतीकरणलाई विकासको एक सूचकको रूपमा लिइनुका साथै यसले अन्य सबै क्षेत्रको विकासलाईसमेत बढावा दिनमा मद्दत पुऱ्याउँदछ ।

दाङ जिल्लाका सबै गापा/नपाहरूमा टेलिफोन सुविधा पुगेको छ । यस जिल्लामा आ.व.२०७३/७४ सम्ममा नेपाल टेलिकमबाट ल्याण्डलाइन फोन, मोबाइल, स्काइफोन तथा सी.डी.एम.ए लगायत ६ लाख ५८ हजार ४ सय ५६ लाइनभन्दा बढी फोन लाइन वितरण गरिएको छ । हेलो र एनसेलले वितरण गरेको संख्या जोड्दा यो संख्या अलि धेरै हुन आउँछ । तथापी यी फोन अन्य जिल्लामा पनि उपयोग हुने तथा एकै व्यक्तिले धेरै उपयोग गर्ने गरेको समेत पाइएको छ । जिल्लामा ६ राष्ट्रिय दैनिक, ७ वटा साप्ताहिक, स्थानीय टेलिभिजन ७ वटा र १५ वटा एफएम रेडियो सञ्चालनमा छन् भने रेडियो नेपालको प्रादेशिक संरचना स्थापना भएको छ ।

१.३ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक गर्नुको उद्देश्य :

विपद्को समयमा मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गरी प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, जाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन यस योजनालाई अद्यावधिक गर्नुको मूल उद्देश्य हो ।

१. प्रकोपका कुनै पनि घटनाबाट हुनसक्ने विपद् र त्यसबाट श्रृजित मानवीय असरहरूलाई न्यूनीकरण गर्न पूर्वयोजना तर्जुमा गर्ने ।

२. विपद्को समयमा र विपद् पश्चात् गर्ने गतिविधिहरूको जिम्मेवारी क्रमबद्ध रूपमा राखी सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने ।
३. विपद्को क्षेत्रमा कार्यरत सरकारी, गै.स.स. तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैससहरूसँग विपद् पूर्व नै आकस्मिक योजना तयार गरी विपद् सामना गर्नसक्ने क्षमताको पहिचान गर्न ।
४. विपद्को समयमा संयमित र संगठित भई विपद् व्यवस्थापन कार्यलाई योजनाबद्ध तरिकाबाट पूर्व जिम्मेवारीको किटान गरी व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।
६. विपद् प्रतिकार्यका लागि प्रतिकार्य प्रणालीलाई सहज तरिकाले प्रतिकार्य गर्नका लागि नेरेसोले निर्माण गरेको बाढी तथा भुकम्प प्रतिकार्य योजनालाई समेत यसै योजनामा समाहित गरी आकस्मिक प्रतिकार्य योजनाको रूपमा प्रयोग गर्ने ।

१.४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता :

विपद्को समयमा गरिने विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न बनेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समय अनुकूल बनाउन तथा समय अनुसार श्रोत साधनमा हुने फेरबदल अनुसारको प्रतिकार्य योजना बनाउन यस अधि बनेको प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्नुपर्ने हुन्छ ।

- ♦ प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्दा समयक्रम अनुसार हुने विपद्को पहिचान, त्यसको पूर्वतयारी र त्यसका लागि गर्नुपर्ने योजनाहरू समेत अद्यावधिक हुने हुनाले विपद्को व्यवस्थापनमा निकै सहजता आउँछ ।
- ♦ विपद्को जोखिम कम गर्न, मिलेर काम गर्न, विपद्मा आउने श्रोतलाई बिकेन्द्रित गरी क्षेत्रगत रूपले परिचालन गर्न विपद् प्रतिकार्य योजनाले मद्दत गर्छ ।
- ♦ प्रभावित समुदायलाई प्रकोपको पूर्व सूचना दिनेदेखि सुरक्षित र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि आधारभूत मार्गदर्शन समेत दिन्छ ।
- ♦ विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण र यसको अद्यावधिक गर्दा उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- ♦ आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- ♦ क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवा प्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।
- ♦ साथै २०७१ र २०७४ को श्रावण महिनामा दाङ जिल्लामा आएको बाढी र २०७२ को गोरखाको भूकम्पबाट सिकिएका पाठका आधारमा भुकम्प तथा बाढी आकस्मिक प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी पूर्वतयारीका कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- ♦ नेपाल रेडक्रस सोसाईटी दाङ जिल्ला शाखाले तयार गरेको बाढी तथा भुकम्प सम्बन्धी विपद् आकस्मिक योजना (Contingency plan) ले समेत जिल्लाको समग्र प्रतिकार्य प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- ♦ बाढी तथा भुकम्पीय प्रतिकार्य तालिकाको आधारमा विपद्को समयमा जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरू प्रतिकार्यमा क्रियाशीलतामा बृद्धि भई प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधि संचालनमा मद्दत गर्दछ ।

१.५ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिकको क्षेत्र र सीमा :

यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरिनुका सिमा र यस योजनाका क्षेत्रहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- ♦ जिल्लास्तरीय विपद् पूर्वतयारी योजनालाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ ।
- ♦ यस विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्दा विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि बनेको ऐन २०७४, स्थानीय सरकार संचालनका लागि बनेको ऐन २०७४, विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना निर्देशिका २०६९ तथा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७०, विपद् पुनर्वासि सञ्चालन कार्यविधि २०७१ को परिधि तथा नेरेसो बाढी तथा भुकम्प आकस्मिक योजना २०७४ लाई समेत समेटी तयार गरिएको छ ।

- ◆ यस योजनाले विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कसरी गर्ने बिषयलाई मात्र समेट्छ । स्थानीय तहमा समेत विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनका लागि सहयोगी भूमिका रहन सक्नेछ ।
- ◆ यो विपद् प्रतिकार्य योजना राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरूप क्षेत्रगत अवधारणा (Cluster Approach) र नेपाल सरकारले कार्यान्वयनमा ल्याएको विपद् व्यवस्थापन ऐन अनुसार स्थानीय तहलाई समेत समेटी अद्यावधिक गरिएको छ ।
- ◆ विपद् परेको अवस्थामा अद्यावधिक गरिएको योजनाले विपद्मा आवश्यक पर्ने श्रोत संकलन तथा परिचालनमा विषयगत सहयोगी निकायको पहिचानमा सहयोग मिल्ने देखिन्छ ।
- ◆ अद्यावधिक गरिएको प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयनले जिल्लास्थित संघसंस्थाहरूले क्षेत्रगत रूपमा जनशक्ति तयार गर्न सक्नेछन् ।

२. विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा :

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको समग्र उद्देश्य विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई संगठित, व्यवस्थित बनाई प्रभावकारी प्रतिकार्य मार्फत् सम्भावित क्षति, नोक्सानी न्यूनीकरण गर्नु हो, साथै विपद्को समयमा प्रभावितको खोज तथा उद्धार गरी स्थानीय स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगद्वारा प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ । यस योजनाका विशिष्ट नतिजा निम्न अनुसार छन् :

१. विपद् पहिला गर्नुपर्ने आधारभूत जोखिम न्यूनीकरणका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।
२. विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।
३. विपद्का जोखिम कम गर्न सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।
४. उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति हुनेछ ।
५. सामाजिक, साँस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धि भई विपद्को सामनामा एकजुट हुने वातावरण तयार हुनेछ ।
६. क्षेत्रगत रूपमा कामका बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग, पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुका साथै जवाफदेहिता र उत्तरदायित्वका भावनाको विकास हुनेछ ।
७. सङ्कटासन्न समुदाय एवं क्षेत्रहरू पहिचान भई प्रकोप जोखिम नक्शांकन तयार हुनेछ ।
८. जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरू पहिचान भई स्रोत र साधनको आँकलन हुनेछ ।
९. विषयगत क्षेत्रहरूको बाढी, भूकम्प र आगलागीको आकस्मिक योजना निर्माण भई प्रतिकार्यका लागि सरल दस्तावेज निर्माण हुनेछ ।
१०. विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल उद्धार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल उपायहरू अविलम्बन गर्न सजिलो पार्नेछ ।
११. जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रबाट समुदाय र केन्द्रबीच द्रुत सूचना स्थापित गरी प्रतिकार्यमा प्रभावकारी हुनेछ ।
१२. स्थानीय तहमा विपद् आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र स्थापन भई कार्यान्वयनमा आउने र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सहज हुनेछ ।
१३. विपद् जोखिम न्यूनीकरण गर्न सरोकारवालाहरूबीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई प्रकोपको समय र प्रकोप पश्चात् तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ ।
१४. विपद्को समयमा स्थानीय तह तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधिलाई अघि बढ्न सहज हुनेछ ।
१५. यस जिल्ला भई बहने राप्ती र बर्दई नदीमा प्राकृतिकल एक्सनको सहयोगमा नेरेसोद्वारा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना भई कार्यान्वयनमा आई बाढी पूर्वसूचना प्रणालीलाई जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रसम्म बाढी तथा मौषम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचना आदान प्रदान हुनेछ ।

३. विपद् पूर्वतयारी योजना र विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरू :

यस जिल्लाका स्थानीय तहहरू, संघीय तथा प्रादेश अन्तर्गतका सरकारी निकायहरू, विपद्मा सहयोग गर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, गैरसरकारी संस्था महासंघ, आईएनएफ, सामुदायिक वन उपभोक्ता महासंघ, बेस, सुआहारा दोश्रो, अपाङ्ग मानव अधिकार तथा सरोकार मञ्च, सीसा नेपाल, मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण

केन्द्र, ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र, नेपाल पत्रकार महासंघ, दाङउद्योग बाणिज्य संघ, चेम्बर अफ कमर्श, खानेपानी उपभोक्ता महासंघ, संयुक्त राष्ट्रसंघीय नियन्त्रणहरू लगायतका विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय, स्थानीय संघ संस्थाहरूको उपस्थिति रहेको छ । त्यसगरी स्थानीय तहका उद्योग वाणिज्य संघ घोराही, तुलसीपुर, नारायणपुर, हापुरे, भालुवाङ, सिसहनियाँ, बिजौरी, गढवा, लमही, निर्माण व्यवसायी संघ, औषधि व्यवसायी संघ, निजी अस्पतालहरू, यातायात व्यवसायी समिति, समुदायमा आधारित गैरसरकारी संस्थाहरू कार्यरत छन् ।

३.१ मानवीय सहायतामा संलग्न साभेदार निकायको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	संस्था वा कार्यालय	सम्पर्क व्यक्ति	कार्यालयको टेलिफोन/मोबाई नम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रजिअ/गोबिन्द प्रसाद रिजाल फोकल पर्सन अम्मरराज शर्मा	०८२-५६०१३३, ९८५७८०७७७७ ९८५७३४७७७ cdoffice.dang@gmail.com/deocdang2014@gmail.com
२	जिल्ला समन्वय समिति	जिसअ/कृष्ण प्रसाद गौतम	०८२५६०१४४, ९८५७८८८२२२ ddcdang82@gmail.com
३	तुलसीपुर उमनपा	नगर/प्रमुख घनश्याम पाण्डे बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: भरेन्द्र कु. खरेल	९८५१००२११०, ९८५७८२२३७७ tulsipur.2048@yahoo.com/jharendrakharel@yahoo.com
४	घोराही उमनपा	नगर/प्रमुख नरूलाल चौधरी बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: शक्तिराम डाँगी	९८५७८३११११, ९८५७८३१६९७ eo@ghorahimun.gov.np/ict.ghorahimun@gmail.com
५	लमही उमनपा	नगर/प्रमुख कुलवहादुर के.सी. बिपद् सम्पर्क व्यक्ति : नेपालु चौधरी	९८५७८४२५५५, ९८५७८४१४०२ lamahinapa@gmail.com
६	राप्ती गाउँपालिका	गापा/प्रमुख नुमानन्द सुबेदी बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: बेदप्रसाद चौधरी	९८५७८३२३८९, ९८४७८७०१६९ raptiruralmunicipality@gmail.com
७	गढवा गाउँपालिका	गापा/प्रमुख शहजराम अहिर यादव बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: प्रकाश भण्डारी	९८४७८०५८९६, ९८५७८३२६९६ gadhawagaunpalika@gmail.com
८	राजपुर गाउँपालिका	गापा/प्रमुख लोकराज केसी बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: हिरालाल भण्डारी	९८५७८३२०५६, ९८५७८३५२४० rajpurmun@gmail.com
९	बंगलाचुली गाउँपालिका	गापा/प्रमुख भक्त बहादुर वली बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: सतन पाण्डे	९८५७८३५२०९, ९८६६८१८१४० ito.bangalachulimun@gmail.com
१०	दंगीशरण गाउँपालिका	गापा/प्रमुख भागीराम चौधरी बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: नेव व. के सी	९८५७८३१५६४, ९८४७८९९६८९ dangisharan2017rmp@gmail.com
११	बवई गाउँपालिका	गापा/प्रमुख भुवनेश्वर पौडेल बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: भुवन चन्द वलन	९८४७८१४६५०, ९८४३१५५५१० ito.babaimun@gmail.com
१२	शान्तिनगर गाउँपालिका	गापा/प्रमुख कमानसिंह डाँगी बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: निम बहादुर केसी	९८०९८६६६६१, ९८४९४५०८३२ shantinagargaunpalika@gmail.com
१३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रउ/बेल बहादुर पाण्डे बिपद् सम्पर्क व्यक्ति: प्र.ना.उ. बिनोद बिक्रम शाह	०८२५६०१९९, ९५७८०५५५५, ९८५७८४५१११ dpodang@nepalpolice.gov.np, dang_communication@nepalpolice.gov.np
१४	नेपाली सेना रिपुमर्दन गण	प्रमुख सेनानी: सुमन थापा मगर सहसेनानी दीपककुमार बुढाथोकी (बिपद् व्यवस्थापन फोकल पर्सन)	०८२५६१०६२, ९८५१००१७६९, ९८५११३१८२९ ripumardanbn@gmail.com
१५	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल नम्बर २९ गण, भालुवाङ	सप्रउ/तुलसीराम दाहाल	०८२५८०१६२, ९८५१२७२११९ dangbsoapfn@gmail.com
१६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	कार्यालय प्रमुख: टेकराज तिमिसना	०८२५६००४३ tek.timisen7@gmail.com

१७	डिभिजन वन कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	०८२५६००१४, ९८५७८३२५१४ dandfo@dof.gov.np/dfodang@gmail.com
१८	स्वास्थ्य कार्यालय	कार्यालय प्रमुख	०८२५६०००५, ९८५७८३४५८१ dpho.dang@gmail.com
१९	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	काप्र/गुणनिधि पोखरेल	०८२५६००२६, ९८५७८३५५२६ wssdodang83@gmail.com
२०	राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	उपकुलपति/डा. संगिता भण्डारी	०८२५६००१९, ९८४७९२१६३७, ०८२-५६२३६५
२१	राप्ती प्रादेशिक अस्पताल तुलसीपुर	मेसु.डा.शरदेश शर्मा	०८२५२१६२४, raptizonalhospital@gmail.com
२२	जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	काप्र/ सुर्यराज धिमिरे	०८२५६००१०, ९८५७८३४५०९ deocghorahi@gmail.com
२३	पूर्वाधार विकास कार्यालय	ई. बासुदेब भण्डारी	०८२-५६१४४२/९८५७८३५५५ idodang2075@gmail.com
२४	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सभापति/नारायण आचार्य, थम्मन चौधरी	०८२५२००२२, ९८५७८२००७४, ९८४७८२२१४३ nrscs.dang@gmail.com
२५	जनताको तटबन्ध लमही	कार्यालय प्रमुख: हिमालय पौडेल	५४०६०९, ९८५७८४०६०९, Pep6dang@gmail.com
२६	सडक डिभिजन कार्यालय	काप्र./ई. जितेन्द्र कुमार चौधरी	०८२५६०२०३, ९८५७८३४६२३ drodng@gmail.com
२७	यान्त्रिक कार्यालय घोराही	काप्र./ओम वहादुर थापा	०८२५६०४७९, ९८५७८३५२९० modang050@gmail.com
२८	जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डि.कार्यालय	डि.प्र. गणेश मरासिनी	९८५७८२५७४१, ganeshmarasini@gmail.com
२९	सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना कार्यालय	का.प्र./परिक्षित कडरिया	०८२५६००२७, ९८५११३३१०? dudbcdang@gmail.com
३०	शहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय	प्रमुख शरद मानन्धर	९८४१२६७०७५ Pubodang2075@gmail.com
३१	हावापानी फिल्ड कार्यालय	प्रमुख : राजु कुमार मिश्र	५६००३४, ९८६८६४१३१२
३२	पत्रकार महासंघ	अध्यक्ष: सविन प्रियासन	५६१४९७, ९८५७८३०३४३ fnjdang49@gmail.com/sabinpriyasana@gmail.com
३३	दाङ जिल्ला उद्योग वाणिज्य संघ घोराही	अध्यक्ष: नारायण भुषाल	५६००६३, ५६३४५२, ९८४७८५८४१० dangdcci@gmail.com/dangccci@yahoo.com
३४	गैर सरकारी संस्था महासंघ	सचिव : शालिकराम मुसाफिर	९८४७८२३६४४, musaphirs@gmail.com
३५	बेस	चूर्ण चौधरी, रूपलाल चौधरी	९८५७८२०२४३, ९८४७८४९७५५churna@gmail.com
३६	अपाङ्ग मानव अधिकार सरोकार मञ्च (FHRD)	बासुदेव रिजाल	०८२५६१०४३, ९८५७८३१३२६ fhrd_dang@yahoo.com
३७	आईएनएफ	सम्पर्क ब्यक्ति: सिलु गुरूङ्ग	९८४७८६१३७८ Cbr.supervisor@dang.nepal.inf.org
३८	मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र	सम्पर्क व्यक्ति : तिर्थ सन्तोषी	०८२५६०२४०, ९८५७८३०३५०
३९	सीसा नेपाल	अध्यक्ष : साजीदा सिद्धिकी	९८४७८९५२२०
४०	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र	कल्पना न्यौपाने	९८५७८३२६७१
४१	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	अध्यक्ष : आसमानी चौधरी	९८५७८३०३८३ gmukdang@gmail.com
४२	ओरेक, दाङ	लक्ष्मी अर्याल	०८२५६१६३६, ९८५७८२०९३८
४३	SUAHARA -II	जिल्ला संयोजक: सुरजकुमार शर्मा	९८५११४९१७३ SKSharma@hki.org
४४	प्राक्टिकल एक्सन	कृष्ण बसौला	९८५५०५२३११ krishna.basaula@practicalaction.org.np
४५	जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र	खिलानाथ दाहाल	९८४२८५७९९१ deocdang2014@gmail.com

३.२ सन्दर्भ सामग्री पुनरावलोकनको नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ को पाँचौ अद्यावधिक २०७६ निर्माण गर्ने क्रममा अध्ययन गरिएका प्रतिवेदन तथा सामग्रीहरू, औल्याइएका असल अभ्यास, मुख्य सिकाई र सुझावहरू निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

सि. नं.	प्रतिवेदनको नाम	पूर्वअसल अभ्यासहरू	मुख्य सिकाई	कुनै सुझाव भए
१	जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना-२०६८ को अद्यावधिक २०७६	<ul style="list-style-type: none"> ● २०६८ मा पछिल्लो पटक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको निर्माण तथा पाँचौ अद्यावधिक २०७६ ● विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकाय तथा सहयोगी निकायहरूको छनौट गरिएको ● जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरूको सूची तयार भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ● बिपद्को समयमा तोकिएको जिम्मेवारी अनुरूप सबैको सक्रियता नदेखिएको ● स्थानीय तहमा समेत प्रतिकार्य योजना तयार गर्नुपर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रदेश र स्थानीय तहमा समेत बिपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण भई कार्यान्वयनमा आउनुपर्ने देखिन्छ । ● प्रतिकार्य कार्यढाँचा अनुसार स्थानीय तहमा समेत क्षेत्रगत अवधारण अनुसार कार्य गर्नुपर्ने
२	जिल्ला विकास आवधिक योजना	जिल्लाको समग्र विकास निर्माण सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरणहरू समेटिएको योजना प्रकाशित भएका	आवधिक योजनामा विपद् व्यवस्थापनलाई स्थान दिनु राम्रो ।	आवधिक योजना कार्यन्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।
३	जिल्ला जनसंख्या पार्श्वचित्र २०६७ लाई अद्यावधिक गरी २०७१ निर्माण	जिल्लाको समग्र जनसांख्यिक सूचकको अवस्था थाहा पाउन सकिने भएको	<ul style="list-style-type: none"> ● पार्श्वचित्रमा विपद्सँग सम्बन्धित प्रयाप्त तथ्याङ्क समेटिन सकेको ● रहेका स्थानीय तहले पार्श्वचित्र तयार गरिनुपर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● पार्श्वचित्रमा बिपद्सँग सम्बन्धित अधिकतम सूचना समावेश गर्नुपर्ने ● स्थानीय तहको बिपद् जोखिमको विप्लेषण गर्नुपर्ने ।
४	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन योजना २०७३	सबै स्थानीय तहले संचालन गर्नेविकासका गतिबिधिहरूलाई बिपद् मुलप्रवाहीकरण गरी बिपद् जोखिम न्यूनीकरणमा सहयोग भएको ।	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्लामा संचालन हुने गरेका विकास निर्माणका गतिबिधिहरूलाई थप बिपद् मैत्री बनाइनु पर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ● जिल्लाको बिपद् व्यवस्थापन रणनीतिबारे सबै सरोकारवाला निकाय जानकार हुनुपर्ने । ● स्थानीयतहका समेत बिपद् व्यवस्थापन रणनीति तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनुपर्ने ।
५	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना २०६८ निर्माण	विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा आउनु	विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माणमा स्थानीयतहलाई बाढि सहभागिता गराइए तापनि नेतृत्वदायी भूमिकामा कमी	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजनाबारे सबै जानकार हुनु आवश्यक सबै स्थानीय तहले बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।

३.३.१ दाङ जिल्लाको बिपद्को अवस्था (Disaster Scenario)

यस जिल्ला भएर बग्ने राप्ती र बबई मुख्य दुई नदी प्रणाली हुन् भने यी अन्तर्गतका ४ दर्जन बढी नदीनालाहरू यी दुई नदीमा मिसिने सहायक नदी प्रणालीहरू हुन् । राप्ती नदीमा आउने बाढीले हरेक वर्ष कहिले मानवीय क्षति तथा सयौ हेक्टर जमिन कटान गर्ने क्रम निरन्तर जारी राखेको छ । २०७१ साउनमा बबई नदी र यस प्रणालीमा मिसिन आउने नदीहरूमा आएको बाढीले यस जिल्लामा १५ जनाको मृत्यु भयो । ३ जना अझै बेपत्ता छन् । ३ सय ९८ घर पूर्ण रूपमा क्षतिग्रस्त भएका छन् भने २०७४ मा बबई नदीमा आएको बाढीका कारण ७ जनाको मृत्यु २ जना घाईते र १ जना बेपत्ता भएको र ३५९ घर पूर्ण

क्षति र २८२ घर आंशिक रूपमा क्षति भएका घरपरिवारहरूलाई राहत पुनः स्थापनाको कार्य निरन्तर चलिरहेको छ भने यस वर्ष बाढीका कारण मानवीय तथा भौतिक क्षति ब्यहोर्नु परेन तर पनि आगलागीका कारण ६ जनाको मृत्यु भएको छ भने सयौं घर जली नष्ट भएका छन् ।

३.३.२ दाङ जिल्लाको विगत ७ वर्षको बाढी, आगलागी, हावाहुरी, चट्याङ्ग, लगायत बहुबिपद्बाट भएको क्षतिको विवरण स्थानीय तह अनुसार

क्र. स.	स्थानीय तह	जम्मा घरधुरी	प्रभावित घरधुरी							जम्मा
			०६९/०७०	०७०/०७१	०७१/०७२	०७२/०७३	०७३/०७४	०७४/०७५	०७५/०७६	
			फाल्गुण सम्म							
१.	तुलसीपुर उमनपा	३१२६२	२७	५३	३४४	२७	२१	२२९	५५	७५६
२.	घोराही उमनपा	३५४५२	२०	२४	४८	३६	२९	९१	४३	२९१
३.	लमही नगरपालिका	९४३८	६	४	१३	२२	१७	६५	१२	१३९
४.	राजपुर गाउँपालिका	४४७६	९	८	४१	१७	१२	६७	१५	१६९
५.	गढवा गाउँपालिका	७२७१	१८	१३	८	३८	२६	४	१९	१२६
६.	राप्ती गाउँपालिका	८०५८	९	१९	१२	२८	१८	३	१३	१०२
७.	बंगलाचुली गाउँपालिका	४७३०	४	७	१३	८	७	२२	९	७०
८.	बवई गाउँपालिका	५९४५	५	५	१७९	१०	७	७९	४१	३२६
९.	शान्तिनगर गाउँपालिका	५३२८	७	५	२८	८	५	७२	१३	१३८
१०.	दंगीशरण गाउँपालिका	४४५५	७	५	८७	८	६	९८	३	२१४
	जम्मा	११६४१५	११२	१४३	७७३	२०२	१४८	७३०	२२३	२३३१

३.३.३ : यस वर्षको बिपद्का घटनाहरू

२०७५ वैशाख देखि २०७५ चैत्रसम्म भएका बिपद्का घटना र त्यसबाट भएको क्षतिको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ । यसै वर्षको जेठमा भएको शान्तिनगर गाउँपालिका भएको भाडापखालाका कारण १६५२ जना विरामी भएकोमा तत्कालै स्वास्थ्य कार्यालयको अगुवाईमा औषधी सहितको टोली परिचालित भई स्थानीय तहको अगुवाईमा प्रभावकारी रूपमा माहामारी नियन्त्रण गरिएको थियो ।

क्र. स.	बिपद् घटना	प्रभावित घरधुरी			मानवीय क्षतिको विवरण			कैफियत
		पुर्ण	आंशिक	जम्मा	मृत्यु	घाइते	बेपत्ता	
१	बाढी	१	०	१	०	०	०	
२	आगलागी	७८	११	८९	६	०	०	
३	चट्यांग	०	०	०	१	२	०	
४	हावाहुरी	३५	७९	११४	०	०	०	
५	भारी वर्षा	५७	०	५७	१	०	०	
६	पानीमा डुबेर मृत्यु	०	०	०	१२	१	०	
७	सर्प दंश	०	०	०	७	०	०	
८	करेन्ट लाग्नु	०	०	०	४	१	०	
९	माटोको ढिस्कोले पुरिएर मृत्यु	०	०	०	४	०	०	
१०	अन्य (सवारी दुर्घटना)	०	०	०	२७	७४	०	
	जम्मा	१७१	९०	२६१	६५	२३	०	

श्रोत: जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र दाङ

३.३.४. दाङ जिल्लामा आगलागी र बाढीबाट प्रभावित भएको घर संख्या :

बिपद्	०६९/ ०७०	०७०/ ०७१	०७१/ ०७२	०७२/ ०७३	०७३/ ०७४	०७४/ ०७५	०७५/०७६	जम्मा	औषतमा प्रतिवर्ष प्रभावित हुने घरसंख्या
							फाल्गुण		
बाढी	८	८	५९३	४८	२८	६४१	१	१३२७	१ सय ८९ घर
आगलागी	१०४	१३७	१८०	११८	८५	७८	८९	७९१	१ सय १३ घर
हावाहुरी, असिनापानी, चट्याङ्ग					१३	११	१७१	१९५	२७ घर
जम्मा	११२	१४५	७७३	१६६	१२६	७३०	२५२	२३०४	३२९ घरपरिवार

श्रोत : जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र दाङ

नोट :- माथिको तालिकाले विगत ७ वर्षको प्रमुख विपद्का घटनाबाट भएको क्षतिको विवरण देखाएको छ । जिल्लाभरको अवस्था हेर्दा हरेक बर्ष १ सय १३ घर आगलागीको चपेटामा परेका छन् भने बाढी तथा पानीजन्य आपत्कालबाट १ सय ८९ घर र अन्य बहुविपद्हरू (हावाहुरी, असिनापानी, चट्याङ्ग) बाट २७ घर प्रत्येक वर्ष विपद्का कारण क्षति हुने गरेको छ । तर विगत वर्षहरूभन्दा यस वर्ष विपद्का कारण हुने क्षतिको अनुपात केही कमी आएको छ । यस वर्ष शान्तिनगर गाँउपालिकामा भडापाखाला जन्य महामारीका कारण १६५२ जना बिरामी भएका थिए भने मानवीय क्षति भने भएको थिएन । तर जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको तथ्याङ्क विश्लेषण गर्दा मानवीय क्षतिमा बृद्धि भएको अनुमान गर्न सकिन्छ । बाढी पूर्व तयारीका लागि स्थानीय तहले अझ तयारीका साथ अगाडि बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

३.३.५. दाङ जिल्लामा बितेको ८ वर्षमा भएको सडक दुर्घटनाको अवस्था मापन :

आर्थिक वर्ष	दुर्घटना संख्या	मृत्यु	घाइते	संलग्न सवारी
आव २०६८/०६९	८१	७६	३१५	१६६
आव २०६९/०७०	१६०	५४	३३७	१८९
आव २०७०/०७१	१५७	७४	३१५	२११
आव २०७१/०७२	१३०	५४	१८१	१६९
आव २०७२/०७३	११२	७१	२४४	१४८
आव २०७३/०७४	१४०	७७	२२१	१७२
आव २०७४/७५	१७१	७९	३००	२२४
आव २०७५/०७६ चैत्रसम्म	१४५	८६	३४२	२०३
जम्मा	१०९६	५७१	२२५५	१४८२
औषतमा प्रतिवर्ष	१३७ वटा दुर्घटना	७१ जनाको मृत्यु	२८२ जना घाइते	१८५ सवारी साधनमा

श्रोत- जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय दाङ, २०७५ माघ

नोट:-माथिको तालिकाले विगत ८ वर्षमा भएका सवारी दुर्घटनाको अवस्थालाई भल्काउँछ । दाङमा हरेक बर्ष १३७ वटा सवारी दुर्घटना भइरहेका छन् भने ७१ जनाको मृत्यु भइरहेको छ । सवारी दुर्घटनाका कारण मृत्यु हुनेको संख्यामा बृद्धि भएको देखिन्छ । यस्तै हरेक बर्ष औषतमा २ सय ८२ जना दुर्घटनाको कारणले घाइते भएका छन् । यी दुर्घटनामा संलग्न सवारी साधन संख्या १८५ वटा रहेका छन् ।

३.३.६ दाङ जिल्लामा हुने विपद्हरूको जोखिमता विश्लेषण :

दाङ जिल्लामा हुने विपद्हरूको जोखिमता विश्लेषण गर्ने काम पहिलोपटक वि.सं. २०६८ मा तयार गरिएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणका क्रममा गरिएको थियो । यसलाई अद्यावधिक गर्ने सन्दर्भमा सम्पूर्ण स्थानीय तहहरू, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूसँग छलफल गरी जिल्लामा हुनसक्ने जोखिमका क्षेत्रहरू पहिचान गर्ने तथा उक्त प्रकोपको जोखिमतालाई विश्लेषण गरिएको छ । जस अनुसार दाङमा रहेका जोखिमहरू निम्नप्रकार रहेको पाइएको छ ।

१. भुकम्प, २. बाढी, ३. पहिरो, ४. आगलागी, ५. सडक दुर्घटना, ६. सर्प दंश, ७. चट्याड, ८. हावाहुरी

३.३.७ विपद्का क्षेत्र तथा जोखिमता विश्लेषणः

क्र. सं.	स्थानीय तह	सम्भावित विपद्को प्रकार (१ निम्न-५ उच्च)							विपद् स्तर संकेत (भुकम्प सबै स्थानीय तह)
		बाढी	पहिरो	आगलागी	भुकम्प	सडक दुर्घटना	शीतलहर	सर्पदंश	
१	घोराही उमनपा	३	२	२	५	५	१	१	बाढी र आगलागी, सडक दुर्घटना
२	तुलसीपुर उमनपा	४	२	२	५	५	१	१	बाढी, सडक दुर्घटना, आगलागी
३	लमही नपा	४	१	३	५	५	३	२	दुर्घटना बाढी र आगलागी, सर्पदंश
४	राजपुर गापा	४	३	४	५	१	३	२	बाढी र आगलागी, सर्पदंश
५	गढवा गापा	४	२	४	५	१	३	४	बाढी, आगलागी, सर्पदंश
६	राप्ती गापा	५	२	३	५	५	३	३	बाढी, सडक दुर्घटना, सर्पदंश, पहिरो
७	बवई गापा	५	२	२	५	२	२	२	बाढी, आगलागी, सर्पदंश
८	शान्तिनगर गापा	३	३	३	५	२	१	१	बाढी, पहिरो, आगलागी
९	दंगीशरण गापा	३	२	२	५	२	२	१	बाढी, आगलागी, सर्पदंश
१०	बंगलाचुली गापा	२	५	३	५	१	१	१	पहिरो, आगलागी

श्रोत : जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको वार्षिक प्रतिवेदन २०७४/७५

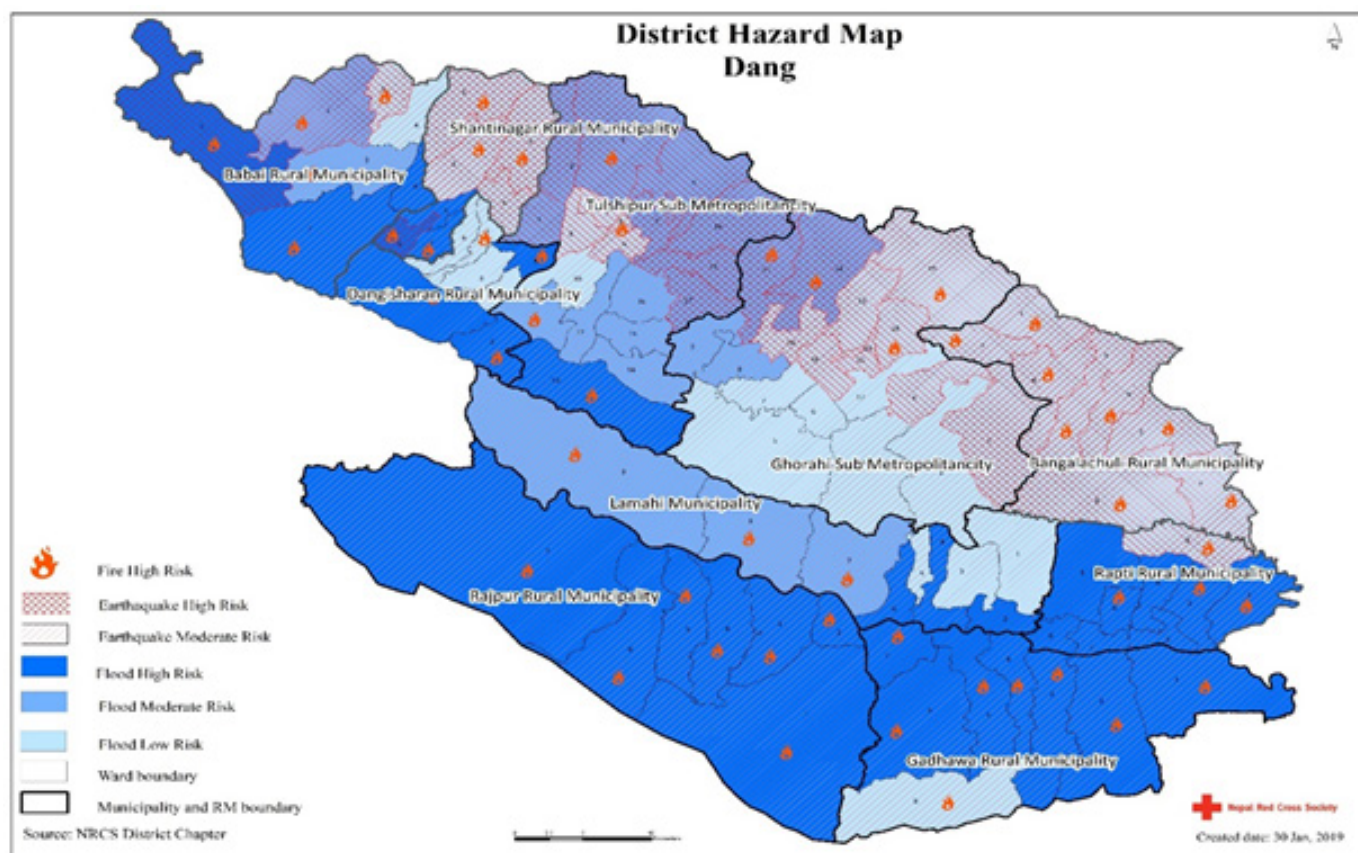
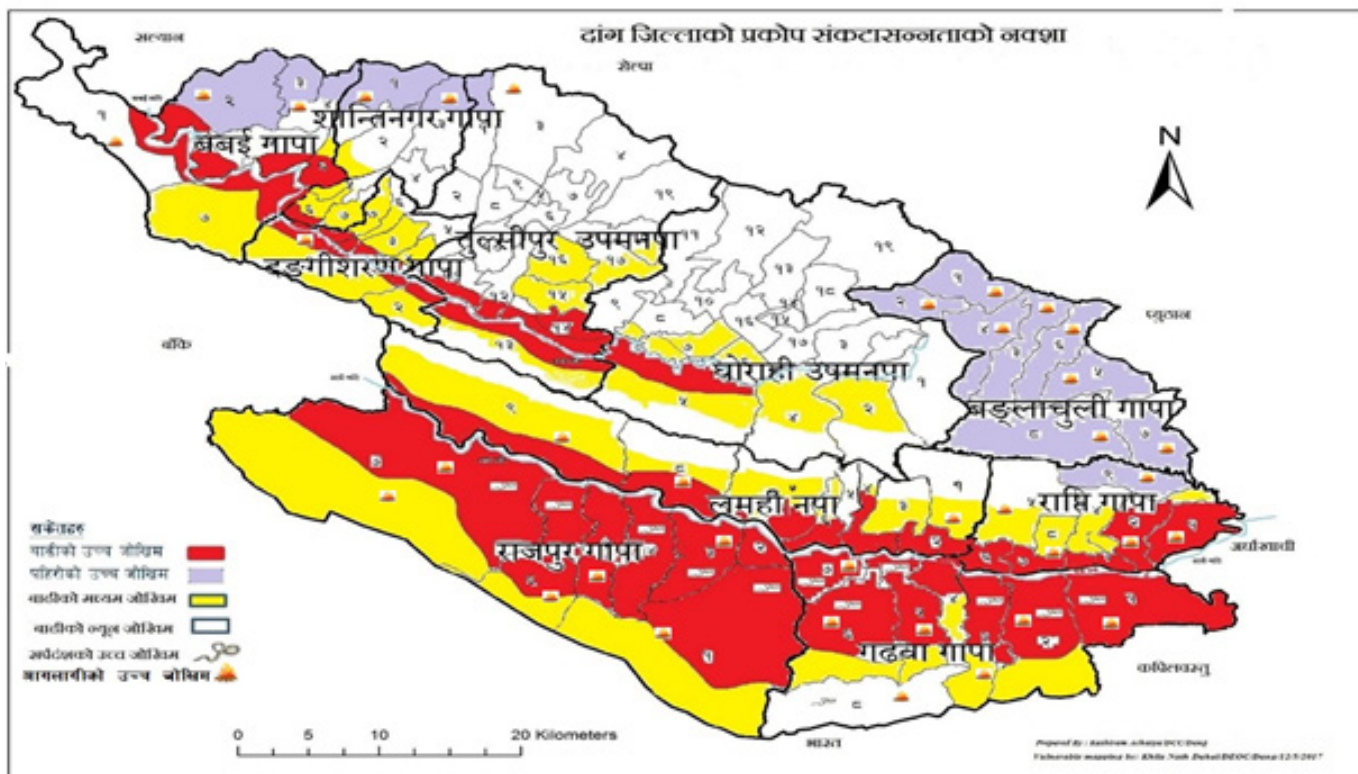
माथिको विपद् जोखिम स्तरीकरणमा ५ अंकलाई उच्च जोखिम, ४ अंकलाई जोखिम र ३ अंकलाई मध्यम जोखिम मानिएको छ भने २ र १ अंकलाई कम जोखिममा राखिएको छ । भुकम्प सबै उमनपा नपा/गापाका लागि जोखिमको क्षेत्र मानिएकाले यहाँ छुट्टै राखिएको छैन । बाढी र भुकम्पको विपद्का लागि नेरे सोले तयार गरेको आकस्मिक योजनालाई पनि आधार मानिएको छ । बिगत वर्षहरूमा भएका विपद्का घटना र त्यसबाट परेको प्रभावलाई विश्लेषण गरी अंकभार तय गरिएको छ ।

३.३.८ विपद् जोखिम विश्लेषणको सूचक अनुसारको एकीकृत तालिका :

विपद्को क्षेत्र	उच्च जोखिम क्षेत्र	मध्यम जोखिम
भुकम्प (Earthquake)	स्थानीय तहका सबै क्षेत्र	-
बाढी (Flood)	राजपुर गापा, गढवा गापा वार्ड १, २, ३, ४, ५, ६, ७, राप्ती गापा वार्ड नं १, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८ दंगीशरण गापा वार्ड नं. १, २, बवई गापा वार्ड नं. १, ७, शान्तिनगर गापा वार्ड नं. ५, ६ र ७, लमही नगरपालिका वार्ड नं २, ४, ६, ७ तुलसीपुर उमनपा वार्ड नं. ५, ११, १३	तुलसीपुर उमनपा वार्ड नं. १, २, ३, ४, ७, १२, १४, १५, १६, १७, १८, १९, घोराही उमनपा वार्ड नं. ३, ५, ८, ९, ११, १२, लमही नगरपालिका वार्ड नं ८, ९ गढवा गापा वार्ड नं. ८
पहिरो (Landslide)	बंगलाचुली गापा वार्ड नं. ३, ४, ५ र ६ तथा शान्तिनगर गापा वार्ड नं. १ र ३	बवई गापा वार्ड नं. २, ३, बंगलाचुली गापा वार्ड नं. १, २ र ८, राप्ती गापा वार्ड नं. ९
आगलागी (Fire)	राजपुर गापा र गढवा गापा, दंगीशरण, बंगलाचुली गापा, बवई गापा १, २,	राप्ती गापा वार्ड नं. ९, शान्तिनगर गापा, बवई गापा वार्ड नं. ३, ४, ५, ६, ७
सडक दुर्घटना (Road accident)	तुलसीपुर र घोराही उमनपा, लमही नपा वार्ड नं. २, ३, ६, ८ र ९, राप्ती गापा वार्ड नं. ६ र ७,	अन्य सबै गापा उमनपा, नपा क्षेत्रका वार्डहरू
सर्पदंश (Snake Bite)	राजपुर गापा, गढवा गापा, दंगीशरण गापा	राप्ती गापा, लमही नपा वार्ड नं. ९,
शीतलहर (Coldwave)	-	राजपुर गापा र गढवा गापा राप्ती गापा र लमही नपा

श्रोत: जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र २०७४/२०७५ विपद् वार्षिक प्रतिवेदन

३.३.९. जिल्लाको विपद् जोखिम नक्सांकन :

District level Vulnerability Mapping from DDMC/DEOC/Nepal Red Cross

३.३.१० जिल्लामा हुनसक्ने विपद्को क्षतिको सम्भावित अवस्था: (Possible Scenario)

क) बाढी (Flood)

बाढीको कारणबाट जिल्लाका धेरै स्थानीय तहहरू प्रत्येक वर्ष प्रभावित भइरहेका छन् । जिल्लाभित्र रहेका मुख्य नदी तथा यसको प्रभावलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

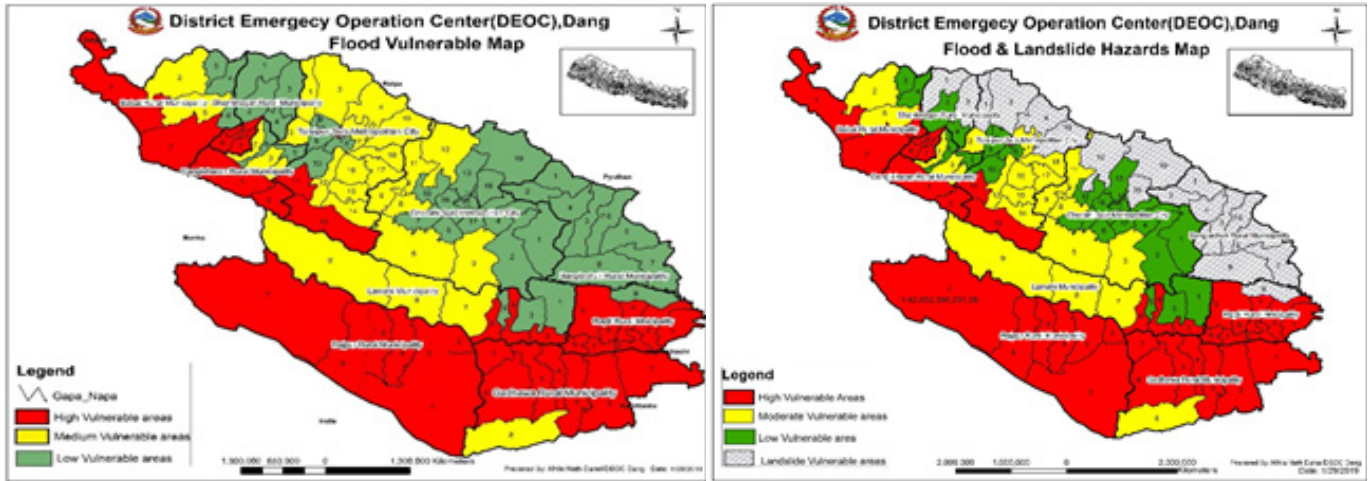
क्र.सं.	मुख्य नदी	प्रभावित हुने क्षेत्र	प्रभाव पार्न सक्ने क्षेत्र	कैफियत सम्भावित क्षति
१	राप्ती नदी	राजपुर गापा, गढवा गापा वार्ड १,२,३,४,५,६,७,८ राप्ती गापा वार्ड नं. १,२,३,४,५,६,७,८, लमही नगरपालिका वार्ड नं २,४,६,९	४ वटा स्थानीय तह अधिकांश वडाहरू	५ सय पूर्णरूपमा प्रभावित । ३ सय घर आंशिक क्षति हुने । जसमध्ये २ सय बढी घर एक हप्तादेखि १ महिनासम्म विस्थापित । मानवीय क्षतिमा मृत्यु, घाइते तथा बेपत्ता हुनसक्ने । पशु चौपाया लगायतका जिविकोपार्जनका श्रोतहरूमा क्षति पुग्ने । जमिन १०२७ खेतियोग्य हेक्टर जमिन डुवान । (हरेक वर्ष १८९ घरपरिवार बाढीको चपेटामा पर्ने गरेका छन् ।)
२	बर्बई नदी	दंगीशरण गापा वडा नं.१,२, बर्बई गापा वडा नं. १, ७, शान्तिनगर गापा वडा नं.५,६ र ७, तुलसीपुर उमनपा वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ११, १३, ७, १२, १४, १५, १६, १७, १८, १९ र घोराही उमनपा वडा नं.३, ५, ८, ९, ११, १२	५ वटा स्थानीय तहका केही वडाहरू	

यस बाहेक राप्ती नदी प्रणालीमा जोडिने रनसिंह, बनघुम्री, बौरा, पत्रिङ्गा, महदेबा, सुपैला, पर्नाहा, भालुदो ब्रे, मानपुर, गुरुङ, माररी, रसरी, कालिपुरुवा, मंग्रेठा, महतनी, कक्रहवा, करङ्गा, गंगदी, बनकट्टी, भित्री सिक्टा, सुनपथरी/गोठुवा, गनाहा, बगाहसोती, भालु, फेहरी, कटेसनाला, करम्दी, दोलही, सिङ्गै, कौडिया, अर्नवा अर्जुन, उचानिम्बु, भत्तरकुण्डा, रिहार, च्याउ, अमिलिया र शिवखोलाले देउखुरीका उपत्यकाका गाविसहरू र बालिम, सिस्ने, कटुवा, सेवार, गुर्जे, हापुर, पत्रे), सक्राम, चौवा, ग्वार, काला, पातु, गहते, भमके, बागर, बौलाहा, चिसापानी, च्यान्टी, उपल्लो/तल्लो द्वाड, सुसाउने, तुई, कलम, घट्टे, (शिर र पधेरा), मलै खोलाले दाड र फुलबारी उपत्यकाका गाविसहरूमा उल्लेख्य मात्रामा खेतियोग्य जमिनको कटान, बालीको नोक्सानी तथा सयौं हेक्टर जमिन कटान गरिरहेको अवस्था छ ।

ख) बाढी र पहिरो जोखिमको नक्सांकन (Flood/Landslide Vulnerability mapping)

बाढीको नक्शांकन

पहिरोको नक्शांकन

श्रोत: जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, दाङ ।

जिल्लामा रहेका १० स्थानीय तहका १०० वटा वडाहरूमध्ये ३५ वटा वडाहरू बाढीको उच्च जोखिममा रहेका छन् अन्य वडाहरू पहिरो र Flash Flood (खहरेबाढी) को जोखिममा रहेका छन् । बंगलाचुली गाँउपालिकाका सबै वडाहरू पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको छ भने घोराही उमनपा, तुलसीपुर उमनपा, शान्तिनगर गाउँपालिका, बर्बई गाउँपालिका, राप्ती गाउँपालिकाका केही वडाहरू पहिरो को जोखिममा रहेका छन् ।

ग) बाढी : २०७१ र २०७४

२०७१/०४/२८ र २९ गते गएको बाढीबाट प्रभावित	२०७४/०४/२८, २९ र ३० गते गएको बाढीबाट प्रभावित
<p>जनसंख्या :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जम्मा प्रभावित : ५३८५ ● पूर्ण प्रभावित : ३३२१ ● आंशिक प्रभावित : २०६४ <p>भौतिक क्षति:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जम्मा घरधुरी : ९६१ ● पूर्ण घरधुरी : ५९३ ● आंशिक घरधुरी : ३६८ <p>मानवीय क्षति:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मृत्यु : १८ जना ● घाइते: २ जना 	<p>जनसंख्या :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जम्मा प्रभावित : ३०१८ ● पूर्ण प्रभावित : १६८९ ● आंशिक प्रभावित : १३२० <p>भौतिक क्षति:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जम्मा घरधुरी : ६४१ ● पूर्ण घरधुरी : ३५९ ● आंशिक घरधुरी : २८२ <p>मानवीय क्षति:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● मृत्यु : ७ जना ● बेपत्ता : १ जना ● घाइते: २ जना
श्रोत: जिल्ला बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७३	श्रोत: जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र वाढी प्रतिवेदन २०७४

घ) आगलागी (Fire)

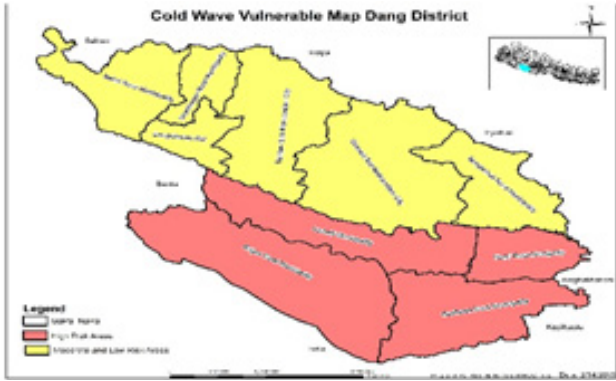
प्रभावित गाविस	संभावित जोखिमको नक्शांकन
<p>उच्च जोखिम : राजपुर, गढवा, बवई, दंगीशरण, शान्तिनगर, बंगलाचुली, राप्ती, गाउँपालिका जोखिममा रहेको</p>	
<p>मध्यम जोखिम: घोराही, तुलसीपुर उमनपा र लमही न.पा., राप्ती गाउँपालिकाका केही वडाहरू</p>	
<p>संभावित क्षति विवरण</p>	
<p>औषतमा १ सय ११ घरमा हरेक वर्ष आगलागीबाट क्षति हुने गरेको । जुन बिगत वर्षहरू भन्दा केहि कम हो ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ● जिन्सी, भाँडा, लत्ताकपडा ६० प्रतिशत ● नगद १५ प्रतिशत ● अन्न ७० प्रतिशत ● कागजपत्र ७० प्रतिशत ● भौतिक सम्पत्ती घर ८० प्रतिशत ● मानवीय क्षति ४ प्रतिशत ● चौपाया १० प्रतिशत 	
श्रोत : जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र दाङ ।	

ङ) सडक दुर्घटना (Road Accident)

मानवीय क्षतिको हिसावले हेर्ने हो भने सडक दुर्घटना यस जिल्लाको पहिलो चुनौतिको रुपमा रहेको छ ।

प्रभावित गाविस	संभावित जोखिमको नक्शांकन
पूर्व पश्चिम राजमार्ग क्षेत्र, लमही तुलसीपुरसम्मको क्षेत्र उच्च जोखिममा रहेको	
संभावित क्षति विवरण	
<p>औषतमा प्रतिवर्ष मृत्यु ७० जना</p> <p>औषत प्रतिवर्ष घाइते २ सय ७० जना</p> <p>गम्भीर घाइते घाइतेको करिब १४० जना अंगभंग</p> <p>पशुचौपायाको क्षति औषत ४ वटा</p> <p>सवारी साधनको क्षति औषत प्रतिवर्ष १८० वटा</p> <p>औषत दुर्घटना संख्या प्रतिवर्ष १३४ वटा</p>	

च) शीतलहर (Cold Wave)

प्रभावित गाविस	संभावित जोखिमको नक्शांकन
जिल्लाका १० स्थानीय तहहरूमध्ये देउखुरीमा पर्ने लमही नगरपालिका, राप्ती गापा, राजपुर गापा, गढवा गापा शीतलहरको मध्यम जोखिम रहेको ।	
संभावित क्षति विवरण	
<p>विगत वर्षहरूमा शितलहरबाट मृत्यु हुने संख्या नभएको तर प्रभावित भई बिरामी हुने गरेको छ ।</p> <p>विरामीको संख्या १०० जनाभन्दा बढी ।</p>	

छ) सर्पदंश (Snake Bite)

प्रभावित गाविस	संभावित जोखिमको नक्शांकन
उच्च जोखिम: राजपुर गाउँपालिका, गढवा गाउँपालिका, राप्ती गाउँपालिका, लमही नपा	
मध्यम जोखिम: दंगीशरण गापा, बवई गापा, शान्तिनगर गापा, तुलसीपुर उमनपा, घोराही उमनपा, बंगलाचुली गापा	
संभावित क्षति विवरण	
<p>औषतमा अनुमानित मृत्यु ५-७ जना ।</p> <p>गम्भीर बिरामी भएर निको हुने २५-३० जना ।</p>	

झ) भुकम्पीय जोखिम (Earthquake)

यस जिल्लामा हालसम्म भुकम्पका कारण कुनै त्यस्तो ठूलो क्षति ब्यहार्नु परेको छैन तर २०७२ साल वैशाख १२ र २९ गतेको विनाशकारी भुकम्पले यस जिल्लाका निजी तथा सार्वजनिक संरचनाहरूमा दरार पैदा गरी कमजोर पारेको कारण जोखिमको सम्भावना उच्च नै रहेको छ । Humanitarian Country Team (HCT) and key partners engaged Durham University ले गरेको अध्ययन अनुसार नेपालको मध्य तथा सुदुर पश्चिम भागमा भुकम्प जानसक्ने सम्भावना

रहेको र ठूलो मात्रामा जनधनको क्षति हुनसक्ने अनुमान गरेको छ । भूकम्पको जोखिममा नेपाल राष्ट्र नै उच्च जोखिममा रहेको हुनाले बर्दिया जिल्ला पनि यस प्रकोपबाट अछुतो नरहन सक्दैन । विशेष गरी यस जिल्लाको केहि क्षेत्रमा भूकम्पको फल्टलाईन रहेको विश्वासको अनुमान रहेको हुँदा भूकम्पको जोखिम भएको अनुमान गर्न सकिन्छ । भूकम्पबाट विगतमा भएको क्षतिको यकिन तथ्यांक जिल्लामा उपलब्ध हुनसकेको छैन । यद्यपि भूकम्पीय दृष्टिकोणबाट जिल्लाका स्थानीय तहमा रहेका पुराना विद्यालय, निजी भवनहरू तथा अन्य सार्वजनिक संरचनाहरू जोखिममा रहेका छन् । भूकम्पीय जोखिममा लागि यस जिल्लाका सरोकारवाला निकायहरूले पूर्वतयारीका कार्यहरू अगाडी बढाउनुपर्ने देखिन्छ ।

भूकम्प पछिको अनुमानित अवस्था :

सम्भावित क्षतिको आँकलन	जोखिमको नक्शांकन
<p>प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्या : १००००० जना मृत्यु हुन सक्ने जनसंख्या : २०० जना (भन्दा बढि) घाईते हुनसक्ने जनसंख्या : २००० जना (भन्दा बढि) बिस्थापित हुनसक्ने जनसंख्या : ३०००० जना (भन्दा बढि) क्षति हुन सक्ने संरचना : पूर्ण नष्ट घर : २०००० घरधुरी, आंशिक नष्ट घर: १०००० घरधुरी (७० प्रतिशत सरकारी संरचनाहरूमा क्षति पुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।)</p>	
<p>राप्ती नदीमा रहेको पक्की पुल, नेपालगञ्ज दाड सडक खण्डमा पर्ने पुलहरू भत्कन सक्ने, लमही घोराही, तुलसीपुर क्षेत्रमा पर्ने सडक पुलमा क्षति पुग्न गई १ हप्ता देखि १ महिनासम्मका लागि सडक सम्पर्कबिच्छेद हुनसक्ने । साथै संचार टेलिफोन टावरहरू क्षतिग्रस्त हुनसक्ने र यातायात प्रभावित क्षेत्रहरूमा १ महिनासम्म अत्यावश्यक सेवाहरूको पहुँच नहुन सक्छ । यदि २०७२ सालको भन्दा ठूलो कम्पनको भूकम्प आउनसक्ने आँकलन गरिएको छ त्यसैले नेपालको पश्चिमी भुभाग लगायत छिमेकी देश भारत र पाकिस्तानको भागमासमेत ठूलो असर पुग्ने अनुमान गरिएकोले तत्काल अन्तर्राष्ट्रिय सहायता निकायहरूको पहुँच नहुन सक्ने अनुमानसमेत गरिएको छ ।</p>	

विपद्को कारणले प्रत्येक वर्षमा हुने व्यापक धनजनको क्षति र विस्थापित लगायत प्रभावितहरूको लागि एउटा सहभागितामूलक विपद् तयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्नसके मात्र प्रभावितहरूले आधारभूत मानवीय सहायता पाउन सक्ने अवस्था भएको हुँदा विपद्बाट हुने क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न जिल्लास्तरमा विपद् योजनाको आवश्यकता महसुस गरिएको छ । त्यसैले यस दाड जिल्लामा देखिएका सम्भावित विपद्हरूलाई व्यवस्थापन तथा न्यूनीकरण गर्नका लागि सबै स्थानीय तहहरू लगायत सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय गरी जोखिमयुक्त समुदायमा योजनाबद्ध ढंगबाट अगाडी बढ्नुपर्ने आवश्यकता भएको हुँदा जिल्लास्थित सबै निकायहरूले विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने आवश्यकता छ ।

अ) सरुवा रोग जस्ता महामारी :

यस जिल्लाको क्षेत्र प्राय समथर क्षेत्रमा रहेको भए तापनि त्यहाँ बसोबास गर्नेहरूमा जनचेतनाको कमी, बाढीको समयमा खानेपानीका श्रोतमासमेत बाढी पस्ने भएकोले वर्षातको समयमा बाढीको उच्च जोखिमयुक्त क्षेत्रमा कुनै पनि स्थानमा सरुवा रोगहरू महामारीको रूपमा भित्रनसक्ने हुन्छ । जुन बाढीका कारण पनि द्वितीय विपद्को रूपमा आउनसक्छ त्यस्ता स्थानहरूमा तुरुन्त सुरक्षा निकाय सहित स्थानीय तह र जिल्लाबाट स्वास्थ्यकर्मीको टोली खटाई शुरुमै रोगहरू नियन्त्रण गरी महामारी फैलन नदिने उपायहरू अपनाइने छ । जुन यसवर्ष भएको शान्तिनगर गाउँपालिका फैलिएको भाडापखालाका कारण १६५२ जना बिरामी भएका थिए भने स्वास्थ्य कष्टरले सो विपद्को प्रतिकार्यको नेतृत्व गर्दै समयमा नै नियन्त्रणमा लिई उपचारको व्यवस्था गरेको थियो ।

अ) दाङ जिल्लामा जोखिममा रहेको जनसंख्या (विपद्को समयमा ख्याल गरिनुपर्ने वर्ग)

क्र.सं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१.	एकवर्ष मुनीको जनसंख्या	१२९२७	
२.	५ वर्ष मुनीको जनसंख्या	५३४७४	
३.	एकल महिला	११४५८	
४.	जेष्ठ नागरिक ६० माथिको	५१४५३	
५.	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु	१२८८१	२.३३ प्रतिशत
६.	१०-१९ उमेरका किशोरीहरु	७३९९८	
७.	प्रजनन उमेरका महिला	१५७०८१	
	जम्मा जनसंख्या	३८०८५६	

श्रोत : केतबि २०६८ र दाङ जिल्लाको नपा/गापा प्रोफाइल २०७४

३.४.जिल्लाको निकायगत श्रोत साधनको आँकलन (Stakeholders Stocks Mapping)

जिल्लामा विपद् पर्दा प्रयोगमा आउनसक्ने श्रोतलाई निकायगत हिसावले आँकलनको प्रयास गरिएको छ । जसलाई तलको तालिकामा दिइएको छ ।

क्र. सं.	कार्यालय/संस्था	सामग्रीको विवरण (खाद्य, गैर खाद्य)	परिमाण	उपलब्ध स्थान	प्राप्त गर्न लाग्ने समय
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	राहत वितरणका लागि नगद	१० लाख चालु वर्ष	नेबैलि	तत्काल, नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड अनुरूप
२	जिल्ला समन्वय समिति	समन्वय		जनशक्ति	स्थानीयतहसँगको समन्वयमा तत्काल प्रतिकार्य गर्न सकिने
३	स्थानीय तह	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सबै कार्य	राहत कोष	स्थानीय तहहरु	तत्कालै प्राप्त गर्न सकिने
४	कृषि ज्ञान केन्द्र	बिउबिजन तथा बिषादी		सबै स्थानीय तहको ईकाइमा	तत्काल, जि.कृ.वि. का. को स्वीकृत मापदण्ड अनुरूप
५	जिल्ला वन कार्यालय	काठ उपलब्ध गराउन सकिने	आवश्यकता अनुसार	जिल्ला/ई.ब.का. मा	तत्काल जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आवश्यकता अनुसार
६	स्वास्थ्य कार्यालय	दक्ष जनशक्ति RRT औषधी	RRT Team १५ देखि २० जना	स्वाका, स्युजा, श्रीगाउँ, मानपुर र लमही	तत्काल आवश्यकता अनुसार ११ वटा निजी अस्पतालहरुको समन्वयमा
७	नेपाली सेना रिपुमर्दन गण	दक्ष जनशक्ति	१८० जना	घोराही तुलसीपुर लमही	तत्काल
८	सशस्त्र प्रहरी वल	दक्ष जनशक्ति	३५ जना भन्दा बढी	भालुवाड, लमही	तत्काल
९	नेपाल प्रहरी जिल्ला प्रहरी कार्यालय	दक्ष जनशक्ति	५२५ जना	जिल्लाभर	तत्काल, सामान्य घरेलु औजार
१०	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैर खाद्य सामग्री एम्बुलेन्स प्राथमिक उपचारबक्स खोज तथा उद्धार सामग्री	५० सेट २ वटा ४ वटा १ सेट	ने.रे.स. दाङ	तत्काल
११	जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ	शैक्षिक सूचना संकलन जनशक्ति		सबै स्थानीय तहमा	स्थानीय तहमा रहेको शाखामा समन्वय गरी आवश्यकता अनुसार

१२	राजनैतिक दल		स्वयंसेवक	सबै स्थानीय तहमा	आवश्यकता अनुसार कार्यकर्ता परिचालन
१३	यान्त्रिक कार्यालय	डोजर लोडर पानी ट्याडकर	१ १ १	यान्त्रिक कार्यालय	मध्यपश्चिम तथा क्षेत्रीय डिभिजन कार्यालयको स्वीकृतिमा
१४	राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	एम्बुलेन्स, आकस्मिक सेवा	१ वटा २४ सैं घण्टा	घोराही	तत्काल आवश्यकता अनुसार
१५	प्रादेशिक अस्पताल तुलसीपुर	एम्बुलेन्स, आकस्मिक सेवा	१ वटा २४सैं घण्टा	तुलसीपुर	तत्काल आवश्यकता अनुसार
१६	यातायात व्यवसायी समितिहरु	यातायात तथा ढुवानीका साधन	आवश्यक पर्ने जति	दाङका सबैजसो स्थानमा	भाडामा आवश्यकता अनुसार
१७	बेस नेपाल	जनशक्ति	स्वयंसेवक तथा केही	बैंक, समुदाय	आवश्यकता अनुसार
१८	अपांग मानवअधिकार सरोकार मञ्च	अपाङ्गताका लागि औजारहरु	स्वयंसेवक	समुदायमा	आवश्यकता अनुसार
१९	मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र		स्वयंसेवक		विपद्को बेला सहयोग गर्न सकिन
२०	सीसा नेपाल	तत्काल राहत सहयोग गर्न सकिने	जनशक्ति		विपद्को बेला सहयोग गर्न सकिन
२१	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र	केही नगद आकस्मिक कोष शैक्षिक सामग्री			विपद्को बेला सहयोग गर्न सकिन
२२	ओरेक नेपाल	मनोसामाजिक परामर्श, संरक्षण क्षेत्रलाई सहयोग	स्वयंसेवक		आवश्यकता अनुसार
२३	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	आकस्मिक कोष शैक्षिक सामग्री	स्वयंसेवक	बैंक, समुदाय	आवश्यकता अनुसार
२४	सुआहारा दोश्रो	पौष्टिक आहार कर्मचारी ८ जना	आवश्यकतानुसार	समुदायमा	आवश्यकता अनुसार

श्रोत: निकायगत कार्यालय दाङ २०७५

३.४.१ जिल्लामा उपलब्ध खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरु (Heavy Equipments):

क्र.सं.	विवरण	उपलब्ध साधन मात्रा	उपलब्ध हुने निकाय
१	दमकल	४ वटा	घोराही र तुलसीपुर उमनपा तथा लमही नगरपालिका
२	डोजर	८३ वटा	१ वटा यान्त्रिक कार्यालय, ८२ निजी भाडामा लिन सकिने ।
३	लोडर	२	यान्त्रिक कार्यालय ।
४	स्काभेटर २२०	१३ वटा	निजी भाडामा लिन सकिने (नेपाल ह्याबी ईक्युपमेन्ट व्यवसायी संघ दाङ) ।
५	बुल्डोजर	नभएको	मध्यपश्चिम क्षेत्रीय सडक निर्देशनालय नेपालगञ्जबाट मगाउनुपर्ने अवस्था ।
६	क्रेन	नभएको	मध्यपश्चिम क्षेत्रीय सडक निर्देशनालय नेपालगञ्जबाट मगाउनुपर्ने अवस्था ।
७	सब बाहन	१ वटा	लमही अस्पताल
८	डुङ्गा	१२ वटा	सिसहनियाँ, गोर्बर्डीहा, गंगापरस्पुर, बेला राजपुर, सतवरिया ।
९	रवर बोट सेट	४ वटा	सप्रवल भालुवाङ, नेरेसो उरहरी, जिआकासके, नेपाली सेना रिपुमर्दन गण
१०	यातायात साधन बस, ट्रक, गाडी	प्रसस्त	यातायात समितिहरुसँग समन्वयमा भाडामा लिएर चलाउन सकिने ।
११	पानी ट्याडकर	१५ वटा	खापाउ संस्था, घोराही उमनपा र अन्य निजी रुपमा संचालन भएकाबाट भाडामा लिन सकिने ।
१२	ईन्धन पम्पहरु	४२ वटा	२० हजारदेखि १ लाख लिटरसम्मका निजी पेट्रोल तथा डिजेल पम्पहरु
१३	चेनपुल्ली	१ वटा	भुमिगत जल परियोजना लमही ।
१४	टुचिन	१ वटा	नेपाली सेना ।
१५	एम्बुलेन्स सेवा	३८वटा	राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, निजी अस्पताल, स्वा. चौ. लगायत निजी र ने. रे. सो. को समेत ।

३.४.२ सुरक्षा निकायहरूसँग भएका खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरू (Search and Rescue Materials):

क्र. सं.	सामग्रीहरूको नाम	उपलब्ध परिमाण	रहेको स्थान	क्र. सं.	सामग्रीहरूको नाम	उपलब्ध परिमाण	रहेको स्थान
१	लाईफ ज्याकेट	८८ गोटा	स प्र व २९ न. गण	१	लाईफ ज्याकेट	५१ गोटा	गण हे.क्वा.२०, स.गुल्म लमही ३१
२	पन्जा	१६८ जोर	"	२	स्ट्रेचर	२ गोटा	गण हे.क्वा.-१, सु.गुल्म लमही-१
३	पिग	१७ गोटा	"	३	च्यापेलिड रोप	१ रोल	गण हे.क्वा.
४	साबेल	३० गोटा	"	४	गल	१ गोटा	सु.गुल्म लमही
५	स्टेचर	४ गोटा	"	५	ओ.वि.एम.	१	सु.गुल्म लमही
६	ट्रयुब	१४ गोटा	"	६	रबर बोट सेट	१	सु.गुल्म लमही
७	घन	५ गोटा	"	७	फष्ट एड बक्स	२	गण हे.क्वा.-१, सु. गुल्म लमही-१
८	सबल	८ गोटा	"	८	क्याराविनँ ह'क	४	गण हे.क्वा.-३, सु. गुल्म लमही-१
९	छिनो	४ गोटा	"	९	स्वाद्धर	२२	गण हे.क्वा.-१७, सु. गुल्म लमही-५
१०	बोल्ड कटर	१ गोटा	"	१०	साबेल	६	गण हे.क्वा.-घ, सु. गुल्म लमही-३
११	क्रोबर	६ गोटा	"	११	स्याक	८	गण हे.क्वा.
१२	ईमेरजेन्सी लाईट	१ गोटा	"	१२	स्याक हो	११	गण हे.क्वा.
१३	स्वाटर	१० गोटा	"	१३	एक्स हो	२	गण हे.क्वा.
१४	रेक	१२ गोटा	"	१४	फष्ट एड किट	२	गण हे.क्वा.
१५	रेक हो	११ गोटा	"	१५	जम्बसुट	१४	गण हे.क्वा.
१६	एक्स हो	५ गोटा	"	१६	ग्लोब्स	१५	गण हे.क्वा.
१७	फष्टेड किड	४ सेट	"	१७	हेल्मेट	१४	गण हे.क्वा.-८, सु. गुल्म लमही-७
१८	जम्बसुट	२६ गोटा	"	१८	बुठ	९	गण हे.क्वा.
१९	ग्लोब	२८ गोटा	"	१९	टर्च	१३	गण हे.क्वा.
२०	छालाको बुट	१० गोटा	"	२०	सक्स	८	गण हे.क्वा.
२१	लाईट	३ गोटा	"	२१	वाट र बोटल	१४	गण हे.क्वा.
२२	सक्स	५ गोटा	"	२२	फेस माक्स	१०	गण हे.क्वा.
२३	वाटर बोटल	९ गोटा	"	२३	ब्याक प्याक	७	गण हे.क्वा.-५, सु.गुल्म लमही-२
२४	फेस माक्स	१० गोटा	"	क्रमशः सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल हे.क्वा.२९ नं. गण भालुवाड			
२५	हेल्मेट	५६ गोटा	"	३७	Screwgaten Carabanners Heavy	२ थान	"
२६	डोरी	९२५ मि.	"	३८	Sctati crope	२ रोल	"
२७	पानी बुटरबुट	२५ जोर	"	३९	Rescue Haller	२ थान	"
२८	फायर स्टिगुईसर	१४ थान	"	४०	Iron Picket	१ थान	"
२९	फायर फाईटिङ क्लोथ	७ सेट	"	४१	Tarpaulin	४ थान	"
३०	रबर मेट्रस	५ वटा	"	४२	Waist Bag	३ पिस	"
३१	व्लाङ्केट	४ वटा	"	४३	Rescue Vest	३ पिस	"
३२	मेघाफोन	१ वटा	"	४४	वाटर बोटल	८	"
३३	Metal bucket	३ पिस	"	४५	रबर बोट	१	"
३४	Bolt Cutter	१ पिस	"	४६	पम्प	१	"
३५	Fire of 8 carbineers	२ पिस	"	४७	जीवन रक्षा कवज	१	"
३६	Gloves	१ थान	"	४८	प्याडल	६	"

जिल्ला प्रहरी कार्यालय र मातहतमा रहेका इकाईमा रहेका उद्धार सामग्रीहरू

क्र. सं.	उद्धार सामग्रीहरूको नाम	उपलब्ध परिमाण	उद्धार सामग्री रहेको स्थान	क्र. सं.	उद्धार सामग्रीहरूको नाम	उपलब्ध परिमाण	उद्धार सामग्री रहेको स्थान
१	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	२५ थान	जि.प्र.का. दाङ	४३	हेलमेट	४ थान	"
२	गैती	१० थान	"	४४	त्रिपाल	३ थान	"
३	बेल्चा	१० थान	"	४५	बैसाखी	२ थान	"
४	गल	२ थान	"	४६	हवाई स्टिक	१ थान	"
५	छिनो	१ थान	"	४७	मेघा फोन	४ थान	"
६	ट्युव	३ थान	"	४८	फस्ट एड बाकस	१ थान	"
७	टर्च लाईट	१ थान	"	४९	गम बुड	१ जोर	"
८	प्लाष्टिक डोरी	३०० मि.	"	५०	ग्लोब	१ जोर	"
९	स्टेचर	८ थान	"	५१	स्टेचर	१ थान	"
१०	सावेल	२ थान	"	५२	स्पिड ब्याग	२० थान	"
११	हेलमेट	३ थान	"	५३	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	३ थान	ई.प्र.का. खिलतपुर
१२	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	९ थान	ई.प्र.का. तुलसीपुर	५४	बेल्चा	२ थान	"
१३	गैती	३ थान	"	५५	गैती	२ थान	"
१४	बेल्चा	३ थान	"	५६	फरुवा	१ थान	"
१५	गल	२ थान	"	५७	टायरको ट्युब	२ थान	"
१६	प्लाष्टिकको डोरी	६० मि.	"	५८	डोरी	९० मि.	"
१७	स्टेचर	३ थान	"	५९	गम बुड	२ जोर	"
१८	ग्लोब	१ जोड	"	६०	ग्लोब	४ जोर	"
१९	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	२३ थान	व.प्र.का. लमही	६१	म्याट	२ थान	"
२०	टायर ट्यूव	४ थान	"	६२	सावेल	१ थान	"
२१	बेल्चा	२ थान	"	६३	स्टेचर	४ थान	"
२२	डोरी	३०० मिटर	"	६४	जम सुट	२ जोर	"
२३	गैती	१ थान	"	६५	ग्राउण्ड सिट	१ थान	"
२४	छिनो	१ थान	"	६६	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	५ थान	ई.प्र.का. अमिलिया
२५	स्टेचर	२ थान	"	६७	स्टेचर	१ थान	"
२६	घन	१ थान	"	६८	गल	१ थान	"
२७	जमसुट	१ जोर	"	६९	गैती	२ थान	"
२८	ग्लोब	१ जोर	"	७०	बेल्चा	१ थान	"
२९	ग्राउण्ड सिट	२ थान	"	७१	डोरी	१०० मि.	"
३०	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	५ थान	"	७२	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	३९ थान	ई.प्र.का. गढवा दाङ
३१	डोरी	१०० मि.	"	७३	त्रिपाल	१० थान	"
३२	टायरको ट्युव	२ थान	"	७४	गैती	१२ थान	"
३३	बेल्चा	२ थान	"	७५	फडुवा	१२ थान	"
३४	गैती	२ थान	"	७६	प्लाष्टिक डोरी	१६० मि.	"
३५	गल	२ थान	"	७७	बेल्चा	२२ थान	"
३६	लाईट	१ थान	"	७८	गल	३ थान	"
३७	ग्राउण्ड सिट	१ थान	"	७९	घन	१ थान	"
३८	लाईफ ज्याकेट (वाटर प्रुफ)	२३ थान	"	८०	स्टेचर	१ थान	"
३९	बेल्चा	२ थान	"	८१	छिनो	१ थान	"
४०	डोरी	१३० मि.	"	८२	जमसुट	२ थान	"
४१	गैती	२ थान	"	८३	ग्लोब	२ थान	"
४२	ट्युव	१ थान	"	८४	स्टेचर	१ थान	"

जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रमा रहेका सामग्रीहरूको विवरण :

क्र.स.	सामग्रीको नाम	उपलब्ध परिमाण	रहेको स्थान	क्र.स.	सामग्रीको नाम	उपलब्ध परिमाण	रहेको स्थान
१	Rubber boat (12Seat capacity)	१	DEOC घोराही	१२	Fire Extinguisher 5 kg	१	„
२	Paddles	७	„	१३	First Aid Kit	१	„
३	Life Buoy	२	„	१४	Master paddels	१	„
४	Climbing Rope (Rol)	६	„	१५	Rope (90mtr)	२	„
५	Hand pump for rubber boat	१	„	१६	Throw bag	२६	„
६	Life jackets	५१	„	१७	Rescue light	२१	„
७	Dispensary Tents	२	„	१८	Safety helmet	३०	„
८	Mega phone	४	„	१९	Seat harness	१३	„
९	Carrabiner {with lock}	२०	„	२०	Steel box	४	„
१०	Almunium ladder	११	„	२१	Foldable table nc chair set (6chair/1Table)	१	„
११	Stretcher	६	„	२२	Steel container	१	„

३ ४.२. निकाय पहिचान :

क) विपद्मा निकायगत पहिचान (कसले के गर्ने ?)

निकाय	बिषयगत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समन्वय तथा खोज तथा उद्धार परिचालन	प्रजिअ. गोबिन्द प्रसाद रिजाल	०८२-५६०१३३
स्थानीय तह	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	स्थानीय पालिका प्रमुखहरू	अनुसुची १ मा समावेश गरिएको छ
नेपाली सेना श्री रिपुर्मदन गण	जुनसुकै बेला खोज तथा उद्धारका लागि तयारी अवस्थामा बस्ने	प्रसे. सुमन थापा मगर	०८२-५६१०६२
नेपाल प्रहरी, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	जुनसुकै बेला खोज तथा उद्धारका लागि तयारी अवस्थामा बस्ने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्ने	प्रउ.बेल वहादुर पाण्डे	०८२-५६०१९९
शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल २९ नं. गण हे.क्वा. दाङ	जुनसुकै बेला खोज तथा उद्धारका लागि तयारी अवस्थामा बस्ने	सप्रउ तुलसीराम दाहाल	४१५१३५/ ४१५१३६
जिसस	समन्वय तथा श्रोत व्यवस्थापन	स्थानीय समन्वय अधिकारी	५६००३८
जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	स्थानीय तहमा रहेको ईकाईसँगको समन्वयमा आपत्कालीन शिक्षा	प्रमुख:सुर्यराज घिमिरे	५६००१०
कृषि ज्ञान केन्द्र	खाद्य तथा कृषि	प्रमुख : कृष्ण बहादुर बस्नेत	५६०१३०
खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	खानेपानी, स्वच्छता तथा सरसफाई	डिई : गुणनिधि पोखरेल	५६००२६
नेपाल रेडक्रस सोसाईटी,	स्वयंसेवक तथा गैरखाद्य सामग्री व्यवस्थापन	सभापति: नारायण आचार्य थम्मन चौधरी	०८२५२००२२ ९८४७८२२१४३
स्वास्थ्य कार्यालय,	आपत्कालीन स्वास्थ्य तथा पोषण सेवा	कार्यालय प्रमुख	५६०००५
डिभिजन वन कार्यालय	आपत्कालीन आश्रयस्थलका लागि काठको ब्यवस्थापन	कार्यालय प्रमुख	५६००१४
सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना	आपत्कालीन आश्रयस्थल निर्माण तथा ब्यवस्थापन	डिई: परीक्षित कडरिया	५६००२७
सडक डिभिजन कार्यालय	सडक सुचारु राख्ने	डिई : जीतेन्द्र कुमार चौधरी	५६०२०३
पुर्वाधार विकास कार्यालय	अस्थायी आवासका लागि सहयोग	प्रमुख: बासुदेव भण्डारी	५६००३८
जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	सूचना समन्वय तथा सम्पर्क	खिलानाथ दाहाल (सूचना अधिकृत)	९८४२८५७९९१
पत्रकार महासंघ	सूचना संप्रेशण	अध्यक्ष : सविन प्रियासन	५६१०९७
उद्योग बाणिज्य संघहरू	खाद्यान्न संकलन तथा वितरणमा सबै उद्योग बाणिज्य संघसँग समन्वय तथा सहजीकरण गर्ने	अध्यक्ष : नारायण भुषाल	०८२-५६००६३

३.५ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान :

आवश्यकताको लेखाजोखा र खाडल पहिचानको सन्दर्भमा पनि क्षेत्रगत रूपमा नै जिल्लामा भएका श्रोतहरूको अवस्था आँकलन गर्ने, त्यसमा थप आवश्यक के हो भन्ने पत्ता लगाउने र बिगतका विपद् सम्बोधनका सन्दर्भमा देखिएका खाडलहरू समस्याहरू पहिचान गरी त्यसलाई आगामी विपद्को अवस्थामा सम्बोधन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा रहने गरी प्रतिकार्य योजना बनाउने काम भएको छ ।

- सबै स्थानीय तहले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७४ (संशोधन २०७५, राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण नीति २०७५, विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन रणनीति २०७५ लाई आत्मसाथ गरी सबै तहले तोकिएको जिम्मेवारी अनुसार कार्य गर्नुपर्ने छ ।
- सबै स्थानीय तहहरूले प्रर्याप्त मात्रामा खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरूको भण्डारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सबै स्थानीय तहले विपद् जोखिमको पहिचान गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।
- सबै स्थानीय तहले विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल अस्थायी आवासका लागि विपद् पूर्व नै खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापनका लागि क्षमता अभिवृद्धिका गतिविधि संचालन गर्नुपर्ने । जस्तै: विपद् लेखाजोखा, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा, सामुदायिक खोज उद्धार, जोखिमको नक्शांकन आदि सम्बन्धी तालिमको आयोजना गर्न सकिने ।
- नयाँ संरचना अनुसार जिल्लामा भएका सबै क्षेत्रगत कार्यालयहरू स्थानीय तहमा रहने भएको हुँदा सबै स्थानीय तहले क्षेत्रगत अवधारणालाई (Cluster Approach) अवलम्बन गरी सबै क्लष्टरलाई सक्रिय बनाउने । जसमा- राहत, विपद् लेखाजोखा, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई, अस्थायी आवास, संरक्षण आदि आवश्यकताको आधारमा सक्रियता बनाउने ।
- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना गरी पूर्णरूपमा प्रभावकारी ढंगबाट संचालनमा ल्याउने जसले गर्दा स्थानीय तहमा विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।

३.५.१ स्थानीय तहहरूमा श्रोत साधन मापनको अवस्था :

क्र. स.	स्थानीय तह	विपद् पूर्व तयारी योजना	खुला क्षेत्र/सुरक्षित स्थान पहिचान	विपद्का न्युनतम औजार भण्डारण	विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् व्यवस्थापन कोष
१	घोराही उपमहानगरपालिका	छैन	छैन	छैन	छ	छ
२	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	छैन	छैन	छैन	छ	छ
३	लमही नगरपालिका	छैन	छ	छ	छ	छ
४	राप्ती गाउँपालिका	छैन	छैन	छ	छ	छ
५	बङ्गलाचुली गाउँपालिका	छैन	छैन	छैन	छ	छ
६	बबई गाउँपालिका	छैन	छैन	छैन	छ	छ
७	राजपुर गाउँपालिका	छैन	छ	छ	छ	छ
८	दङ्गीशरण गाउँपालिका	छैन	छैन	छ	छ	छ
९	शान्तिनगर गाउँपालिका	छैन	छैन	छैन	छ	छ
१०	गढवा गाउँपालिका	छैन	छ	छ	छ	छ
	जम्मा	०	३	३	१०	१०

नोट:- माथिको तालिकाबाट केही विपद् स्थानीय तहहरूमा पूर्व तयारीका अभ्यासहरू सुरु भएको छ । सबै स्थानीय तहमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई नियमित अध्यावधिक गर्नुपर्ने र बनाइ सकिएको योजनालाई कार्यान्वयनमा

ल्याउनुपर्ने छ । सबै स्थानीय तहमा खुला तथा सुरक्षित क्षेत्रहरू पहिचान गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ र सुरक्षित क्षेत्रहरू हुँदाहुँदै पनि पहिचान नगरिँदा बिपद्को समयमा प्रभावित परिवारहरूलाई व्यवस्थापन गर्न चुनौतिपूर्ण हुँदै गएको छ । स्थानीय तहले विपद्मा प्रयोग गर्न सकिने औजार तथा उद्धारका केही सामान्य औजारहरू स्ट्रेचर, अग्नी नियन्त्रण सामग्री लगायतका आधारभूत सामग्री भण्डारण गर्नुपर्ने छ । जसले समयमा नै प्रभावितहरूको ज्यान बचाउन मद्दत गर्छ । सबै स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापन समिति गठनसम्म गरेको पाइयो भने विपद्मा प्रयोग गर्न सकिने गरी बिपद् व्यवस्थापन कोषहरू स्थापना गरेको पाइयो । राजपुर र गढवा गाँउपालिकामा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको सहयोगमा समुदायिक उत्थानशीलतामा अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत बिपद् जोखिम न्यूनीकरणका गतिविधिहरू सञ्चालन गरिरहेका छन् भने केही स्थानीय तहले विपद् न्यूनीकरणका लागि सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्न थालेका छन् । अपाङ्ग मानव अधिकार सरोकार मञ्चको सहयोगमा साबिक गोर्बार्डिहा गाविस गढवा गाउँपालिका वडा नं.१, मलमलामा आपत्कालीन गृह निर्माण भएको छ ।

४. विपद्को प्रकृतिमा आधारित विषयगत प्रतिकार्य योजना

४.१. विषयगत क्षेत्रको परिचय (Introduction of Cluster Approaches)

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारिताका लागि राष्ट्रिय र जिल्लास्तरमा विषयगत क्षेत्रहरू (Clusters Lead) र स्थानीय तहहरूमा रहने क्षेत्रगत ईकाइहरूलाई आधार मानेर कार्य विभाजन गरिएको छ । यस अवधारणाको कार्यान्वयन गर्न जिल्लास्तरका लागि वर्तमान समयमा चुनौति देखिए स्थानीय तह र सो अन्तर्गत रहने विषयगत ईकाइहरूको पनि कार्यविभाजनको स्वरुपलाई स्वीकार गर्दा प्रभावकारिता र जिम्मेवारीबोध हुने भएकोले जिल्लास्तरमा रहने विषय क्षेत्रगत कार्यालयहरूले आ-आफ्नो क्षेत्रगत अवधारणालाई स्वीकार गर्ने र स्थानीय तहले समेत यस अवधारणालाई लागु गर्नुपर्ने छ । अन्तर्राष्ट्रियस्तरबाट मान्यता प्राप्त क्षेत्रगत अवधारणाका विशेषता निम्नअनुसार रहेका छन्:

- ✦ ठूलो विपद्को अवस्थामा सक्रिय रहने भए पनि क्षेत्रगत अवधारणाले स्थानीय तहदेखि समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्छ ।
- ✦ प्रतिकार्य प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग गर्ने भूमिका निर्वाह गर्छ ।
- ✦ मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई निश्चित गर्छ ।
- ✦ मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यस अनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्छ ।
- ✦ प्रतिकार्यमा देखिएका कमिकमजोरीको निराकरण गरी कार्ययोजनाको समीक्षा गर्दै आवश्यकतानुसार जिम्मेवारी निर्धारण तथा परिमार्जन गर्छ ।
- ✦ विशेष संकटासन्न समूहहरू अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरू, महिला, बालबालिका, एकल महिला, जेष्ठ नागरिक, सुत्केरी तथा गर्भवती महिला आदिलाई बिशेष प्राथमिकतामा राखी प्रतिकार्यका गतिविधिहरूलाई अगाडी बढाईनेछ ।
- ✦ सबै स्थानीय तहमा नेतृत्व गर्ने ईकाइ हुने भएकोले वास्तविक प्रभावितको लेखाजोखा हुने, समयमा नै प्रतिकार्यका गतिविधिहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याई मानवीय सेवा कार्यमा छिटो र सहज हुने छ ।

क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरूको मुख्य कार्यहरू :

- ✦ मुख्य साभेदारहरूको पहिचान,
- ✦ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा समन्वय,
- ✦ आवश्यकता पहिचान, कार्ययोजना निर्माण तथा रणनीति तय,
- ✦ नीति, कार्यनीति तथा मापदण्डको कार्यान्वयन,
- ✦ अनुगमन तथा प्रतिवेदन,
- ✦ श्रोत परिचालन तथा वकालत,
- ✦ नागरिक समाज तथा सरकारी संयन्त्रलाई प्रशिक्षण तथा क्षमता विकास,
- ✦ अन्य क्षेत्रसँग समन्वय,

४.१.२ उद्देश्य :

क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख उद्देश्य निम्न अनुसार रहेका छन् ।

- ✦ जिल्ला तथा स्थानीय तह मार्फत क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु ।
- ✦ स्थानीय तह र जिल्लास्तरमा आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका गतिविधिहरूलाई चुस्त र कार्यान्वयन योग्य बनाउनु ।
- ✦ क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि स्थानीय तहहरूले नै पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि योजना निर्माण गरि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु ।
- ✦ समुदाय, स्थानीय तह, जिल्ला, प्रदेश र केन्द्रबीच समन्वय र समझदारी अभिवृद्धि गर्नु ।
- ✦ स्थानीय तह र क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरूबीच क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।

४.२ जिल्लास्तरमा सक्रिय रहने क्षेत्रगत नेतृत्व (Cluster Lead) :

विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाएर विपद् प्रभावितहरूको जीवनरक्षाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँग सहकार्य गरी जिल्लास्तरमा निम्नअनुसार क्षेत्र निर्धारण र काम गर्ने गरी २०६८ मा क्षेत्र विभाजन गरिएको हो । जसलाई अहिले जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७५ लाई अद्यावधिक गरी परिमार्जन गर्ने काम गरिएको छ । केही विषयगत कार्यालयहरू स्थानीय तहमा समायोजन भएको हुँदा बिगत वर्षहरूमा भएका विषयगत क्षेत्रहरूको नेतृत्व स्थानीय तहमा नै शुरु गर्नुपर्ने देखिन्छ । विषय क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको सूची यसप्रकार रहेको छ ।

क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू :

विषयगत क्षेत्र	जिल्ला तहमा क्षेत्रगत रूपमा नेतृत्व गर्ने निकाय	सम्पर्क व्यक्ति	फोन / मोबाईल / मेल
१. खोज, तथा उद्धार र समन्वय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	प्रजिअ गोविन्द प्र.रिजाल	०८२५६०१३३, ९८५७८०७७७७ cdooffice.dang@gmail.com
	नेपाली सेना, रिपुमर्दन गण	प्र.से. सुमन थापा मगर	०८२५६१०६२, ९८५१००१७६९ ripumardanbn@gmail.com
	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रउ बेल बहादुर पाण्डे	१००,०८२५६०१९९, ९८५७८०५५५५ dang_karya@nepalpolice.gov.np
	सशस्त्र प्रहरी वल २९ नं गण	सप्रउ तुलसीराम दाहाल	०८२४१७०४८, ९८५७८७२११९ dangbsoapfn@gmail.com
२. खाद्य तथा कृषि	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तह	प्रमुख कृष्ण व.बस्नेत	९८५७८०२०४६१, akcdang@gmail.com
३. आपत्कालीन आवास तथा गैर खाद्य	स. श. वि. भ. नि. आयोजना र श. वि. भ. नि. डि. का. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	डिई परिक्षित कडरिया डिई: शरद मानन्धर सभापति नारायण आचार्य	०८२५६००२७, ९८५७८३१८११, ०८२५२००२२, ९८५७८२००७४, dudbcdang@gmail.com nrscsdang@gmail.com
४. स्वास्थ्य र पोषण	स्वास्थ्य कार्यालय दाङ	कार्यालय प्रमुख	०८२५६०००५, dhodang@gmail.com बिस्तृत विवरण अनुसुची ०९ मा दिईएको छ ।
५. शिक्षा	जिल्ला शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ, स्थानीय तहका शिक्षा शाखा	प्रमुख: सुर्यराज घिमिरे	०८२५६००१०, ९८५७८३४९०५, deoghorahi@gmail.com बिस्तृत विवरण अनुसुची ०८ मा दिईएको छ ।
६. संरक्षण	स्थानीय तहमा रहेको महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	स्थानीय तहमा कार्यरत महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखामा कार्यरत फोकल पर्सन	बिस्तृत विवरण अनुसुची ०९ मा दिईएको छ ।
७. खानेपानी, तथा सरसफाई	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	डि.ई. गुणनिधि पोखरेल	०८२५६००२६/९८५७८२१०९४
८. राहात /पुनःनिर्माण /पुनःस्थापना	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह सबै	जिल्ला समन्वय अधिकारी	०८२५६०१४४, ९८५७८८८२२२ ddcdang82@gmail.com, स्थानीय तहको सम्पर्क विवरण अनुसुची १ मा राखिएको छ

४.२.१ क्षेत्र (Cluster) : खोज तथा उद्धार, समन्वय

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय: जिल्ला प्रशासन कार्यालय

४.२.१.१. विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : सम्भावित मानवीय तथा भौतिक असर

- ✓ सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, बिद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) आंशिक तथा पूर्ण रूपमा क्षति ।
- ✓ आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति आंशिक तथा पूर्ण रूपमा क्षति, बालबालिका, महिला, वृद्ध-वृद्धा, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन हुने ।
- ✓ विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्रजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरूमाथि प्रभावितहरूको चाप बढ्ने ।
- ✓ सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्याहरू आउन सक्ने ।
- ✓ विस्थापित परिवारहरूलाई अस्थायी आवास सम्बन्धी सहयोग आवश्यक हुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- ✓ तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमन सम्बन्धी बैठक-खोज तथा उद्धारसम्बन्धी टोलीको गठन, खाद्य सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्रीको पहिले नै भण्डारण अन्य क्षेत्रहरूको तयारी गर्न ।
- ✓ तीन वटा क (कसले, के, कहिले) ढाँचाको विकास र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचनाको व्यवस्थापन र प्रतिकार्य प्रणालीलाई सहज बनाउनका लागि कार्यक्रमको निर्धारण गर्न ।

मानवीय सहयोगका मापदण्ड (स्फेयर मापदण्ड)

- ✓ विपद्को लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार टोली खटाउने ।
- ✓ समन्वय बैठक र प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने ।
- ✓ सबै सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समुह/जोखिममा रहेका व्यक्तिहरू लगायत सबैलाई न्यायोचित रूपमा गरिएको उद्धार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन ।
- ✓ पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन पेश गर्ने र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि ।
- ✓ शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन पेश गर्ने (फारम सहितको) संयन्त्र ।
- ✓ २४ घण्टाभित्र प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्ने सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने सञ्चार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन ।
- ✓ नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने ।

४.२.१.२ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) : जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सहनेतृत्व गर्ने निकाय : सुरक्षा निकायहरू

क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) को सूची, क्षमता तथा स्रोतको नक्सांकन

क्र.स.	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरू	उपलब्ध साधन/स्रोत			सम्पर्क व्यक्ति पद तथा नाम	सम्पर्क नम्बर
		आर्थिक स्रोत	सामग्री स्रोत	मानवीय स्रोत दक्ष		
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	१० लाख	राहत कोष उद्धार सामग्रीहरू	१४ जना	प्रजिअ गोविन्द प्र. रिजाल प्र.अ.अमरराज शर्मा फोकल पर्सन	९८५७८०७७७७ ०८२५६०१३३
२	नेपाल प्रहरी	छैन	उद्धार सामग्री र संचार साधन	५२५ जना प्रहरी चौकी	प्र.उ.बेल वहादुर पाण्डे	९८५७८०५५५५ ०८२५६०१९९कन्ट्रोल:१००
३	नेपाली सेना	छैन	उद्धार सामग्री र संचार साधन	१८० जना जनशक्ति	प्रमुख सेनानी सुमन थापा मगर	०८२५६१०६२, कन्ट्रोल: १११४ ९८५१००१७६९
४	सशस्त्र प्रहरी वल २ ९ नं. गण	छैन	उद्धार सामग्री र संचार साधन	३५ जना जनशक्ति	सप्रउ तुलसीराम दाहाल	९८५१२७२११९ कन्ट्रोल :१११४

५	राष्ट्रिय अनुसन्धान	छैन	सूचना समन्वय	सूचना संकलन	उप अनुसन्धान निर्देशक	०८२५६००४३
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५ लाख	एम्बुलेन्स त्रिपाल १०० टेन्ट २ वटा	२४ जना तालिम प्राप्त स्व.से.	नारायण आचार्य सभापति	९८५७८२००७४ nracs.dang@gmail.com
७	सडक डिभिजन कार्यालय	छैन	डोजर, लोडर	केही प्राविधिक	प्रमुख	०८२५६०२०३
८	घोराही/तुलसीपुर उमनपा र लमही नपा	छ	दमकल ४	अग्नी नियन्त्रक	नगर कार्यपालिका प्रमुख	सम्पर्क बिबरण अनुसुची ६ मा राखिएको छ
९	यातायात समितिहरु	छैन	यातायातका साधनहरु	ढुवानी	समितिका प्रमुखहरु	अनुसुचीमा १३ मा राखिएको छ
१०	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र	छैन	सञ्चार उपकरण, समन्वय, उद्धार सामग्री	३ जना	खिलानाथ दाहाल सूचना ब्यवस्थापन अधिकृत	५६३५४०, ९८४२८५७९९१ deocdang2014@gmail.com

४.२.१.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : सडककालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

पूर्व-तयारी सम्बन्धी गतिविधि के ?	जिम्मेवार निकाय को ?	कहिले ? समय अवधि
<p>व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था :</p> <p>जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूका बिचमा सम्भावित विपद्बाट बच्नका लागि गर्न सकिने सम्भौतामा समझदारी गर्ने ।</p> <p>क. समन्वय बैठक -आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले) आपत्काल अर्वाधमा जिल्ला प्रशासनले आपत्कालपछि</p> <p>ख. पूर्वतयारी तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगाना सहित विभिन्न निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने ।</p>	DDMC को समन्वयमा क्लष्टर तथा सदस्यहरु क.जिल्ला प्रशासन, डिडिएमसी ख. डिडिएमसी	आगलागी भए फाल्गुनमा, बाढी भए जेठ र भुकम्पका लागि जुनसुकै बेला पनि क. बिपद्को जुनसुकै समयमा ख.फाल्गुण महिनामा जिम्मेवारी बाँडफाँडको गर्ने
<p>सिकिएका पाठ :</p> <p>प्रत्येक स्थानीय तहले विपद्मा सहयोग गर्नसक्ने सहयोगी निकायको पहिचान विपद् अघि नै गर्नुपर्ने काममा दोहोरोपन आउन नदिन नेपाल सरकारले ल्याएको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ को आधारमा तथ्याङ्क संकलन गर्नुपर्ने ।</p> <p>राहत सहयोग वितरण गर्दा एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरण गर्नु उपयुक्त हुने र सबै सूचनाहरु जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने</p> <p>घोराही तुलसीपुर तथा घोराही लमही सडक खण्डका खोलाहरुमा बर्षातको समयमा डोरीबाट भए पनि मानिस वारपारको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।</p> <p>(सडकको दुबैतर्फ पोल गाडी डोरी टाँग्ने)</p> <p>कृतिम घटना अभ्यास गर्ने</p>	DDMC स्थानीय तह डिडिएमसी डिडिएमसी/नेरेसो	समीक्षा बैठक अवधीमा चैत मसान्तसम्म जेठ मसान्तसम्म असार जेठ
<p>क. विपद्मा प्रयोग हुने औजार तथा खाद्य सामग्रीको अध्यावधिक गर्ने</p> <p>ख. खोज तथा उद्धारका लागि टोलीको नामावली तयार गर्ने ।</p> <p>ग. सबै स्थानीय तहमा कुन विपद् कहा कहाँ जान सक्छ ?</p> <p>आधाररेखा सम्बन्धी जानकारी, तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने र त्यसलाई अद्यावधिक पार्ने ।</p> <p>घ. जानकारी सङ्कलन सम्बन्धी औजार प्रयोग गर्ने बारेमा प्रशिक्षण उपलब्ध गराउने</p> <p>ड. सङ्कलन गरिएको जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने</p>	DDMC सबै स्थानीय तह	वैशाख मसान्तसम्म
विपद् पर्नसक्ने स्थानीय तहसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क	DDMC	चैत्रसम्म
<p>उद्धार सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने</p> <p>❖ सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको सङ्ख्याका आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्दात</p> <p>❖ विभिन्न निकायहरूसँग उपलब्ध मौज्दात संकलन गर्ने</p> <p>❖ अपुग सामग्री (gaps) को पहिचान गर्ने</p>	DDMC स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस	जेठ मसान्तसम्म आषाढको पहिलो हप्ता

नोट- प्रभावकारी खोज तथा उद्धारका लागि पूर्व तयारीमा निम्न कुरामा विशेष ध्यान पुऱ्याउनु पर्छ । सूचना प्रणाली अन्तर्गत स्थापना भएको संचारको च्यानल मार्फत प्रभावकारी समन्वय गर्ने । समयमै सुरक्षा निकायहरूलाई प्रकोपको अवस्थितिको बारेमा जानकारी दिई खोज तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्ने । प्राप्त सूचनाका आधारमा सम्बन्धित क्षेत्रमा रहेका खोज तथा उद्धार सामग्रीहरू प्रयोगमा ल्याउने । बिपद् पुऱु अगावै वर्षा र नदीको अवस्थालाई ध्यानमा राखी खोज तथा उद्धार कार्यमा तयारी गर्ने । दाङ जिल्लामा पूर्व सूचना प्रणालीको बिस्तार र संस्थागत गर्नका लागि जिल्लास्थित जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तहहरू, सुरक्षा निकायहरू, संचार माध्यमहरू जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, पत्रकार महासंघ एवं विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी निकायहरूको अहम भूमिका रहन्छ । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र सुरक्षा निकायहरूको समन्वयमा जिल्लास्थित खोज उद्धारका जनशक्तिहरूको पहिचान गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रसंगको नियमित समन्वय र सम्पर्क, मुख्य सञ्चारका ठाउँहरू र सम्पर्क ठेगानाहरूको पहिचान गर्ने । नदी र वर्षाको स्तर अवलोकनका लागि अवलोकन क्षेत्रहरूको पहिचान र आवश्यकतानुसार वर्षा र नदी अवलोकन केन्द्रहरूको स्थापना गर्ने । पूर्व सूचना प्रणाली स्थापनाका लागि विभिन्न आवश्यक स्थानहरूमा सञ्चार एवम् अन्य सामग्रीहरूको ब्यवस्था गर्ने ।

४.२.१.४ खोजी तथा उद्धारक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना: (आपत्कालीन परिस्थिति) को अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के ?)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले ?)	कहिलेसम्म ?
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
क. जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई सकृय पार्ने । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको तत्काल बैठक बस्ने । ख. जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य विपद् (भुकम्प वा बाढी वा अन्य) शुरू भएपछि सम्बन्धित क्षेत्र (Cluster) का सबै सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक बसी क्षेत्रगत निकायहरूलाई सक्रिय बनाउने ग) प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने	क. जिल्ला प्रशासन कार्यालय ख. जिल्ला प्रशासन ग. स्थानीय तह, नेरेसो र नेपाल प्रहरी	२४ घण्टा भित्र
घ. परिस्थिति सम्बन्धी पहिलो प्रतिवेदन तयार पार्ने:	घ.नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, DDMC	२४ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन
ङ. प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने । ● प्रभावित स्थान, स्थानीय तह/क्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने ● प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने ● जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा/क्षमता/उद्धार सामग्रीको समीक्षा गर्ने	ङ.स्थानीय तह जिल्ला प्रशासन, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	२४ घण्टाभित्र
च. प्रारम्भिक जानकारीहरूका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग ● तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताको क्रम निर्धारण गर्ने । ● विपद्पछि लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धारटोली खटाउने । ● सुरक्षाकर्मीहरूद्वारा सहयोगमा संलग्न व्यक्तिहरूको सुरक्षा । ● घाइतेहरूलाई प्राथमिक उपचार प्रदान ।	च. DDMC ● DDMC ● नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना, स्थानीय तह ● नेरेसोको प्राथमिक उपचार टोली	पहिलो र दोश्रो दिन
घाईतेहरूको ओसारपसारका लागि एम्बुलेन्स सेवा परिचालन	स्वास्थ्य कार्यालय	२४ घण्टाभित्र
तत्काल बिपद् प्रतिकार्य तालिकालाई अनुशरण गरी कार्यन्वयन गर्ने	DDMC	पहिलो दिनबाट
च. स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना निर्माण/समीक्षा गर्ने ● मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका लागि टोली खटाउने ।	DDMC	दोश्रो दिनबाट निरन्तर
जोखिममा रहेका वस्तीहरूलाई तत्काल सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने ।	स्थानीय तह र DDMC	
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (३०-९०) दिन		
क्षेत्रगत (Cluster) समन्वय बैठक क. DDMC बैठक, बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने ।	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
मानवीय सहयोगका लागि समन्वय तथा क्षेत्रगत जिम्मेवारी दिने ।	DDMC	पहिलो हप्ता
मानवीय सहयोगका बारेमा अनुगमन	DDMC	हप्तामा एकपल्ट

४.२.१.५ आवश्यक श्रोत तथा सामग्रीको विवरण

क्र.सं.	थप आवश्यक सामग्री	परिमाण	क्र.सं.	थप आवश्यक सामग्री	परिमाण	सहयोगी निकाय
१	त्रिपाल	२०० थान	२३	रबर मेट्रेस	५०० थान	
२	जस्ता पाता १२ फि.	५० बण्डल	२४	कम्मल	५०० थान	
३	तारजाली	१००० थान	२५	क्याराबिना	२०० थान	
४	सिमेन्ट बोरा	१०,००० "	२६	सेफ्टी रोप	३००० मी.	
५	लाईफ ज्याकेट	१०० थान	२७	श्रो व्याग	५० वटा	
६	रेस्क्यु हेम्बर	१५ थान	२८	मेघा फोन	५० वटा	
७	डोरी	५ क्विन्टल	२९	ईमरजेन्सी लाईट	३० वटा	
८	ट्युब	५० वटा	३०	रवरबोट (मभौला)	३ वटा	
९	बेल्चा	१५० वटा	३१	क्रैन चेन	२ वटा	
१०	गैटी	१५० वटा	३२	काठ कटर (चेन्स)	१५ वटा	
११	सब्ल	१५ वटा	३३	रेनकोट	५ सय थान	
१२	सेफ्टी हेल्मेट	१५० वटा	३४	सेफ्टी हुक	४५ वटा	
१३	पानीबुट	१५० वटा	३५	फरुवा	१०० वटा	
१४	स्ट्रेचर	६० वटा	३६	हसिया	१०० वटा	
१५	प्रा.उपचार बक्स	१५ वटा	३७	बच्चरो	१०० वटा	
१६	हेड लाईट	३० वटा	३८	टिप्पर टेक्टर	२ वटा	
१७	आईरन पिकेट	१५० वटा	३९	घुम्ती शौचालय	१५ वटा	
१८	रेस्क्यु ग्लोब	१५० सेट	४०	सेफ्टी बेल्ट	६० वटा	
१९	ढलान काट्ने मेसीन	९ वटा	४१	क्लाइम्बिङरोप	३० वटा	
२०	फायर स्टिङ्गुईसर	३० वटा	४२	टेन्ट (घर)	१०० थान	
२१	फलाम बाल्टीन	१५० वटा	४३	सुरक्षा कवज (आगलागी)	१५ थान	
२२	मोटरबोट	२ वटा	४४	अपांगता भएका ब्यक्तिहरूका लागि तत्काल उद्धार सामग्री	ह्वील चियर्स १५ थान, सेतो छडी २० थान, बैसाखी १०० सेट आदि	

नोट : माथिको तालिकामा खोज तथा उद्धारमा प्रयोग हुने सामग्रीको वर्तमान मौज्दात अवस्था गतवर्षको जिल्ला बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा खोजी तथा उद्धार क्षेत्र अगुवा तथा सदस्यहरूको बैठकले अलि ठूलो स्केलमा विपद् आइपर्दा थप उद्धार सामग्रीहरू आवश्यक पर्ने आँकलन गरे अनुसार स्थानीय तहहरूले पनि सोका लागि तयारी गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । सो सूचीमा थप आवश्यक भनी उल्लेख गरिएका सामग्री नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीयतहहरू र सहयोगी गैसस तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैससहरू जो सुकैले पनि सहयोग गर्न सकिने छ तथा सोका लागि जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिले निर्णय गरिसकेको छ ।

४.२.२ क्षेत्र (Cluster): खाद्य तथा कृषि

यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) : कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह

सह नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Co-Leads) : विश्व खाद्य कार्यक्रम

४.२.२.१ विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- प्रभावित परिवारको खाद्य आपूर्तिमा कमी, खाद्यान्नप्रतिको घट्टो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालयमा खुवाउने कार्यक्रमजस्ता अन्य खाद्यान्न सम्बन्धी कार्यक्रममा अवरोध भएको कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा गम्भीर भएको तीव्र खाद्य असुरक्षा हुने ।
- कृषि बालीमा ब्यापक क्षति, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीनालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीति (Coping strategy) मा बाधाका कारणहरूले गर्दा मध्यम अवधिको खाद्य असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुँच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवनरक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival strategies) का लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त तयारी खाना उपलब्ध गराउने र दीर्घकालीन रूपमा पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा दीर्घकालीन रणनीतिहरूको फलस्वरूप मानव मर्यादा, सकारात्मक प्रभाव निर्माण गर्ने ।
- पारिवारिक स्रोतहरूलाई पुनर्लाभ (Recovery) तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा अम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड : (स्फेयर मापदण्ड)

- प्रभावित व्यक्तिहरूको पहुँच निम्न वस्तुमा हुनेछ :
  - (१) प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्युनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको रासन ।
  - (२) प्रभावित मानिसहरूका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुँचयोग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरकको रूपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरू पुरक रासनको रूपमा उपलब्ध गराउने ।
  - (३) निश्चित समूहका व्यक्तिहरूका (जस्तै: साना केटाकेटी, गर्भवती महिला, एचआईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरू आदि) आवश्यकतालाई पूरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक खाद्यन्नको व्यवस्था ।
- मापदण्ड बमोजिमको खाद्यान्न प्याकेज सिफारिस गरिएको छ
  - चामल—प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४१० ग्राम,
  - दाल –प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ८० ग्राम
  - वनस्पति तेल –प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० ग्राम,
  - नुन – प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम
- स्थानीय तहले प्रभावित क्षेत्र र परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनु पर्दछ तर पनि शुरुमा घरायसीस्तरमा गरिने वितरण र बिस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा व्यक्तिका आधारमा वितरण गरिनु पर्दछ

४.२.२.२ स्थानीय तहमा रहेका क्षेत्रगत निकायहरूका सम्पर्क व्यक्तिहरू (Cluster Members) को सूची

क्र.स.	कार्यरत कार्यालय	विपद् सम्पर्क ब्यक्तिको नाम, थर	सम्पर्क नम्बर र इमेल ठेगाना
१	कृषि ज्ञान केन्द्र दाङ	कार्यालय प्रमुख	०८२५६००२५, ९८५८०२०४६१ akcdang@gmail.com
२	कृषि ज्ञान केन्द्र दाङ	विपद् सम्पर्क ब्यक्ति : बन्धुराम चौधरी	९८४७८२५५३४
३	घोराही उपमहानगरपालिका	राधा मल्ल	९८४७८४५७६०
४	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	शंकर प्रसाद न्यौपाने	०८२५२००१६, ९८४७८५३४६६
५	लमही नगरपालिका	गंगा कुमारी चौधरी	०८२५४००१६, ९८०९७१६१८२
६	दंगीशरण गाउँपालिका	सरु भुषाल	९८४४८२२१५७
७	बवई गाउँपालिका		
८	शान्तिनगर गाउँपालिका	चन्द्रशोभा कंडेल	९८६२४१५००७
९	बंगलाचुली गाउँपालिका	दानसिंह रोकाया	९८४७८३५८४३
१०	राप्ती गाउँपालिका	महेश अधिकारी	९८४७८२५५९०
११	गढवा गाउँपालिका	प्रबिण चौधरी	९८४७९६७७६८
१२	राजपुर गाउँपालिका	हेमराज पुन	

विषय क्षेत्रगत निकायको श्रोत साधन र सम्बन्धित सदस्यहरूको विवरण :

क्र. स.	अगुवा र सहयोगी संस्थाहरू	उपलब्ध साधन/स्रोत			सम्पर्क व्यक्ति पद तथा नाम	सम्पर्क नम्बर
		आर्थिक श्रोत	सामग्रीगत स्रोत	मानवीय स्रोत दक्ष		
१	कृषि ज्ञान केन्द्र	केही	बिउ बिजन	४ जना	कार्यालय प्रमुख	०८२-५६०१३० ५६००२५
२	खाद्य अधिकार सञ्जाल	छैन	सचेतना	स्वयंसेवक	हुमा डिप्सी	९८५७८३२५५०
३	सीसा नेपाल	छैन	खाद्य तथा गैहखाद्य	जनचेतना	साजीदा सिद्धिकी	९८४७८९५२२०
४	बेस	केही	खाद्यान्न	स्वयंसेवक	चुर्ण चौधरी	९८५७८२०२४३
५	ओरेक	केही	आईपीएम	स्थानीय समूह	ईश्वरी थापा	९८५७८२०९३८
६	आईएनएफ	छैन	खाद्य तथा गैहखाद्य		सिलु गुरुङ्ग	९८४७८६१३७८
७	कृषि बिकास बैक	छैन	ऋण सहूलियत			५६०५१०
८	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशुसेवाविज्ञ केन्द्र	केही	आयआर्जन	कार्यालय प्रमुख	बेद वहादुर केसी	५६००२१
९	खाद्य संस्थान	छैन	खाद्य भण्डारण		कृष्ण प्रसाद चौधरी	९७५८५०५०३, ०८२-५२०११५
१०	उद्योग वाणिज्य संघ दाङ,		खाद्यान्न संकलन र वितरणमा सहजीकरण	उवास सदस्यहरू	नारायण भुषाल	९८४७८५८४१०,dangdcci@gmail.com, dangcci@yahoo.com,
११	जिल्लामा क्रियाशील कृषि सहकारी संस्थाहरू: स्थानीय तहले सहकारीसँगको समन्वयमा क्षमता, श्रोत साधनको विवरण राख्नुपर्ने ।					

४.२.२.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : सक्तकालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

पूर्व-तयारी सम्बन्धी गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (को)	समय अवधि (कहिले)
विपद्को अवस्थामा खाद्य सहयोगका लागि योजना तयारी अवस्थामा राख्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	फागुन तथा असार
आवश्यकता लेखाजोखा अध्ययनका लागि खाका तयार गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारसम्म
स्थानीय तहस्थित विपद् प्रभावित हुने क्षेत्रलाई लक्षित गरी खाद्यान्न सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारसम्म
प्रभावितको माग संकलनका लागि छलफल	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	कार्तिक
खाद्यान्न सहायताको लेखाजोखा तथा प्रतिवेदनको खाका प्रस्तुत गर्ने ।	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	वैशाख
विभिन्न तरकारी तथा खाद्यान्न बालिका किटहरू वितरण गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असोज कार्तिक
साना सिंचाई योजनाहरू सहयोग गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेठ असार
क्षमता अभिवृद्धि तथा भण्डारण तालिम	कृषि ज्ञान केन्द्र/ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेठ

४.२.२.४ कृषि तथा खाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना: आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले)	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
<ul style="list-style-type: none"> ● तत्काल क्लष्टर सूचना संकलन तथा सहयोग डेस्क स्थापना । ● सदस्यहरूका बीच समन्वय बैठक गर्ने । ● क्षतिको सूचना संकलन गर्ने । 	कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	पहिलो दिन
<ul style="list-style-type: none"> ● तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण गर्ने । ● पशुधनको सुरक्षा तथा मृत पशुहरूको उचित व्यवस्थापन गर्न जि.प.से वा कार्यालयले प्राविधिक टोली र जनशक्ति परिचालन गर्ने ● सहयोगको खाद्य सामग्री संकलन र वितरणको जिम्मेवारी बाँडफाड गर्ने । 	स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा स्थानीय उबासंघहरू	दोस्रो दिन
<ul style="list-style-type: none"> ● पीडितहरूको लेखाजोखा राख्ने (परिचयपत्र वितरण गर्ने) । ● खाद्य सामग्री वितरण । ● एकद्वार पद्धतिको विकास गर्ने । ● खाद्य गोदामलाई सुरक्षित र पायक पर्ने ईलाकामा राख्ने । ● गोदाम सुरक्षाको प्रबन्ध गर्ने । 	स्थानीय तह, डिडिएमसी, स्थानीय रेडक्रस सोसाइटीका उपशाखाहरू स्थानीय उबासंघहरू	पहिलो हप्ता
<ul style="list-style-type: none"> ● स्थलगत छलफल तथा अवस्थाको समीक्षा ● छिटो उत्पादन हुने खाद्यान्न बालीको लागि विउविजन र पशु वा पंक्षी वितरण गर्ने । 	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	पहिलो महिना
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि-तत्कालका लागि (३०-९० दिनसम्म)		
<ul style="list-style-type: none"> ● जिविकोपार्जनमुखी क्रियाकलाप संचालन । ● राहतको विउ वितरण, तालिम । ● पुनः अधिल्लो महिनाका कृषाकलापको अनुगमनलाई निरन्तरता । 	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	दोस्रो र तेस्रो महिना
<ul style="list-style-type: none"> ● सम्बन्धित समुदायसँग छलफल गरी कार्यक्रम तय गर्ने । ● आपत्कालीन कोष स्थापनाको लागि स्थानीय तहसँग अनुरोध गरी पहल गर्ने । 	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	सो भन्दा बढी

४.२.३ क्षेत्र (Cluster): आपत्कालीन आश्रयस्थल तथा गैरखाद्य

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) : सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/शहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय

सह नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Co-Lead) : नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ शाखा

४.२.३.१ विपद् सम्बन्धी परिस्थिति: विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- बिपद्का बेला आश्रित तथा बसोबास क्षेत्रमा क्षति पुग्न गई मानवीय जीवनमा कष्टपूर्ण रहेको हुन्छ र प्रभावितहरू खुल्ला आकाशमुनि बस्नु परेको अवस्था श्रृजना हुन्छ ।
- बाँच्नकै लागि आवश्यक पर्ने न्युनतम आश्रय तथा बसोबास स्थलको अभाव हुन गई प्रभावित परिवारहरूले ज्यादै कठिनाई भोग्नु परिरहेको हुन्छ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गरी यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफैं व्यवस्थापनलाई समावेश गर्ने ।

- विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त तत्काल अस्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नुका निमित्त जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।
- विपद् प्रभावितहरूको जिवन रक्षाका लागि यथाशिघ्र गैरखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्रतिकूल मौषमका असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि प्रभावित मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुने ।
- संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगाको व्यवस्थापन हुनेछ ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच ।

मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड (स्फेयर मापदण्ड)

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५-४.५ वर्ग मिटरको छानो भएको क्षेत्र, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४X५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री ।
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच ।
- दुई वर्षसम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा ।
- महिला, केटी, पुरुष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीको आपूर्ति भएको ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्रीहरू एक सेट भाँडा ।
- शिविर बन्द गर्ने र वहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ, जुन जमिन सुरक्षित तथा स्फेयर मापदण्ड अनुसार हुनुपर्छ ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै स्थानीय तह तथा सम्बन्धित निकायहरूसँग समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत भएको हुनुपर्दछ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै साँस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनुपर्दछ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
- नागरिक समाज, सरकारी निकाय तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।

४.२.३.२: नेतृत्व गर्ने निकाय : सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/शहरी विकास तथा भवन डिभिजन तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

क्षेत्रगत सदस्यहरू(Cluster Members) को सूची, क्षमता तथा श्रोत आँकलन :

क्र सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	उपलब्ध स्रोत रकम वा सामग्री	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ईमेल ठेगाना
१	सघन शहरी विकास तथा भवन डि.का., शहरी विकास तथा भवन डिभिजन	दक्ष प्राविधिक जनशक्ति	प्रमुख: परिक्षित कडरिया प्रमुख: शरद मानन्धर	५६००२७, dudbcdang@gmail.com
२	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैरखाद्य सामग्री ५० सेट ५लाख रुपैयाँको आकस्मिक कोष, उद्धार, जनशक्ती, प्राथमिक उपचार	नारायण आचार्य थम्मन चौधरी प्रकाश श्रीबन्द	५२००२२, ९८५७८२००७४ ९८४७८२२१४३, ९८४७८२२४८९ nrns.dang@gmail.com
३	स्थानीय तह	अस्थायी आवासका लागि स्थान छनौट र निर्माण	स्थानीय तहका प्रमुखहरू	अनुसुचीमा १ मा समावेश गरिएको छ ।
४	मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र	श्रोत व्यवस्थापनमा सहजीकरण	तिर्थ सन्तोषी	५६०२४०, ९८४७८३१६९८
५	दाङ जिल्ला उद्योग वाणिज्य संघ घोराही दाङ	खाद्यान्न संकलन र वितरणमा सहजीकरण	नारायण भुषाल	९८५७८६००६३dangdcci@gmail.com, dangcci@yahoo.com
६	सामुदायिक वन महासंघ दाङ शाखा	सामुदायिक वनबाट काठ उपलब्ध गराउन सहजीकरण	अध्यक्ष भुपेन्द्र सुबेदी	९८४७८४६७७९, ०८२-५६२०९७
७	बेस	स्वयंसेवक तथा अन्य सहयोग	रुपलाल चौधरी	९८४७८४९७५५, ०८२-५२२०३७
८	वन डिभिजन कार्यालय	नियमानुसार काठ उपलब्ध गराउने	शिव सापकोटा	०८२-५६००१४ dfodang@gmail.com
९	आईएनएफ	गैर खाद्य सामग्री सहयोग	शिलु गुरुङ्ग	०८२,५६००१७, ८४७८६१२७८ cbr.supervisor@dang.nepal.inf.org
१०	सिसा नेपाल	स्वयंसेवक, जनचेतनामूलक कार्यक्रम ।	साजिदा सिद्धिकी	०८२५६१५७४,९८४७८९५२२० siseadang@gmail.com
११	गैसस महासंघ	अस्थायी आवासका लागि अन्तर निकाय समन्वय र सहयोग गर्ने	सालीकराम मुसाफिर	9847823644
१२	अपांग मानवधिकार सरोकार मञ्च	स्वयंसेवक तथा अन्य सहयोग अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि सहयोग	बासुदेव रिजाल	082561043 fhrd_dang@yahoo.com

४.२.३.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

क्र.स.	पूर्व-तयारी सम्बन्धी गतिविधि के	जिम्मेवार निकाय को	कहिले समय अवधि
१	क्लस्टरको योजना बनाएर तयारी अवस्थामा राख्ने	सघन श.वि. भवन निर्माण आयोजना /श.वि.भ.डि.का. र रेडक्रस	चैत्र, वैशाख
२	क्लस्टर अन्तर्गतका संघ/संस्थाहरूमाभ्रम राहत सहयोगका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।	क्लस्टर बैठकबाट	फागुन
३	विपद्को अवस्थामा गरिने आपत्कालीन आश्रय, बसोवास तथा गैर-खाद्य सामग्री क्षेत्रमा गरिने सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने ।	सघन श.वि. भवन निर्माण आयोजना/ श.वि.भ.डि.का. र रेडक्रसले अन्य निकायको सहयोग लिएर	जहिलेसुकै
४	स्रोत संकलन तथा संघ-संस्थाबाट हुने सहयोग (आर्थिक तथा अन्य) को योजना तयारी अवस्थामा राख्ने ।	सघन श.वि. भवन निर्माण आयोजना/ श.वि.भ.डि.का. र रेडक्रस	जेठसम्म
५	आवाश क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य तयारी योजना अध्यावधिक गर्ने	सघन श.वि. भवन निर्माण आयोजना/श.वि.भ.डि.का.	जेठसम्म

४.२.३.४ आपत्कालीन आश्रय, आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजना:आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले)	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि-तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
विपद् प्रवाहको सूचना स्थानीय स्वयंसेवकबाट संकलन गर्ने	डिडिएमसी, नेरेसोका ईकाइहरु, स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी	पहिलो दिन
आवास क्षेत्रको आकस्मिक बैठकको आयोजना	सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	पहिलो दिन
विपद् प्रतिकार्य समूहलाई संचार गर्ने	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	पहिलो दिन
विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखाबाट आएका सूचनाहरुलाई विप्लेण गरी आवास क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य योजना सक्रिय बनाउने	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन तथा प्रारम्भिक सूचना संकलन	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	पहिलो हप्ता
प्रभावित स्थलको सूचना विश्लेषण गरी सहायता परिचालन गर्ने	डिडिएमसी	पहिलो हप्ता
विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी आवास, त्रिपाल तथा भाँडावर्तनको व्यवस्थापन गर्ने ।	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	पहिलो हप्ता
अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आवश्यकता पहिचान गर्न सर्वेक्षण गर्ने टोली खटाउने ।	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	दोस्रो हप्ता
कम खर्चमा बनाउन सकिने नमुना घर निर्माण गैरखाद्य सामग्री वितरण कार्य निरन्तरता	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	पहिलो महिना
गैरखाद्य सामग्री वितरण तथा प्रयोगको सुनिश्चितताको लागि अनुगमन	डिडिएमसी, नेरेसो	पहिलो महिना
जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरु एवं क्षेत्रगत सदस्यहरुको समन्वय तथा पाठ सिकाई कार्यशाला बैठकको आयोजना	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/डिडिएमसी	दोस्रो महिना
सुरक्षित स्थान पहिचान भएका स्थानमा अस्थायी आवासका लागि प्राविधिक अध्ययन र शिविर व्यवस्थापन	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	तेस्रो हप्ता
शिविर व्यवस्थापनका लागि अन्तर निकायगत क्षेत्रको समन्वय	बिषय क्षेत्रगत अगुवा निकाय	पहिलो हप्ता देखि निरन्तर
आवास बिषयगत क्षेत्रको आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य योजना २०७५ निर्माण भइसकेको हुनाले सोही अनुसार प्रतिकार्यका गतिविधिहरु संचालन गर्ने	नेरेसो, सघन श.वि. भवन निर्माण आयो जना/श.वि.भ.डि.का.	निरन्तर

४.२.४ क्षेत्र (Cluster) : आपत्कालीन संरक्षण

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) : स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखाहरु

४.२.४.१ विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपबाट सम्भावित मानवीय असर (बाल संरक्षण तथा लैङ्गिक हिंसा) :

- जनको क्षति, अनाथहरुको सङ्ख्यामा वृद्धि ।
- मानिसहरुको आन्तरिक विस्थापन ।
- घाइते बालबालिका ।
- बढ्दो दुरुपयोग र शोषण, भेदभाव ।
- विछोडिएका तथा एकल बालबालिका ।
- सम्भावित मानसिक आघात (psychosocial trauma) तथा मनोवैज्ञानिक विपत्ति ।

- लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender-based violence - GBV) को बढ्दो जोखिम ।
- सामना गर्ने संयन्त्र (coping mechanism) मा अवरोध ।
- मानव बेचबिखनको जोखिम ।
- प्रभावित व्यक्तिहरूमा यौन शोषणको जोखिम ।
- अपाङ्ग, बृद्ध तथा एकल महिलाहरूको सुरक्षा तथा संरक्षणमा कमी ।
- शान्ति सुरक्षाको अभाव तथा सामान्य असुरक्षाको वातावरण ।
- केही समुदाय अथवा समूहहरूका लागि मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।

समष्टिगत उद्देश्य :

महिला तथा बालबालिका लगायत जोखिममा रहेका समुहहरूले आपत्कालीन परिस्थितिको कारणबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाबाट संरक्षण गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- नेपालका विपद् तथा अन्य आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिममा रहेका समुहहरूका लागि मानव अधिकारसम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण गर्दै भएका कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- जोखिममा रहेका समुहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी प्रकोपबाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित भई जीवित व्यक्तिहरूका लागि सेवा सम्बन्धी प्रावधानहरूमा सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- लैङ्गिक हिंसाको रोकथाम, प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलीकरण, महिला तथा किशोरीहरूका लागि मर्यादा कायम गर्ने प्रभावकारी संयन्त्र बनाउने ।
- यौन तथा लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित तथा गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूको लागि महिला मैत्री स्थान (Female Friendly Spaces) को स्थापना तथा लैंगिक हिंसा प्रतिकार्यका लागि एकद्वार प्रणाली अर्थात् (One Stop Crisis Management Center-OSCMC) लाई प्रभावकारी गराउने ।
- बाल-मैत्री ठाउँ तथा मनो-सामाजिक परामर्श सम्बन्धी सहयोगको स्थापना गरी सुरक्षित वातावरणमा बालबालिका तथा महिला रमाउँदछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- बिछोड भएका बालबालिका, खास गरी पाँच वर्षको उमेरभन्दा मुनिका केटाकेटी तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी जाँचका बारेमा सहयोग र त्यस्तो सहयोगपछि उपयुक्त सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गर्ने कार्यमा सहयोग प्राप्त गर्दछन् भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका र महिलाहरूको यौन दुर्व्यवहार तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्युनतम मापदण्ड: स्फेयर मापदण्ड

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उलङ्घन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने, संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- विभिन्न समुदायका सदस्यहरूबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुबिधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साभेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बालमैत्री, महिला मैत्री ठाउँ लगायत बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।

- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारको साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच बर्षको उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साभेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट बिछोडिएका तथा साथ नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिममा परेका समुह जस्तै: परिवार नभएका, बृद्ध, अपांग तथा दीर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरूलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने । (वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था) ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिविर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी गर्ने ।

४.२.४.२ अगुवा निकाय : महिला तथा बालबालिका कार्यालय/स्थानीय तहका शाखाहरू

यस क्षेत्रका क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) को सूची, क्षमता तथा श्रोतको आकलन :

क्र. सं.	अगुवा र सहयोगी सस्थाहरू	उपलब्ध साधन/स्रोत			सम्पर्क व्यक्ति पद तथा नाम	सम्पर्क नम्बर
		आर्थिक श्रोत	सामग्रीगत स्रोत	मानवीय स्रोत दक्ष		
१	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	केही	समुदायमा रहेका ४३ महिला सहकारी स्थानीय तहमा रहेका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखाहरू			
२	ग्रामीण महिला उत्थान केन्द्र	केही	संरक्षण सामग्री	५ जना	आसमानी चौधरी	५६०४८९, ९८५७८३०३८३ gmukdang@gmail.com
३	सौभाग्य महिला बचत तथा ऋण सहकारी	छैन	परामर्श सुरक्षित आवास	स्वयंसेवक	हुमा डिसी	९८५७८३२५५०
४	सीसा	छैन	केही संरक्षण सामग्री	जनचेतना	साजीदा सिद्धिकी	९८४७८९५२२०
५	बेस	केही	खाद्यान्न	स्वयंसेवक	चुर्ण चौधरी	९८५७८२०२४३
६	ओरेक	केही	आपत्कालीन सुरक्षा आवास	स्वयंसेवक	ईश्वरी थापा	९८५७८२०९३५
७	युनिसेफ		बालबालिकाका लागि आवश्यक सामग्रीहरू		राजेश मगर	९८४७८२१२९७
८	युएनएफपीय		मर्यादा सामग्री		पूर्ण वि.क.	९८५७०६१३१३
९	जेष्ठ नागरिक सरोकार केन्द्र		आपत्कालीन सुरक्षा आवास			
१०	नेपाल महिला सामुदायिक सेवा केन्द्र		बालबालिकाका लागि आवश्यक सामग्रीहरू	स्वयंसेवक	लक्ष्मी गुप्ता	९८४७९५९४४४
११	सिभिकट		मनोसामाजिक परामर्श		गोबिन्द खनाल	९८५११९३९६४
१२	जिल्ला प्रहरी महिला सेल		सुरक्षित आवास		प्रहरी प्रमुख	९८५७८०५५५५
१३	अपांग मानवाधिकार सरोकार मञ्च		समुदाय परिचालन		शिव घर्ती	०८२५६१०४३
१४	शिक्षा कार्यालय स्थानीय तहका शिक्षा विकास शाखाहरू		विद्यालय आपत्कालीन आश्रय	शिक्षक विद्यार्थी	कार्यालय प्रमुख	०८२५६००१०, स्थानीय तहका शिक्षा विकास शाखाको विवरण अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ
१५	जिसस		समन्वय राहत सामग्री		जिल्ला समन्वय अधिकारी	०८२५६००३८

१६	स्वास्थ्य कार्यालय		स्वास्थ्य सेवा		कार्यालय प्रमुख	०८२५६०००५
१७	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन		सरसफाई सेवा, आवश्यकता अनुसार सरसफाईका सामाग्रीहरु	कर्मचारी	कार्यालय प्रमुख	०८२५६००२६

स्थानीय तहमा रहेको महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण अनुसूचि ८ मा राखिएको छ । सबै स्थानीय तहले आ-आफ्नो क्षेत्रगत अवधारणा अनुसार सक्रिय बनाई योजनासमेत बनाउनु पर्नेछ ।

४.२.४.४ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने ।	स्थानीय तह महिला बालबालिका ईकाइ	पहिलो दिन
क. परिस्थिति सम्बन्धी आफ्नो क्षेत्रको पहिलो प्रतिवेदन तयारी गर्ने जसमा प्रभावित बालबालिका, वृद्ध वृद्धा, एकल महिला, गर्भवती तथा सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, किशोरीहरु तथा अन्य जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुको संख्या तथा अवस्था उल्लेख गर्ने । ख. अद्यावधिक प्रतिवेदनहरुको अनुसरण गर्ने । ग. २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	१. महिला तथा बालबालिका कार्यालय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक प्रतिवेदन तथा अन्य संरक्षणसँग जोडिएका परिस्थितिको लेखाजोखा तथा समीक्षा गर्ने । क. प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित स्थानीय तहसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ख. प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरुको समीक्षा गर्ने ।	क. क्लष्टर सदस्यहरु ख. स्थानीय तह महिला, बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	दोश्रो दिनदेखि निरन्तर
प्रारम्भिक जानकारीहरुका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग क. तत्काल उपलब्ध गराइएका मानवीय सेवाहरुमा महिला, बालबालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, वृद्ध वृद्धाहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने । ख. सुत्केरी, गर्भवती तथा जोखिममा रहेका किशोरीहरु तथा महिलाहरुलाई मर्यादा सामाग्री (Dignity Kit) वितरण गर्ने । ग. मानवीय सेवाको आवश्यकता देखिएको प्रभावित समुदायमा सेवा उपलब्धताको लागि पैरवी गर्ने ।	क. स्थानीय तह महिला, बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, क्लष्टर सदस्यहरु	प्रभावित क्षेत्रमा मानवीय सेवा उपलब्ध गराउन शुरु गरेपछि निरन्तर रुपमा ।
स्रोतहरुको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster CP) को समीक्षा गर्ने	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्रको बैठक बसी समीक्षा गर्ने ।	७ दिनभित्र
पारीवारिक रुपमा बिछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी गर्ने र पुनर्मिलन कार्य गराउने	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	पहिलो हप्ता
संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगको लागि गरिएको प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्ने ।	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	७-१० दिन
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने	स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र	दोश्रो हप्ता देखि निरन्तर

<p>जोखिममा रहेका समूहहरूको पहिचान लगायत पहिलो ३० दिनभित्र तत्कालीन मानवीय सहयोग/सम्झौता ।</p> <p>क. ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरूको लागि आवश्यक पोषणयुक्त खाना र लत्ता कपडा । ख.सुत्केरी र ६ महिनासम्मका बच्चाका आमाहरूको लागि आवश्यक पोषणयुक्त खाना र लत्ता कपडा ।</p> <p>ग.परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरूलाई बाल पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।</p> <p>घ. लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका बालबालिका तथा महिलाहरूलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । संरक्षणको आवश्यकता भएका वृद्ध वृद्धा र अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने ।</p> <p>ड. लैंगिक हिंसा रोकथामको लागि प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलीकरण गर्ने ।</p> <p>च. महिला तथा किशोरीहरूका लागि मर्यादा कायम गर्ने र डिग्निटी किट वितरण ।</p> <p>छ. महिलामैत्री स्थानहरूको पहिचान गर्ने तथा सुरक्षित स्थान निर्माण गर्ने ।</p>	<p>स्थानीय तहमा संरक्षण क्षेत्र</p>	<p>पहिलो दिन देखि नै निरन्तर रूपमा गर्ने ।</p>
<p>सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (३०-९०) दिनको अवधीमा</p>		
<ul style="list-style-type: none"> ➤ क्षेत्रगत समन्वय बैठक गर्ने । ➤ मनोसामाजिक असर देखिएका व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने । ➤ विपद्मा महिला तथा बालबालिकामा पर्नसक्ने थप जोखिमको बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू गर्ने जस्तै: लैर्कि हिंसा, मानव बेचबिखन, बाल संरक्षण, मनोबिमर्श सेवा, यौन हिंसा तथा सहयोगबारे जानकारी आदि । ➤ लैर्कि हिंसा, यौन हिंसा तथा बाल हिंसाका घटनाहरूमा सिफारिस प्रणालीमा काम गर्ने । शिविरभित्र संरक्षण आवश्यक भएमा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकका लागि सुरक्षित स्थान पहिचान गर्ने । ➤ विपद्पछि हुनसक्ने ओसारपसार रोक्नका लागि गतिबिधी सञ्चालन गर्ने । 	<p>स्थानीय तह संरक्षण क्षेत्र तथा क्षेत्रगत सदस्यहरू</p>	<p>दुई हप्तामा एक पटक</p>
<p>मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने । मानवीय सहायताको प्रतिवेदन तयारी तथा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।</p>	<p>स्थानीय तहमा रहेको संरक्षण क्षेत्रको क्षेत्रगत सदस्यहरू</p>	<p>निरन्तर जारी</p>

४.२.५ क्षेत्र:- आपत्कालीन शिक्षा

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय ईकाई कार्यालय

४.५.१ विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (शिक्षा) :

- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण/सिकाइका सामग्रीहरूको क्षति ।
- शिक्षक/विद्यार्थीहरू हताहत/जनको क्षति ।
- विद्यार्थीहरूको विद्यालयसम्म पहुँच नहुनु ।
- विद्यालयमा क्षति हुनाले शिक्षामा अवरोध ।
- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा प्रयोग हुन्छन् । आतिथ्य प्रदान गर्ने विद्यालय (Host schools) को पढाइमा अवरोध ।
- केटाकेटी तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिक्ने प्रक्रियामाथि प्रभाव पार्छ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेर का तथा प्रभावित सम्पूर्ण केटाकेटीहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा केटाकेटीहरू र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका केटाकेटी तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकारवालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।

- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समुहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान- प्रदान सुनिश्चित गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा पहिलो सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने ।
- द्रुत तथा चालु (Rapid and on-going) शिक्षाका लागि लेखाजोखा सञ्चालन गरिन्छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने र आपत्कालीन परिस्थितिमा रहेका केटाकेटीहरूको शिक्षाका निमित्त युनिसेफका प्रमुख प्रतिवद्धताहरू (UNICEF's Core Commitments to Children in Emergencies for Education) का न्युनतम मापदण्डबाट निर्देशित भएर उपयुक्त सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साभेदारी तथा अन्य साभेदार/क्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।

शिक्षामा मानवीय सहयोगसम्बन्धी न्युनतम मापदण्ड :(स्फेयर मापदण्ड)

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षासम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा (Rapid Assessment) सञ्चालन गर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा कार्यालय र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित/आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका लागि तिनका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- सम्भव भएसम्म यथासक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्युनतम मापदण्ड बमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्युनतम पुर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत (Semi-structured) मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिक्ने ठाउँमा भर्ना गरिएका छैन अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएको छ छैन जानकारी लिने ।
- पीडित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा क्रमशः तिनलाई नियमित पाउँदै लगिने ।
- प्रभावित क्षेत्रका स्कूलहरूमा भएको पुराना किताब संकलन गरी सुरक्षित ठाउँमा राख्ने ।
- मनोरञ्जनका कुराहरू दिइने ।

४.५.२ शिक्षा क्षेत्रका क्षेत्रगत सदस्यहरू (Cluster Members) को सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन

क्र.सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	उपलब्ध स्रोत रकम तथा सामग्री	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ईमेल ठेगाना
१	जिल्ला शिक्षा तथा समन्वय ईकाई कार्यालय	स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास ईकाई विद्यालय निरीक्षण क्षेत्र, श्रोतकेन्द्र, विद्यालयहरू	जि.शि.अ. सुर्यराज घिमिरे	५६०००९, ५६००१० deoghohahi@gmail.com
२	शैक्षिक तालिम विकास केन्द्र, तुलसीपुर	शिक्षकलाई तालिम	कार्यालय प्रमुख	५२०२८४
३	स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास शाखा	अनुसूचीमा समावेश गरिएको छ ।		
४	बेस	स्टेशनरी जनसहभागिता	चुर्ण चौधरी	९८५७८२०२४३
५	युनिसेफ	ECD kit box school kit box	राजेश मगर	०८१-५५०००८ ०८१- ५५०२१७
६	सहयोग समाज नेपाल	कम्लरी बालबालिकालाई सहयोग	खोपीराम चौधरी	०८२५४०००२६, ९८५७८२०६८९
७	सुपर संस्था तुलसीपुर	जनसहभागिता	ज्योति प्र.चौधरी, राम ब. चौधरी	०८२-५२०२२३, ९८५७८२०३९३
८	सिड तुलसीपुर	शैक्षिक सामग्री सहयोग	भागिराम चौधरी	९८५७८२०२८२
९	सिसा	आवश्यकता अनुसार बालबालिकालाई सहयोग	साजिदा सिद्धिकी	५६१५७४, ९८४७८९५२२०,

४.५.३. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी : (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले)

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	मुख्य जिम्मेवारी	कहिले गर्ने
१	स्थानीय तहमा क्लष्टर बैठक बसी जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	जिशिसइ.कार्यालय, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	मंसिरमा
२	आपत्कालीन आश्रय पहिचान तथा व्यवस्थापन बैठक	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	पुस
३	जनशक्ति व्यवस्थापन तथा परिचालन अन्तरक्रिया	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	माघ
४	समन्वय, सहकार्य बैठक छलफल	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	चौमासिक रुपमा
५	विपद् सहायता सामाग्री ब्यवस्थापन	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	बैशाखमा
६	विद्यालयहरूको आकस्मिक योजना बनाउने	जिशिसइ. कार्यालय, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	जेठ सम्ममा
७	विगतमा प्रभावित विद्यालयको अध्ययन, विश्लेषण गरी बाढी, भूकम्प सम्बन्धमा प्र.अ., शिक्षक तथा वि.ब्य.समितिलाई विद्यालय स्तरीय चे तनामुलक कार्यक्रम गर्ने, गराउने, शिक्षकहरूलाई प्राथमिक उपचार तालिम	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	माघ तथा फागुन महिनामा
८	वैकल्पिक विद्यालय स्थापना र संचालनका लागि आवश्यक सामाग्री तथा श्रोत व्यक्तिहरूको पहिचान गर्ने	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	चौमासिक रुपमा
९	उच्च जोखिम क्षेत्रका शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता (मानवीय श्रोत र अन्य श्रोत समेतको) को रोष्टर निर्माण गर्ने र सचेत गराउने	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	चौमासिक रुपमा
१०	उच्च जोखिम क्षेत्रमा प्रचार प्रसारका लागि सूचना सञ्चारका सामाग्रीहरू व्यवस्थापन गर्ने	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	चौमासिक रुपमा
११	स्थानीय संचार माध्यम मार्फत जनचेतनाका गतिविधि संचालन गर्ने	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	निरन्तर
१२	विद्यालय विपद् सुरक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने	जिशिसइ.कार्यालय,स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरू	जेठसम्ममा

४.५.४ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
जानकारी सङ्कलनका लागि क्लष्टर समन्वय बैठक ● आर्थिक तथा मानवीय श्रोतको आपत्कालीन जोहो । ● सूचना केन्द्रको स्थापना । ● तत्काल शैक्षिक क्षतिको सूचना संकलन गर्ने । ● तत्कालको लागि शिविरमा सुरक्षित स्थानको स्थापना गर्ने ● तत्काल गाविस तथा क्षेत्रमा भएका सूचना केन्द्रहरूसंग सम्पर्क स्थापना गरी जानकारी संकलन गर्ने ।	जिशिसईका, सम्बन्धित श्रोत केन्द्र, स्थानीय तह	पहिलो दिन
परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने : क. पहिलो प्रतिवेदन । ख. अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । ग. २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	स्थानीय तह, जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई कार्यालय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने :		

क. प्रभावित विद्यालय तथा विद्यार्थीको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित विद्यालय सेवा क्षेत्रबाट उपलब्ध तथ्याङ्क/ जानकारीको समीक्षा गर्ने । ख. प्रभावित क्षेत्रमा रोकिएको शैक्षिक सेवा अस्थाई रुपमा सुचारु गराउन जिम्मेवारी तोक्ने ।	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, सम्बन्धित श्रोतकेन्द्र, स्थानीय तह	दोश्रो र तेस्रो दिन
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster CP) को समीक्षा गर्ने	जिल्ला शिक्षा कार्यालय	७ दिनभित्र
विपद्बाट बढी जोखिममा रहेका समूहहरू क. अपांग बालबालिकाको पहिचान । ख. परिवारबाट बिछोडिएका । ग. आमाबाबु गुमाएका । घ. मनोसामाजिक आघातमा परेका बालबालिकालाई मानवीय सहायताका लागि श्रोत खोजेर सम्भौता गर्ने । ड. शिविरभित्रै बाल सिकाइ कक्षा सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह, जिल्ला शिक्षा विकास इकाई	पहिलो हप्ता देखि एक महिनाभित्र
क्षेत्रगत निकायहरूको (Clusters) समन्वय बैठक: सूचना तथा जानकारीको आदानप्रदान, अवस्था विश्लेषण, कार्यक्रमको पूर्वतयारी तथा साभा सहमति, श्रोतको खोजी तथा व्यवस्थापन	जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाई	हप्तामा एक पटक
आवश्यकताको विस्तृत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने ३०-९० दिनसम्म		
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण क. प्रस्तावना तयार पार्ने । ख. दातृ निकायहरूसंग प्रस्तावना सहित श्रोतको माग गर्ने ।	स्थानीय तह जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाई, क्लष्टर सदस्यहरू	३-४ हप्ता
परिस्थिति सम्बन्धी अद्यावधिक प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्थानीय तह, शिक्षा विकास शाखा	हप्तामा एक पटक
मानवीय सहायताका साथै क्षतिग्रस्त शैक्षिक संस्थाको पुननिर्माण गर्ने	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	दोश्रो तेस्रो महिनामा
मानवीय शैक्षिक सहयोगको निरन्तरताका साथै नियमित अनुगमन	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	निरन्तर जारी
स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास शाखा, श्रोत केन्द्रसँगको समन्वय	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	निरन्तर
विद्यालयलाई अस्थाई आवास बनाएका विपद् प्रभावितहरूलाई क्रमशः घर पठाउने ।	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	दोस्रो हप्ता
आवश्यकतानुसार अस्थायी सिकाइ केन्द्र निर्माण गरी शिक्षण कार्य सञ्चालन गर्ने ।	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	आवश्यकतानुसार
विद्यालयहरूको भौतिक क्षतिको लेखाजोखा कार्यसम्पन्न गर्ने ।	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	पाँचौ हप्तासम्म
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा भौतिक क्षति भएका विद्यालयहरूको पुनःनिर्माण, पाठ्यपुस्तक क्षति भएका विद्यार्थीहरूको पाठ्यपुस्तक खरिद आदिका लागि रकम यकिन गरी प्रदेश सरकारसंग माग गर्ने ।	जिजिसई तथा सहयोगी निकाय	पाँचौ हप्तासम्म

४.२.६ क्षेत्र (Cluster): खानेपानी तथा सरसफाई

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय: खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय

सह नेतृत्व गर्ने निकाय: युनिसेफ

४.२.६.१ बिपद् सम्बन्धी परिस्थिति: बिपद्का सम्भावित मानवीय असर

- बाढीको कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरुद्ध हुने गरी इनारहरू दुषित हुनेछन् र सम्भवतः बाढीमा डुबने छन् ।
- वातावरण प्रदुषित हुने गरी शौचालयहरू भरिन सक्दछन् ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दुषित वातावरणले गर्दा भाडापखाला तथा हैजा फैलने जोखिम बढ्नेछ ।
- प्रभावितहरू समक्ष सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरूको पहुँच नहुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- खानेपानी तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिने र तिनको रोकथाम गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, (खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि) सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा सफा (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

मानवीय सहयोगका न्यूनतम मापदण्ड: स्फेयर मापदण्ड

१. प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने ।
२. शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ३० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने चक्की (Tablets) अथवा वाटर गार्ड (Water guard) उपलब्ध गराउने ।
३. शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चर्पी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने ।
४. शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साभेदार गैर-सरकारी सङ्गठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग मिलाई स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीहरू (kits) वितरण गर्ने र स्वच्छता प्रवर्द्धन सम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) सञ्चालन गर्ने ।

४.६.२ खानेपानी, स्वच्छता तथा सरसफाई क्षेत्रका सदस्यहरूको सूची, क्षमता तथा श्रोत आँकलन :

क्र.सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	उपलब्ध स्रोत रकम वा सामग्री	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ईमेल ठेगाना
१.	खानेपानी सरसफाई डिभिजन कार्यालय	खानेपानी तथा सरसफाईका सामग्रीहरू, पानी शुद्धिकरणका लागि सामग्रीहरू, केही पाइप,	डिई: गुणनिधि पोखरेल	५६००२६, ९८५७८३४५२६ wssdodang83@gmail.com
२.	युनिसेफ	बिपद्को समयमा आवश्यकता अनुसार उपलब्ध गराउन सकिने क्षेत्रीय गोदामघर नेपालगञ्ज बाँकेमा रहेको	राजेश मगर	९८४७८२१२९७
३.	बेस	केही सरसफाईका सामग्रीहरू जनशक्ति	चुर्ण चौधरी	९८५७८२०२४३
४.	सिसा नेपाल	स्वयंसेवक जनचेतना कार्यक्रम, पानी शुद्धिकरण सामग्री	साजिदा सिद्धिकी	०८२५६१५७४

५.	ने.रे.सो. दाड	स्वयंसेवक परिचालन तथा बाल्टीन र मग ५०/५० थान	विश्राम अधिकारी	०८२५२००२२
६.	मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र	जनचेतना, सम्पर्क, समन्वय	तिर्थ सन्तोषी	०८२५६०२४०
७.	सामुदायिक वन महासंघ	समन्वय स्वयंसेवक	भुपेन्द्र सुबेदी	९८४७८४६७७९
८.	सुआहारा दोश्रो	सरसफाईका सामग्रीहरु उपलब्ध गराउन सकिने, ४५ जना कर्मचारी परिचालन गर्न सकिने, आपत् कालीन अवस्थामा परामर्श सेवा प्रदान गर्न सकिने	सुरज शर्मा	९८५११४९१७३

४.६.३. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (विपद्भन्दा पहिले)

क्र.स	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरुका बीच क्लस्टर सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमति कायम गर्ने ।	खा.पा.स.डि.का.	मंसिर, फागुन र जेठ
२	प्रभावित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आकलन तथा खानेपानी तथा सरसफाईका लागि योजना निर्माण	खा.पा.स.डि.का. / गै.स.स र रेडक्रस	वैशाख सम्म
३	सुरक्षित खानेपानी सुचारु गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री तथा जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	खा.पा.स.डि.का.	वैशाख
४	जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क ब्यक्ति तोक्ने ।	खा.पा.स.डि.का	चैत्र
५	विपद् जानसक्ने सम्बन्धित क्षेत्रको तथ्यांक लिई त्यस क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने खाने पानी समस्याको आकलन गर्ने	खा.पा.स.डि.का सबै सरोकारवाला	फागुन
६	आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने खानेपानी योजनाहरु र प्रभावित हुनसक्ने घरपरिवार संख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्जात विभिन्न निकायहरूसंग उपलब्ध मौज्जात विवरण लिने ।	खा.पा.सरसफाई डिभिजन तथा सबै सरोकारवाला	असार
७	<ul style="list-style-type: none"> ■ अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने ■ पुस्तिका, पोस्टर, सूचना तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीहरु पूर्वतयारी अवस्थामा राख्ने । 	खा.पा.डि. सबै सरोकारवाला	असार

४.६.४ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि –तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
क्षेत्रगत सदस्यहरुको आकस्मिक बैठक संचालन । विपद् अवस्थाको विश्लेषण । प्रतिकार्यको तयारी गर्ने । सूचना डेस्क स्थापना ।	खा.पा.स.स.डि.का.	पहिलो दिन
स्थलगत वस्तुस्थितिको जानकारी लिनको लागि अन्य क्षेत्रसँग र सम्बन्धित क्षेत्रमा सम्पर्क गरी जानकारी लिने ।	खा.पा.स.स.डि.का. र सरोकारवालाहरु	दोस्रो दिन
क्षेत्रगत सदस्यहरुबीच विपद् विश्लेषण गरी क्षतिको लेखाजोखा गर्नको लागि एक टोली विपद् स्थलमा खटाउने ।	खा.पा.स.स.डि.का. जिसस	पहिलो हप्ता
प्रविधिक टोलीद्वारा संकलित विवरणको आधारमा प्रदूषित खा.पा. तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना फैलाउन अर्को टोली परिचालन	खा.पा.स.डि.का., स्थानीय तह	दोस्रो हप्ता
सुरक्षित, स्वच्छ खा.पा. तथा सरसफाई कायम गर्नको लागि उपयुक्त, गुणस्तर परिमाणमा पानीमा प्रभावित परिवार मा पहुँच पुर्याउनको लागि पानीको वितरण तथा अस्थायी शौचालय निर्माण गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	खा.पा.स.स.डि.का. स्थानीय तह	पहिलो महिना
सुरक्षित शौचालय निर्माण, प्रभावित क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन, स्थायी खा.पा.यो जना संचालनका लागि पाईप आदि सामग्री व्यवस्था गर्न सरोकारवाला निकाय र तालुक निकायमा समन्वय गर्ने ।	जि.स.स. स्थानीय तह, खा.पा.स.स.	दोस्रो महिना

सहयोगको अनुगमन तथा पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने, समग्र प्रतिकार्यको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने । सम्बन्धित सबै सरोकारवाला निकायलाई प्रगति प्रतिवेदन पठाउने । जनचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।	स्थानीय तह खा.पा.स.स.डि.का.	तेस्रो महिना
---	--------------------------------	--------------

४.२.७ क्षेत्र : स्वास्थ्य तथा पोषण

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : स्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु

सह नेतृत्व गर्ने निकाय : विश्व स्वास्थ्य संगठन, युनिसेफ

४.७.१. विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (स्वास्थ्य र पोषण) :

- चोटपटक, घाइतेहरू, हैजा, औलो, आउँ र दादुरा एवं पखाला सम्बन्धी रोग, गम्भीर श्वास-प्रश्वास सम्बन्धी संक्रमण, इन्सेफ्लाइटिस, जन्डिस, टाइफाइड र एभियुन इन्फ्लुएन्जा, आँखा अथवा छालाका रोग, आँखा रोगजस्ता सङ्क्रामक रोगहरूको संक्रमणमा वृद्धि ।
- एच.आई.भी./एड्स तथा क्षयरोग फैलने क्रममा वृद्धि ।
- नियमित औषधी सेवनकर्ताहरूको औषधी छुट्ने (क्षयरोग, कुष्ठरोग, एच.आई.भी.आदि) ।
- स्वास्थ्य क्लिनिकहरू नष्टता अथवा पहुँचमा कठिनाइ ।
- औषधी उपचारका उपकरण तथा औषधीको हानि-नोक्सानी ।
- प्रजनन स्वास्थ्य तथा सुरक्षित प्रसुति सेवा प्रभावित ।
- परिवार नियोजनको साधनको उपलब्ध नहुने ।
- नवजात शिशु तथा सुत्केरी र गर्भवतीहरू स्वास्थ्य जाँचदेखि बन्चित ।
- नियमित सेवाहरु (गाउँघर क्लिनिक र खोपका कार्यक्रमहरु) मा अवरुद्धता ।
- सञ्चार सेवा अवरुद्ध हुँदा तुरुन्त स्वास्थ्यकर्मीको सम्पर्कमा आउन कठिनाइ ।
- सुरक्षित रक्त सञ्चार प्रणालीमा अवरोध ।
- तत्कालै स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्नमा अवरोध (एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर, पैदल आदि) ।
- खाद्य सामग्रीको अभावको कारणले गर्दा गम्भीर कुपोषण, औलो, भ्रूण-पखालाजस्ता रोगहरूको जोखिममा वृद्धि, स्वास्थ्य सेवाहरूमा घट्टो पहुँच, उपचारात्मक तथा अतिरिक्त पोषण कार्यक्रममा अवरोध ।
- पोषण पुनर्स्थापन कार्यमा अवरोध ।
- स्वस्थ र सुरक्षित पिउने पानीको अभाव ।
- विपद्को कारणले मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यामा बृद्धि ।

समष्टिगत उद्देश्य :

जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्था परे तापनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human Survival And Well-being), खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषण सम्बन्धी आवश्यकताहरू पुरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य (स्वास्थ्य) :

- भ्रूणपखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) गरी स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाहरूको अवस्थालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएको खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्न जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग पुर्याउने
- पर्याप्त आपत्कालीन आपूर्ति र मानव श्रोत लगायतका विषयमा शिघ्र क्षमता अभिवृद्धिका लागि अस्पताल (राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, प्रादेशिक)/जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार नियोजनका सेवाहरु (सुरक्षित प्रसुति, गर्भावस्था तथा सुत्केरी अवस्थाको सेवा, आकस्मिक परिवार नियोजन सेवा) प्रदान गर्ने ।
- आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन Minimum Initial Service Package (MISP) को सञ्चालन गर्न आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।

- विस्थापित मानिसहरूका लागि पुरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme - SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्ष मुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भिर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न अस्पताल राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, प्रादेशिक) जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition - SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई मद्दत गर्ने ।
- भिटामिन 'ए' को वितरण, जुका मार्ने औषधी तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोपसम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- मानसिक स्वास्थ्य समस्यालाई समाधान गर्न मनोसामाजिक विमर्श सेवा प्रदान गर्ने ।

मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएको समयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी निगरानी (Health Surveillance) शुरु गरिनेछ

- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर बिरामीहरूलाई सिफारिस गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पठाई आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिस गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centres) मा पुनका निमित्त विरामीहरूका लागि उपयुक्त यातायातको प्रबन्ध गरिनेछ ।
- आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन Minimum Initial Service Package (MISP) को सञ्चालन गर्न आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

४.७.२ नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहका स्वास्थ्य सेवाका ईकाइ

यस क्षेत्रका सदस्यहरूको सूची, क्षमता तथा श्रोत मापन

क्र.सं.	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूको नाम	उपलब्ध श्रोत तथा सेवाहरू	कार्यालय/सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, ईमेल ठेगाना
१	स्वास्थ्य कार्यालय	औषधी/स्वास्थ्यकर्मी	कार्यालय प्रमुख विपद् सम्पर्क : कुन्दन ठाकुर	०८२-५६०००५, ५६२०३९ ९८५११४९२७३ dho.dang@gmail.com
२	राप्ती स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान	औषधी, स्वास्थ्यकर्मी	अस्पताल निर्देशक	०८२-५६२३६५
३	मानव कल्याण तथा वातावरण संरक्षण केन्द्र	जनचेतना, सम्पर्क, समन्वय र औषधी	तिर्थ सन्तोषी	०८२-५६०२४०, ९८४७८३१६९८
४	राप्ती प्रादेशिक अस्पताल	औषधी/स्वास्थ्यकर्मी	प्रमुख	०८२-५२००११
५	स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्था, एम्बुलेन्स सेवा र निजी अस्पतालहरूको सम्पर्क सूची अनुसूचि २ मा राखिएको छ ।			
६	ब्लड बैङ्क, घोराही	आवश्यक परेको खण्डमा रगत उपलब्ध	दिलिप न्यौपाने	०८२-५६१४६०
७	आँखा अस्पताल, तुलसीपुर	औषधी र जनशक्ति	प्रमुख	०८२-५२०१६५
८	आयुर्वेदिक औषधालय बिजौरी	औषधी र जनशक्ति	प्रमुख	०८२-५२११०५
९	सिसा नेपाल	स्वयंसेवक, जनचेतना कार्यक्रम र औषधी	साजिदा सिद्धिकी	०८२ ५६१५७४
१०	युनिसेफ	औषधी र प्राविधिक सहयोग	राजेश सारु मगर	९८४७८२१२९७
११	नेपाल पत्रकार महासंघ दाङ	सूचना प्रवाह	सविन प्रियासन	९८५७८३०३४३
१२	यु.एन.एफ.पि.ए.	आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा	पुर्ण बिक	९८५७०६१३१३
१३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	IRA तथ्याङ्क संकलन तथा प्राथमिक उपचार	कार्यालय नम्बर प्रकाश श्रीबन्द	०८२-५२००२२ ९८४७८२२४८९
१४	सुआहारा दोश्रो कार्यक्रम	पोषण, जनशक्ति, जनचेतना अभिवृद्धिका गतिविधि, बच्चाका लागि पौष्टिक सामग्री ६५ केजी	सुरज शर्मा	०८२-५६३७४८ ९८५११४९१७३

४.७.३. यस क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने निकाय : स्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहमा रहेको स्वास्थ्य सेवा शाखा

आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (बिपद्भन्दा पहिले)

पूर्व-तयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : जिल्लाका क्षेत्रगत (Cluster) साभेदारहरूका बीचमा सम्भौता गर्ने क. समन्वय बैठक (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले, परिस्थितिको अवधिमा र त्यसपछि बैठक गर्ने । ख. पूर्वतयारी तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क निकायहरूको पहिचान । ग. लागू गर्न सकिने साभेदार सम्बन्धी व्यवस्थाको विकास ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
आधार रेखा जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने : क. बाढी जान सक्ने गापा वा सम्बन्धित क्षेत्रगत पहिचान ख. जिल्लाका स्वास्थ्य क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँगको स्रोतको नक्साङ्कन	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
क्षमता विकास: महामारी निगरानी, नवजात शिशुलाई विपद्को बेलामा खुवाउने पौष्टिक आहार	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा	जेष्ठ मसान्त
उद्धार सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ➤ सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको संख्याका आधारमा आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीको न्यूनतम मौजदात । ➤ विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको नक्साङ्कन गर्ने । ➤ अपुग सामग्री (Gaps) को पहिचान गर्ने । ➤ पुस्तिका, पोस्टर र सूचना, शिक्षा ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
➤ पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	३ महिनामा एक पटक

४.७.४ आपत्कालीन सहयोग सम्बन्धी गतिविधि: आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि बिपद् अवधिमा सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग आपत्कालीन बैठक बस्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने । DRRT/CRRT लाई परिचालन गर्ने साथै आवश्यक प्राथमिक उपचारका औषधी उपकरण र एम्बुलेन्स लिई घटनास्थलमा पुगी सेवा उपलब्ध गराउने	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरू	क) बिपद् शुरू भएपछि २४ घण्टाभित्र (ख) पहिलो सात दिनसम्म एकदिन बिराएर (ग) दोस्रो हप्तापछि हप्तामा एकपटक
परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने : क. पहिलो प्रतिवेदन । ख. अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । ग. २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमबाट स्वास्थ्य सूचना प्रसारण गर्ने । घ) जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रसँग समन्वय गर्ने ।	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरू	४८-७२ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन र पहिलो सात दिनमा हरेक २४ घण्टामा र दोस्रो हप्ता देखि एक दिन बिराएर

प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखा (Base Line) का तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने : क. प्रारम्भिक सूचना संकलन गर्ने । ख. प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित गापासँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ग. प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने घ. जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा/क्षमता/उद्धार सामग्रीको समीक्षा गर्ने ।	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो दिनदेखि नै लगातार रुपमा (७२ घण्टाभित्र) नियमित रुपमा
क. तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने ख. उपयुक्त कामका लागि सम्बन्धित क्षेत्र (Cluster) लाई सल्लाह दिने । ग. प्रभावित स्थानमा अत्यावश्यक औषधीको आपूर्ति व्यवस्था गर्ने । घ. प्रभावित स्थानमा अस्थाई स्वास्थ्य शिविर खडा गरी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने । ङ. Minimum Initial Service Package (MISP) लाई कार्यान्वयनमा ल्याउने, च. आपत्कालीन प्रजनन सामग्री वितरण (Emergency RH kit) छ. मनोविमर्श सेवा तथा मनोसामाजिक प्राथमिक उपचार (Psychosocial First Aid-PFA) सेवा प्रदान गर्ने । ज. सम्भावित महामारी रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने । झ. प्रसूति सेवाको लागि टेन्ट सहित Maternity Unit स्थापना गरी सेवा सञ्चालन गर्ने ञ. स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने तथा जनचेतनाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरू	३-४ दिनभित्र एक हप्ताभित्र शिविर कहाँ राख्ने भन्ने बारे ठाउँको पहिचान र दर्ता गर्ने कार्य । ० (शुन्य) घण्टादेखि नै प्राथमिकतासहित तुरुन्तै शुरू गर्नुपर्दछ ।
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजनाको समीक्षा गर्ने ।	स्वा.का. युएनएफपिय, युनिसेफ, लगायत क्लष्टर सदस्यहरू	७ दिनभित्र
मानवीय सहयोगका लागि (यदि छन् भने) प्रयोगमा ल्याउन सकिने भनी तयारी अवस्थामा राखिएका सम्भौताहरूलाई सक्रिय पार्ने ।	स्वा. कार्यालय	७-१० दिन
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने ।	स्वा. कार्यालय	एक हप्ता – निरन्तर जारी
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (३०-९०) दिन		
अन्तर क्षेत्रगत समन्वय बैठक (स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी, आवास, कृषि, संरक्षण)	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
विषयक्षेत्रको विस्तृत लेखाजोखा (CSDA) सञ्चालन गर्ने (स्वास्थ्य तथा पोषण)	स्वा. कार्यालय	१५-४५ दिन
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण (स्वास्थ्य तथा पोषण)	स्वा. कार्यालय	३-४ हप्ता
अन्तरिम अवधिका लागि मानवीय सहयोग सम्बन्धी गतिविधिहरू	स्वा. कार्यालय	२-३ हप्ताभित्र
परिस्थिति सम्बन्धी सङ्कलित र निर्मित प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
मानवीय सहयोगको अनुगमन	स्वा. कार्यालय	निरन्तर जारी
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – थप अवधि (९० दिनभन्दा बढी) का लागि		
अनुगमन तथा प्रतिवेदन	स्वाका, स्थानीय स्वास्थ्य ईकाइहरू	३ महिनादेखि नियमित

विपद् प्रभावित जनसंख्याको प्रजनन स्वास्थ्य आवश्यकता अनुमानका लागि अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्ड (Standard Population)

विपद् प्रभावित समुदायको प्रजनन स्वास्थ्य सेवाका लागि आवश्यक औषधी, सामग्री र स्वास्थ्यकर्मीहरू देहायको मापदण्डका आधारमा अनुमान गर्न सकिन्छ । अन्तर निकाय प्रजनन स्वास्थ्य सामग्रीहरू पनि सोही आधारमा तयार गरिएका छन् ।

जनसंख्याको समूह	जनसंख्याको आधार (प्रतिशतमा)
वयस्क पुरुषहरू	२०%
प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरू (१५ देखि ४९ वर्ष)	२५%
कोरा जन्म दर	४%
जटिल गर्भपतन र गर्भावस्था	२०%

योनी च्यातिने र बच्चा जन्मदा टाँका लगाउन जरूरी	१५%
वच्चा जन्मदा गरिने शल्यक्रिया (सिजरिनन् अप्रेसन)	५%
बलात्कृत हुनसक्ने प्रजनन् उमेरका महिलाहरू	२%
परिवार नियोजनका साधन प्रयोग गर्ने प्रजनन् उमेरका महिलाहरू	१५%
➤ पिल्स (खाने चक्की)	३०%
➤ सुई	६५%
➤ आइ.यू.सि.डी.	५%

४.२.८ बिषयगत क्षेत्र : राहत तथा पुन निर्माण

४.८.१ यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads) : जिल्ला समन्वय समिति / स्थानीय तह सबै क्षेत्रगत सदस्यहरूको सूचि, क्षमता तथा श्रोत आँकलन :

क्र सं.	क्षेत्रगत साभेदारको नाम	उपलब्ध स्रोत	सम्पर्क व्यक्ति	टेलिफोन नम्बर, इमेल
१	जिल्ला समन्वय समिति दाङ	स्थानीय तहसँगको समन्वयमा राहत जुटाउने	जिसस प्रमुख स्था.स.अ	०८२५६०१४४, ९८५७८३०७३६ ९८५७८३०५९६, ९८५७८८८२२२
२	घोराही उमनपा	राहत, पुनःस्थापना, पुनःनिर्माण	मेयर नरुलाल चौधरी, सूचना अधिकारी भिम ब. चौधरी	०८२५६०१६२, ९८५७८३११११ ९८४७८६२६७८
३	तुलसीपुर उमनपा		मेयर घनश्याम पाण्डे सूचना अधिकारी भरेन्द्र खरेल	९८५७८२३८८५ ९८५७८२२३७७
४	लमही नगरपालिका		मेयर कुल बहादुर के.सी.	९८५७८४२५५५
५	राजपुर गापा		अध्यक्ष लोकराज के.सी.	९८५७८३२०५६
६	गढवा गापा		अध्यक्ष: शहजराज अहिर यादव	९८४७८०५८९६
७	राप्ती गापा		अध्यक्ष: नुमानन्द सुबेदी	९८५७८३२३८९
८	बङ्गालाचुली गापा		अध्यक्ष: भक्तबहादुर ओली	९८५७८३५२०९
९	दङ्गीशरण गापा		अध्यक्ष: भागीराम चौधरी	९८५७८३१५६४
१०	शान्तिनगर गापा		अध्यक्ष कमानसिंह डाँगी	९८०९८६६६६१
११	बबई गापा		अध्यक्ष भुवनेश्वर पौडेल	९८१०९४०९२२ र ९८४७८५१४६५०
१२	सडक डिभिजन कार्यालय घोराही		लोडर, डोजर २/२ वटा रहेको	डि.इ.जीतेन्द्र कुमार चौधरी
१३	ज.तथा सिं.वि..डि.का.	विपद् पश्चात् सिंचाइ संरचना पुनःनिर्माण र बोरा भर्ने सम्बन्धी प्रविधिक सल्लाह	डि.ई.गणेश सरासिनी	९८५७८२५७४१ ganeshmarasinio@gmail.com
१४	सामुदायिक वन महासंघ	१५ लाख कोष । काठ सहयोग । प्रत्येक सावको भवनमा अस्थायी आवास बनाउन सकिने	अध्यक्ष भुपेन्द्र सुबेदी	०८२-५६२०९७, ९८४७८४६७७९ fecofaundang@gmail.com
१५	INF	खाद्य र गैरखाद्य सामग्री सहयोग १०० परिवारलाई	फिल्ड सुपरभाईजर शिलु गुरुङ्ग	०८२५६००१७, ९८४८०५८९४४ Cbr.supervisor@dang.nepal.inf.org
१६	सघन श.वि.भ.नि. आयोजना/ शविभडिका घोराही	सरकारी भवन क्षति भएमा पुननिर्माण	प्रमुख: डि.ई. परिक्षित कडरिया	०८२५६००२७, ९८५७८३१८११
१७	दाङ उवासंघ	राहत, खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्री, तयारी खाना	अध्यक्ष: नारायण भुषाल	९८५७८६००६३
१८	बेस	राहत सामग्री	रुपलाल चौधरी	९८५७८२०२४३

४.८.२ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि : (विपद् भन्दा पहिले)

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	जिल्लाका क्षेत्रगत साभेदारहरूका बीच क्लस्टर सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमति कायम गर्ने ।	जिसंस तथा सदस्यहरू	मंसिर, फागुन र असार
२	प्रभावित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आँकलन गरी क्षेत्रगत जिम्मेवारी बाडफाँड ।	जिसंस तथा सदस्यहरू	वैशाखसम्म
३	स्थानीय तहमा उद्धार तथा राहतमा प्रयोग हुनसक्ने औजार उपकरणको तयारी र क्षेत्रगत भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने	जिसंस तथा सदस्यहरू	जेठ
४	बर्षायाममा घोराही तुलसीपुर तथा लमही सडकमा खोलाले अवरोध पुऱ्याउने भएकाले खोला छेउमा पोल गाडी डोरी टागेर आपत्कालीन खोला तर्न तयारी अवस्थामा राख्ने	जिसंस तथा सदस्यहरू.	असार मसान्तसम्म
५	कृतिम तयारी अभ्यास	रेडक्रस, जिसंस डिडिएमसी	असारमा
६	स्थानीय तहमा लेखाजोखा टोलीका तयार गर्नका लागि समन्वय गरी क्षमता अभिवृद्धिका गर्ने ।	स्थानीय तह, जिसस	जेठ
७	स्थानीय तहमा बिपद् तथा राहत व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्न लगाउने	स्थानीय तह, जिसस	जेठ

४.८.२.१ निकायगत पहिचान (को, कहाँ, के)

निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नम्बर
जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समन्वय, सुरक्षा	जिल्लाभर	प्रजिअ	५६०१३३ cdooffice.dang@gmail.com
नेपाल प्रहरी	खोज उद्धार शान्ति सुरक्षा, राहत वितरण	जिल्लाभर	प्रहरी उपरीक्षक	५६०१९९ dang_karya@nepalpolice.gov.np
नेपाली सेना	खोज उद्धार शान्ति सुरक्षा, राहत वितरण	जिल्लाभर	प्रमुख सेनानी	५६१०६२ ripumardanbn@gmail.com
सशस्त्र प्रहरी वल	खोज उद्धार शान्ति सुरक्षा, राहत वितरण	जिल्लाभर	सप्रउ २९ नं गण भालुवांग	४१५१३५ dangbsoapfn@gmail.com, dang_bso@apf.gov.np
जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	विपद् सूचना तथा समन्वय	जिल्लाभर	खिलानाथ दाहाल सूचना अधिकृत	९८४२८५७९९१ kdahal1@gmail.com
जिसंसको कार्यालय, सबै स्थानीय तह	समन्वय, राहत तथा पुनः स्थापना	जिल्लाभर	स्थानीय समन्वय अधिकारी	५६००३८, ९८५७८८८३३३ ddcdang82@gmail.com
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	राहत	जिल्लाभर	सभापति	५२००२२, nrcs.dang@gmail.com
स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहका ईकाइहरू	स्वास्थ्य सेवा	जिल्लाभर	प्रमुख स्थानीय तहका शाखा प्रमुख	५६०००५ dpho@gmail.com
कृषि ज्ञान केन्द्र तथा स्थानीय तहका ईकाई	खाद्यान्न तथा बिउ	जिल्लाभर	प्रमुख स्थानीय तहका शाखा प्रमुख	५६०१३० dadodang@gmail.com
स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	संरक्षण	जिल्लाभर	प्रमुख स्थानीय तहका शाखा प्रमुखहरू	स्थानीय तहमा रहेको शाखाको सम्पर्क नं. अनुसूचीमा राखिएको छ ।
खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय,	खानेपानी तथा सरसफाई सामग्री	जिल्लाभर	डिई गुणनिधि पोखरेल	५६००२६
विद्युत कार्यालय	विद्युतिकरण	जिल्लाभर	कार्यालय प्रमुख	५६०११५
उद्योग वाणिज्य संघ	खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्री, निर्माण सामग्री	जिल्लाभर	अध्यक्ष: नारायण भुषाल	५६००६३
गैर सरकारी संस्था महासंघ	राहत तथा पुनःस्थापना	जिल्लाभर	सचिव:शालिकराम मुसाफिर	९८४७८२३६४४
पत्रकार महासंघ	सूचना संप्रेशण,	जिल्लाभर	अध्यक्ष सविन प्रियासन	०८२५६१४९७, ९८५७८३०३४३
रक्तसञ्चार केन्द्र	रगतको आपूर्ति	जिल्लाभर	दिलिप न्यौपाने	५६१४६०

स्थानीय तहहरू	राहत, पुनस्थापना, पुननिर्माण, लेखाजोखा, क्षतिको तथ्यांक संकलन	सबै स्थानीय तह	स्थानीय तह प्रमुख	अनुसूची १ मा समावेश गरिएको छ
हावापानी फिल्ड कार्यालय	मनसुन पूर्वानुमान, पूर्वचेतावनी सम्प्रेषण, सूचना प्रवाह	जिल्लाभर	प्रमुख राजु मिश्र	५६००३४, ९८६८६४१३१२ वर्षा मापन केन्द्र तथा जल मापन केन्द्रको सम्पर्क नं. अनुसूची १० मा छ ।

४.८.३ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिले सम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-३० दिनसम्म)		
जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) मा अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने तथा सूचना लिने । लत्ता कपडा, पाल, कम्बल, भाँडा, खाद्यान्न तथा राहत वितरण र प्राथमिक उपचार कार्य समन्वय ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सेना, प्रहरी, जिस्स, स्वास्थ्य कार्यालय नेरेसो	पहिलो दिन
विपद् व्यवस्थापनको अनुगमन गरी नपुग सामग्रीहरूको उचित व्यवस्थापन गर्ने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति	दोस्रो दिन
सरुवा रोगहरू फैलिन नदिन चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय सुआहारा दोश्रो	पहिलो हप्ता
अस्थायी बासस्थानका लागि आवश्यक कार्य सुरु गर्ने	जिस्स, शहरी विकास तथा भवन, नेरेसो, नपा, गापा, विद्यालयहरू	पहिलो महिना
मानवीय सहयोगलाई निरन्तरता	जिस्स नपा/गापा अन्य सहयोगी निकायहरू	दोस्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरूको पुनःनिर्माण (अस्थायी)	जिस्स, नपा, गापा अन्य सहयोगी निकायहरू	तेस्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरूको स्थायी पुनःनिर्माण	स्थानीय तह	निरन्तर

५ कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति कार्यान्वयन समय तालिका

- यो योजना निर्माण भएदेखि नै कार्यान्वयनमा आइरहेको छ । यस वर्षको बाढीमा पनि यसै योजना अनुसार प्रतिकार्यका गतिविधिहरू संचालन भई बाढी प्रतिकार्य प्रभावकारी रूपमा संचालन भएको थियो । यसपटक पनि अध्यावधिक गर्ने क्रममा स्थानीय तह, क्षेत्रगत अगुवा निकायले आफ्नो जिम्मेवारी तथा दायित्व बोध गरेको पाइयो । यसपटक २०७५ फाल्गुणमा यस योजनालाई अद्यावधिक गर्ने क्रममा हरेक क्लष्टर र स्थानीय तह सहितको बैठक जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको समेत अगुवाईमा स्थानीय तहले यस योजना अनुसार आ-आफ्नो स्थानीय तहमा पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा आउने छ भन्ने आशा गर्न सकिन्छ । साथै जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति दाडले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रका अगुवा संस्था, स्थानीय तह तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरेर यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि प्रयास गर्नेछ ।
- विपद्को समयमा यस योजनालाई तत्काल प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- यो योजना विपद्को पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना भएकाले आवश्यकता अनुसार कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- २०७२ मा दोश्रो पटक अध्यावधिक गरी बनेको योजनालाई २०७५ फाल्गुणमा आएर पाँचौपटक अध्यावधिक गरिएको छ । यसलाई जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय तह मार्फत नीतिगत रूपमै पारित गरेर स्थानीय तहहरूलाई समेत क्रियाशील बनाइने छ ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति दाडको बैठकले यस जिल्ला विपद् तथा प्रतिकार्य योजनालाई पारित गरी तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउने छ ।

६. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन :

- जिल्ला विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८ लाई चौथो अद्यावधिक गरी २०७६ बनाउने क्रममा पौष ९ गते भएको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जिल्लास्तरीय कार्यशाला, बैठकले गरेका निर्णयहरू, प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्ने क्रममा भएका क्षेत्रगत रूपमा बसेको बैठक, स्थानीय तहसँग भएको छलफल लगायतका सम्पूर्ण प्रकृयाहरूलाई प्रतिवेदनमा समेटिएको छ ।
- यस विपद्पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य अद्यावधिक गर्ने सन्दर्भमा स्थानीय तहको सकृयता बढेको छ र नेपाल सरकारको नीति अनुसार यस आ.व.२०७५/७६ देखि सबै विषयगत कार्यालयहरू स्थानीय तह गाभिएको हुँदा गत वर्षदेखि नै क्षेत्रगत अवधारण स्थानीय तहले पनि

अबलम्वन गर्नुपर्ने छ र सबै स्थानीय तहले योजना निर्माण गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुमोदनका लागि पेश गर्नुपर्ने छ भने योजनालाई नियमित अद्यावधिक गर्दै जानुपर्छ भन्ने भावनाको विकास पनि भएको छ । साथै यसले जिल्लाको विपद्हरूको जोखिमको विश्लेषण गर्नुपर्ने तर त्यसका लागि पूर्वतयारी गर्नुपर्ने, श्रोत साधनको मापन गर्नुपर्ने, अपुग श्रोतको खाडल पहिचान हुने विपद् व्यवस्थापनमा क्षेत्रगत हिसाबले ठूलो समूह परिचालित हुने अवस्थालाई सुनिश्चितता पनि बढाएको छ ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ : स्थानीय तहका प्रमुख तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतहरूको सम्पर्क सूची

सि.नं.	स्थानीय तह	नामथर	पद, तह	मोबाइल नं.	ई-मेल ठेगाना
१	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	घनश्याम पाण्डे	मेयर	९८५१००२११०	tulsipursubmun2073@gmail.com
		माया आचार्य	उप मेयर	९८०६२५७२६०	ito.tulsipurmun@gmail.com
		आनन्द सारु	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८२१९९९	
२	घोराही उपमहानगरपालिका	नरुलाल चौधरी	मेयर	९८५७८३११११	eo@ghorahimun.gov.np
		सिता न्यौपाने	उप मेयर	९८४८२२७४६०	it@ghorahimun.gov.np
		ऋषिराम के.सी.	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८२८१११	
३	लमही नगरपालिका	कुल बहादुर के.सी.	मेयर	९८५७८४२५५५	lamahinagar@gmail.com
		देवका बेलबासे	उप मेयर	९८५७८४२४४४	lamahimun@gmail.com
		गेहेन्द्र बहादुर डाँगी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८३७१११	
४	बंगलाचुली गाउँपालिका	भक्त ब वली	अध्यक्ष	९८५७८३५२०९	banglachulirmun@gmail.com
		यमुना घर्ति	उपाध्यक्ष	९८५७८३५२१३	ito.banglachulimun@gmail.com
		नेव वहादुर वली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४९१८१३७८ ९८५७८३५२१६	
५	गढवा गाउँपालिका	सहजुराम अहिर यादव	अध्यक्ष	९८४७८०५८९६	ito.gadhawagaupalika@gmail.com
		शान्ति चौधरी	उपाध्यक्ष	९८१२८३४५६१	gadhawagaunpalika@gmail.com
		नोखीराम वली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८२२९३०	
६	राप्ती गाउँपालिका	नुमानन्द सुबेदी	अध्यक्ष	९८५७८३२३८९	raptiruralmunicipality@gmail.com
		जगदम्बा चौधरी	उपाध्यक्ष	९८४७८३२८१८	
		राम प्रसाद शर्मा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८४२१११	
७	दंगीशरण गाउँपालिका	भागिराम चौधरी	अध्यक्ष	९८५७८३१५६४	dangisharan2017rmp@gmail.com
		पिमा कुमारी वली	उपाध्यक्ष	९८४४९३५०६६	ito.dangisharanmun@gmail.com
		चन्द्रकान्त पौडेल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४१२९७१६७	
८	राजपुर गाउँपालिका	लोकराज के.सी.	अध्यक्ष	९८५७८३२०५६	
		धनपति यादव	उपाध्यक्ष	९८०९५८२५१०	
		हिरालाल भण्डारी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८३५२४०	rajpurmun@gmail.com
९	शान्तिनगर गाउँपालिका	कमान सिंह डाँगी	अध्यक्ष	९८०९८६६६६१	
		मिथिला शाह	उपाध्यक्ष	९८०९७९१८२२	
		निम बहादुर केसी	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४९४५०८३२ ९८५७८२४५५४	shantinagargaupalika@gmail.com
१०	बबई गाउँपालिका	भुवनेश्वर पौडेल	अध्यक्ष	९८५७८२५६५०	ito.babaimun@gmail.com
		सावित्री विश्वकर्मा	उपाध्यक्ष	९८५७८२४६१३	
		भिष्म कुमार मल्ल	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७८२५४४४	

अनुसूची २ :

स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूको सम्पर्क सूची

सि.नं.	नाम	मो.नं.	पद, तह	इमेल	कार्यरत पालिका
१	नारायण प्रसाद घर्ती (संयोजक)	९८५७८३४२१९	ज.स्वा.अ., सातौ	narayanpdgharti@gmail.com	घोराही उ.म.न.पा.
२	कुमार सिंह डाँगी	९८४१७१५५४६	हे.अ., छैठौ		
३	ठाकुर खनाल	९८४७८४६८५३	सि.अ.हे.ब. छैठौ	khanalt4@gmail.com	
४	डा.गोकर्ण दाहाल (संयोजक)	९८४७१४१८३९	ब.आ.ची.	dahalgokarna7@gmail.com	तुलसीपुर उ.म.न.पा.
५	बिष्णु कुमार गिरी	९८५७८२०२६५	सि.अ.हे.ब. छैठौ	bishnugiri126@gmail.com	
६	बसन्त कुमार आचार्य	९८५७८२२५७७	सि.अ.हे.ब. छैठौ		
७	लालमणि सुबेदी (संयोजक)	९८५७८४०८५०	ज.स्वा.नी., छैठौ	lamahinapa@gmail.com	लमही न.पा.
८	गायत्री थापा	९८५७८३२२७४	अ.हे.ब.	gayatrithapa2014@gmail.com	
९	रुपनारायण चौधरी	९८४७८७१०५२	सि.अ.हे.ब. छैठौ		
१०	नारायण रावत (संयोजक)	९८५७८३१४५६	सि.अ.हे.ब. छैठौ	rautn5540@gmail.com	राप्ती गा.पा.
११	नवराज न्यौपाने	९८५७८३१३२२	सि.अ.हे.ब. छैठौ		
१२	लोकराज पौडेल (संयोजक)	९८४४९०८०१०	ज.स्वा.नी., छैठौ	lokrapaudel9@gmail.com	गढवा गा.पा.
१३	कैलाश चौधरी	९८४७८३६४४२	सि.अ.हे.ब. छैठौ	chaudharykailash4@gmail.com	
१४	कमल रोकाया (संयोजक)	९८६८६३५८५५	सि.अ.हे.ब. छैठौ	kamalrc714@gmail.com rajpurmun@gmail.com	राजपुर गा.पा.
१५	बिष्णु क्षेत्री (संयोजक)	९८५७८२१९१७	सि.अ.हे.ब. छैठौ	bishnuchhetri292@gmail.com	दंगीशरण गा.पा.
१६	नेब बहादुर के.सी.	९८४७८९९६८९	सि.अ.हे.ब. छैठौ		
१७	हरी बहादुर पुन (संयोजक)	९८६६७०८५२५	हे.अ., छैठौ	haripun22@gmail.com	शान्तिनगर गा.पा.
१८	घनश्याम पाण्डे	९८०६२५४८३७	सि.अ.हे.ब. छैठौ		
१९	हरी खड्का (संयोजक)	९८४७८३७५६८	सि.अ.हे.ब. छैठौ	hah26174@gmai.com	बबई गा.पा.
२०	सरदराज गिरी	९८४७९४०६१४	हे.अ.	girisharad03@gmail.com	
२१	भक्त जि.सी.	९८५७८३४४७३	सि.अ.हे.ब. छैठौ	bhakttagc01@gmail.com	बंगलाचुली गा.पा.

स्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय, दाङ

अनुसूची : ३

निजी अस्पतालहरूको सम्पर्क सूची

दाङमा रहेका निजी अस्पतालको विवरण				
क्र.स.	नाम	ठेगाना	सम्पर्क ब्यक्ति	फोन नम्बर
१	घोराही अस्पताल	घोराही १४	निरज आचार्य	९८४१४३८९७४
२	गोर्खा अस्पताल	घोराही १५	दिनेश आचार्य	९८५७८६३४१४
३	लाईफ केयर अस्पताल	तुलसीपुर ६	शशि लामिछाने	९८४३०९७४६५
४	तुलसीपुर सिटी अस्पताल	तुलसीपुर ५	हेमराज शर्मा	९८५७८२३२७४
५	वि आर डेन्टल अस्पताल	तुलसीपुर ५	वि आर भुषाल	९८४७८२५१४२
६	दाङ अस्पताल	घोराही १०	तारा भुषाल	९८४७८२५१५७
७	तुलसी अस्पताल	तुलसीपुर ५	किशोर खत्री	९८१००२०८३५
८	फोलोरेन्स अस्पताल	लमही ५	पुष्पा भुषाल	९८५७६३१००६७
९	लमही आँखा अस्पताल	लमही ५	शम्सेर थापा	९८५७८२०२८६
१०	तुलसीपुर आँखा अस्पताल	तुलसीपुर	शमसेर थापा	९८५७६२०२८६

अनुसूची ४ :

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका उपशाखा सभापतिहरूको सम्पर्क सूची

क्र.स.	उपशाखाहरूको नाम	सभापतिहरूको नाम	मोवाइल नम्बर	कार्य क्षेत्र
१	लालमटिया उपशाखा	गंगाराम भट्टराई	९८५७८३२२३०	राप्ती गापा
२	गढवा उपशाखा	दीपक यादव	९८०९५५७०८२, ९८४७९७३०२१	गढवा गापा
३	लमही उपशाखा	थानेश्वर गैरे	९८५७८४००३४	लमही नपा
४	कमिरेचौर उपशाखा	चुरामणि नेपाली	९८०९७९०४२१	बंगलाचुली गापा
५	घोराही उपशाखा	थम्भन चौधरी	९८४७८२२१४३	घोराही उमनपा
६	नारायणपुर उपशाखा	मिनराज शर्मा	९८४७८४०९८७	घोराही उमनपा
७	मानपुर उपशाखा	जगदीश देवकोटा	९८४७८३०४२७	तुलसीपुर उमनपा
८	तुलसीपुर उपशाखा	शेखर चन्द्र पोख्रेल	९८४७८३०९७१	तुलसीपुर उमनपा
९	उरहरी उपशाखा	हरिहर पौडेल	९८५७८२३२८७, ९८४७८३७००४	तुलसीपुर उमनपा
१०	बागर उपशाखा	शिवसुन्दर बुढाथोकी	९८४७८३७१३७	दंगिशरण गापा
११	पंचकुले उपशाखा	नन्दलाल वली	९८१२८३६८१८	बबई गापा
१२	बिजौरी उपशाखा	केशव कुमार शर्मा	९८५७८२०४५९	तुलसीपुर उमनपा
१३	पवननगर उपशाखा	विमल के.सी.	९८४७८३४६५२	शान्तिनगर गापा
१४	धारापानी उपशाखा	सिताराम चौधरी	९८४७८५८२८०	घोराही उमनपा
१५	दुलहिया उपशाखा तदर्थ समिति	राजकुमार यादव (संयोजक)	९८४७९६८४९२	राजपुर गापा

श्रोत: नेपाल रेडक्रस सोसाइटी दाङ जिल्ला शाखा

अनुसूची ५

जिल्ला प्रहरी कार्यालय अन्तर्गतका इकाइहरूको सम्पर्क सूची

क्र. सं.	इकाई रहेको स्थानको ठेगाना	इकाईको नाम	कार्यालय प्रमुखको नाम थर, पद	कार्यालय सम्पर्क नं.	सम्पर्क मोबाइल
१	तुलसीपुर उ.म.न.पा. ५ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय तुलसीपुर दाङ	प्र.ना.उ. प्रेम बहादुर शाही	९८५७८९००८८	९८५१२८१४५१
२.	घोराही उ.म.न.पा. १७ दाङ	जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय दाङ	प्र.नि. मदन बहादुर कुवैर	९८६६१७१२६९	९८५१०७०९७१
३.	लमही न.पा. ५ दाङ	वडा प्रहरी कार्यालय लमही दाङ	प्र.नि. अरुण कुमार सिंह	९८५७८४१५५५	९८५०५३८८०
४.	घोराही उ.म.न.पा. १४ दाङ	वडा प्रहरी कार्यालय घोराही दाङ	प्र.नि. शशिधर शर्मा	९८५७८९०२००	९८५१२८१५२३
५.	गढवा गा.पा. ५ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय गढवा दाङ	प्र. नि. पंचलाल गोले		९८५१२८१६२१
६.	बबई गा.पा. ६ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय खिलतपुर दाङ	प्र.नि. डाक्टर प्रसाद चौधरी	९८६३११७७७०	९८५८५००४४९
७.	राप्ती गा.पा. १ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय भालुबाङ दाङ	प्र.नि. रविन्द्र राज पाण्डे	९८५७८४०२८४	९८५१२८१२५५
८.	लमही न.पा. ९ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय अमिलिया दाङ	प्र.नि. युवराज चौधरी	९८५७८४०७१५	९८५७०६५४३१
९.	घोराही उ.म.न.पा. १० दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय नारायणपुर दाङ	प्र.ना.नि. भिम बहादुर सुनार	९८५७८९०१८९	९८६६८२६९३६
१०.	बंगलाचुली गा.पा. ३ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय कमिरेचौर दाङ	प्र.ना.नि. गोपाल प्रसाद शर्मा	९८६६१७१२८०	९८०६२७९३४०
११.	दंगीशरण गा.पा. ४ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय हेकुली दाङ	प्र.ना.नि. जिवन विक्रम शाह	९८६६८३८४५१	९८४८०९०३२३
१२.	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १५ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय मलवार दाङ	प्र.ना.नि. महेन्द्र खत्री	९८६६८३८४५२	९८४५६६७९६२
१३.	तुलसीपुर उ.म.न.पा. १३ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय फुलबारी दाङ	प्र.ना.नि. रत्न बहादुर खत्री	९८६३११७७८३	९८६७३१२९२८
१४.	बबई गा.पा. ५ दाङ	ईलाका प्रहरी कार्यालय हापुरे दाङ	प्र.ना.नि. धन बहादुर के.सी.	९८६३११७७७१	९८४४९२८३०८
१५.	गढवा गा.पा. ८ दाङ	सिमा प्रहरी चौकी कोईलाबास दाङ	प्र. स.नि. यज्ञमणि वैद्यिक	९८६३१२००९२	९८४१७३६८०५

अनुसूची ६

सशस्त्र प्रहरी बल दाड अन्तर्गतका ईकाइहरूको सम्पर्क सूची

क्र. सं	इकाई रहेको स्थानको ठेगाना	इकाईको नाम	कार्यालय प्रमुखको नामथर, पद	कार्यालयको सम्पर्क नं.	सम्पर्क मोबाइल नं.
१	राप्ती गाउँपालिका -१ भालुवाड	स.प्र.बल नेपाल नं.२९ ज्वालामाई गण	स.प्र.उ. तुलसीराम दाहाल	०८२-४१५१३५	९८५१२७२११९
			स.प्र.नि. गोबिन्द बहादुर के.सी.(बिपद् सम्पर्क ब्यक्ति)		९८५१२५८९१३
२	तुलसीपुर उ.म.न.पा-९ दोघरे	स.प्र.बल नेपाल सुरक्षा बेस तुलसीपुर	स.प्र.नि. अशोक न्यौपाने	-	९८६२१६४२००
३	लमही न.पा.- ७ अर्जुनखोला	स.प्र.बल नेपाल सुरक्षा बेस अर्जुनखोला	स.प्र.ना.उ. केशवराज थापा	०८२-४१७०४८	९८४१३२४२४४
४	गढवा गा.पा.-८ कोईलाबास	स.प्र.बल नेपाल बि.ओ.पी.कोईलाबास	स.प्र.नि. ईश्वरी प्रसाद खनाल	-	९८२५४७३१११

श्रोत: स.प्र.बल नेपाल नं.२९ ज्वालामाई गण

अनुसूची ७

जिल्लामा सञ्चालित दमकल सेवाहरूको सम्पर्क सूची

क्र.स	कार्यालय	नाम	कार्यालय सम्पर्क	मोवाइल
१	घोराही उपमहानगरपालिका	जीतबहादुर चौधरी	५६०४९९	९८४७८३२०७५
२	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	लेख बहादुर खत्री	५२०३०५	९८४७८७८३१५
		विकास बि.क.		९८४७९७८८७०
		धनिराम चौधरी		९८४७९३२००४
३	लमही नगरपालिका	पाटन चौधरी	५४०३८५	९८४८९६९२८९
		चन्द्र बि.क.		९८२९५५००६६

अनुसूची ८

जिल्लामा सञ्चालित एम्बुलेन्सहरूको सम्पर्क सूची

क्र.स	कार्यालय	नाम	कार्यालय सम्पर्क	मोवाइल
१	नेपाल सामुदायिक संस्था	सुरज केसी		९८०९७८३५४९
२	ने प नि संघ घोराही	निराजन चौधरी	५६००२३	९८४९५६३९९१
३	राप्ती सेवा संघ	कृष्ण बहादुर चौधरी	५६२०७४	९८४७८२७८१०
४	नेपाल भारत मैत्री संघ तुलसीपुर	बोधराज रावत	५२१६१०	९८४७८४१२६०
५	ग्रामीण महिला स्वास्थ्य सेवा	दिनेश वली		९८१०९२२७६६
६	घोराही हस्पिटल प्रा.लि	राज कुमार चौधरी	५६३२९७	९८५७८३२३३३
७	राप्ती मेडिकल प्रा.लि. सेन्टर	दिपक बुढाथोकी	९८४७९५६३७१	९८५७८३५७५५
८	नेपाल आमा समुह	प्रकाश चौधरी		९८५७८३४९९१
९	प्रा.स्व.के स्यूजा	राम बहादुर अधिकारी	६९००५४	९७४८५१५६६२
१०	रोल्पाली सेवा समाज	अशोक बोटे		९८४७९५९६३०
११	लायन्स क्लब स्वर्गद्वारी	कुल बहादुर खड्का		९७४८५१५६६२
१२	स्वास्थ्य चौकी नारायणपुर	महेश चौधरी	५३०२३५	९८४७८६०४९७
१३	लायन्स क्लब नारायणपुर	जंग बहादुर चौधरी	९८०९८२०२८१	९८५७८२०१५३

१४	नेपाल भारत मैत्री संघ तुलसीपुर	बोधराज रावत	५२१६१०	९८४७८४१२६०
१५	लायन्स क्लब स्वर्गद्वारी	कुल वहादुर खड्का		९८४७९३२२७७
१६	कमल बहुउद्देश्यीय सहकारी	माईकल चौधरी	५२१७८६	९८४७८३०२६२
१७	राप्ती अञ्चल सवारी मजदुर समिति तुलसीपुर	सुदन बस्नेत		९८४४९०६६१७
१८	ट्रक समिति तुलसीपुर	गणेश रावत		९८५७८२३०५२
१९	प्रादेशिक अस्पताल	देबराज के.सी.	५२००११	९८४७८७३४८६
२०	सुपर	तिर्थराज चौधरी		९८०६२८५०७९
२१	टाईगर युवा क्लब	भोजराज भट्टराई		९८४७८२३११७
२२	रोटरी क्लब तुलसीपुर	राम व. कार्की		९८५७८२२४७९
२३	लायन्स क्लब अफ तुलसीपुर	सुवास रिजाल		९८५७८२२२५४
२४	राप्ती लाईफकेयर हस्पिटल	विकल्प लामिछाने		९८४४९१६०१६
२५	नेपाल स्वतन्त्र मजदुर संगठन	ईन्द्र वहादुर खत्री		९८५७८२२४९७
२६	मानव परोपकार तथा समाज केन्द्र	गिरिराज खत्री		९८५७८२३०५२
२७	आर. जी. एम.	लोकराज महतरा		९८४७९९११९३
२८	संजीवनी विकास केन्द्र	रुद्रमणि भुषाल		९८५७८२३१२३
२९	टाईगर युथ क्लब	भोजराज भट्टराई		९८४७८२३११७
३०	धनौरी स्वास्थ्य चौकी	धन वहादुर खत्री		९८६८६२६४२५
३१	आयुर्वेद बिजौरी	बुद्धिराम चौधरी		९८४७८४२७७१
३२	राप्ती अञ्चल बस ब्यवसायी संघ	तुल वहादुर रोका		९८४७८२३०६१
३३	सोसल अफ ईन सुपर	तिर्थराज चौधरी		९८०६२८५०७९
३४	प्रा.स्व.के. श्रीगाउँ	खुम वहादुर बस्नेत		९८४७८५५८१५
३५	सुवास स्मृति संस्था	राजु चौधरी		९८१२८०००२६
३६	देउखुरी उ.वा.स.	सेतुलाल जैसी सुबेदी	५४०१०१	९८५७८४०१०१/ ९८५७८३०७५५
३७	लमही अस्पताल	महेन्द्र बि.सी.		९८४७८१८६७९
३८	भालुवाड स्वास्थ्य चौकी	सुनिल चौधरी		९८१०८५३७०७
३९	सामुदायिक अस्पताल लमही	लेखराम चौधरी	९८१२८९०३२५	९८५७८३१९३७
४०	भुपु सैनिक लमही	जितेन्द्र सुनार		९८४७९६८९१२
४१	कृषि बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था	प्रदिप चौधरी		९८५७८४०३४३
४२	सिसहनियाँ स्वास्थ्य चौकी	सतुरधन चौधरी		९८५७८३२७८९
४३	देउखुरी सामुदायिक अस्पताल	लिखिराम चौधरी		९८५७८३१९३७
४४	हेल्थकेयर अस्पताल लमही	शशी बिसी		९८५७८४०७८४
४५	राजपुर स्वास्थ्य चौकी	मान बहादुर चौधरी		९८०६२२४७२८
४६	सतबरिया स्वास्थ्य चौकी	रबिलाल चौधरी		९८५७८४०९४५
४७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लालमटिया उपशाखा मौरीघाट	देबराज न्यौपाने	९८०९८३५१८८	९८५७८४०५८८,
४८	लालमटिया स्वास्थ्य चौकी	मिन कुमार चौधरी		०९९०८५३७०७
४९	भुपु सैनिक लालमटिया	गाबिन्द पुन मगर		९८०९८९९६४७

५०	गोर्बाईहा स्वास्थ्य चौकी	बिषनाथ यादव		९८५७८३२६९४
५१	गंगापरस्पुर स्वास्थ्य चौकी	केदारनाथ चौधरी		९८५७८४००६०
५२	गढवा स्वास्थ्य चौकी	अजित चौधरी		९८४४९३०८३३
शव वहान				
१	सब बाहन लमही अस्पताल	रोबर कुमाल		९८४७८६१०४२

श्रोत : एम्बुलेन्स संचालन समिति दाङ

अनुसूची ९

स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखामा कार्यरत कर्मचारीको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम	पद	स्थानीय तह	फोन नम्बर
१	माया श्रेष्ठ	म.वि.अ.	तुलसीपुर उमनपा	९८४७८२०२०२
२	मोतिकुमारी विश्वकर्मा	म वि अ	घोराही उमनपा	९८५७८३५२९४
३	कल्पना खनाल	म.वि.अ.	लमही नपा	९८६०४२९१७९
४	गुप्ता अधिकारी	म.वि.अ.	शान्तिनगर	९८४४९७८५३३
५	खिमा खड्का	म.वि.अ.	बबई गापा	९८४४९४९७०७
६	जीवनकुमारी जि.सी.	म.वि.अ.	गढवा गापा	९८४८३०६०५९
७	चन्द्रा वली	म.वि.अ.	दंगीशरण गापा	९८६०७९३४०६
८	सिता अधिकारी	म.वि.अ.	राप्ती गापा	९८४७८२७३९९
९	कल्पना के.सी. योगी	म.वि.अ.	राजपुर गापा	९८४७८५७३१०
१०	पार्वती राना	म वि अ	बंगलाचुली गापा	९८४७८४८७१८

स्रोत: स्थानीय तह, दाङ

अनुसूची १०

स्थानीय तहका कृषि विकास शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरूकोसम्पर्क सूची

क्र.सं.	कार्यरत कार्यालय	बिपद् सम्पर्क ब्यक्तिको नाम, थर	सम्पर्क नम्बर र इमेल ठेगाना
१	कृषि ज्ञान केन्द्र दाङ	कार्यालय प्रमुख	०८२५६००२५, ९८५८०२०४६१ akcdang@gmail.com
२	कृषि ज्ञान केन्द्र दाङ	बिपद् सम्पर्क ब्यक्ति : बन्धुराम चौधरी	९८४७८२५५३४
३	घोराही उपमहानगरपालिका	राधा मल्ल	९८४७८४५७६०
४	तुलसीपुर उपमहानगरपालिका	शंकर प्रसाद न्यौपाने	०८२५२००१६, ९८४७८५३४६६
५	लमही नगरपालिका	गंगा कुमारी चौधरी	०८२५४००१६, ९८०९७१६१८२
६	दंगीशरण गाउँपालिका	सरु भुषाल	९८४४८२२१५७
७	बबई गाउँपालिका		
८	शान्तिनगर गाउँपालिका	चन्द्रशोभा कंडेल	९८६२४१५००७
९	बंगलाचुली गाउँपालिका	दानसिंह रोकाया	९८४७८३५८४३
१०	राप्ती गाउँपालिका	महेश अधिकारी	९८४७८२५५९०
११	गढवा गाउँपालिका	प्रबिण चौधरी	९८४७९६७७६८
१२	राजपुर गाउँपालिका	हेमराज पुन	

श्रोत : कृषि ज्ञान केन्द्र, दाङ

अनुसूची ११

स्थानीय तहका शिक्षा अन्तर्गत श्रोत केन्द्रका श्रोत ब्यक्तिहरूको सम्पर्क सूची

क्र.सं.	कर्मचारीहरूको नाम	पद	स्थानीय तह	फोन नम्बर
१	भाष्करराज गौतम	शिक्षा संयोजक	तुलसीपुर उनपा	९८५११८५१३९
२	श्रीप्रसाद भट्टराई	शिक्षा संयोजक	घोराही उमनपा	९८४१५०६१६१
३	बासु खनाल	शिक्षा संयोजक	लमही नपा	९८४७८८२४५०
४	घनश्याम वली	शिक्षा संयोजक	शान्तिनगर गापा	९८५७८७५५४३
५	मोहनलाल दाहाल	शिक्षा संयोजक	बबइ गापा	९८२९५६७१३३
६	श्यामबहादुर वि.क.	शिक्षा संयोजक	गढवा गापा	९८४७९१५१९३
७	चक्र भण्डारी (वि.नि.)	शिक्षा संयोजक	दंगीशरण गापा	९८४७९४४५०५
८	राजेन्द्र घिमिरे	शिक्षा संयोजक	राप्ती गापा	९८४७८४६९५९
९	नरेन्द्रसिंह भण्डारी	शिक्षा संयोजक	राजपुर गापा	९८५७८७०००५
१०	विष्णु शर्मा	शिक्षा संयोजक	बंगलाचुली गापा	९८०१३२९४९१

श्रोत : स्थानीय तह,दाङ

अनुसूची १२

वर्षा तथा जल मापन केन्द्रको सम्पर्क सूची (जलमापन केन्द्र)

अवलोकनकर्ताको नाम	नदी, स्थान तथा गा. वि.स	टेलिफोन नम्बर	हालको अवस्था
राप्ती नदी जल मापन केन्द्र			
सुमित्रा खाल	अर्घाखाँची जिल्ला साविक जुलुके गाविस वार्डनं. ६ तिनखण्डे	९८१७५८१३५० र ९८४७८७२७२०	सुचारु
खड्ग बहादुर रावत	राप्ती नदी राप्ती गा.पा. साविक लालमटिया-३ बगासोती	९८०६२१७५३८	सुचारु

बर्षा मापन केन्द्र

क्र.सं.	अवलोकनकर्ताको नाम	क्षेत्र	नदी, स्थान	टेलिफोन नम्बर	अवस्था
बबई तथा राप्ती नदी आसपासमा भएका बर्षा मापन केन्द्रहरू					
१	खड्क ब. घर्ति	बर्षामापन केन्द्र	रातामाटा (रामपुर)	९८०७४३४६६२	सुचारु
२	बुद्धिराम चौधरी	बर्षामापन केन्द्र	शुक्रबारे	९८४४९५०५०९ ०८२- ६९३०९६	सुचारु
३	ओम ब. डाँगी	बर्षामापन केन्द्र	वेलभुण्डी	९८४७८२६८६७ ९८४७८०३७३२	सुचारु
४	सजल शाक्य	बर्षा तथा क्लाइमेट केन्द्र	तुलसीपुर	९८६६७२१३२०	सुचारु
५	लक्ष्मी के.सी.	बर्षामापन केन्द्र	अम्बापुर	९८७९९३३०८	सुचारु
६	बसन्ती ढकाल	बर्षा तथा क्लाइमेट केन्द्र	पदमपुर	९८४७९७८०५४ ९८०९५८२६२९	सुचारु
७	दिलिपचन्द्र वालान क्षेत्री	बर्षामापन केन्द्र	कन्चनपुर,पुरन्धारा	९८०६२२७५०४	सुचारु
८	खड्ग बहादुर रावत	बर्षामापन केन्द्र	वगासोती	९८०६२१७५३८	सुचारु
९	मिना भुसाल	बर्षामापन केन्द्र	लालमटिया	९८०९७२०९३५	सुचारु
१०	हेमन्त डाँगी	बर्षामापन केन्द्र	लमही, चैलाही	९८०९५४५५३६	सुचारु

११	साबित्रा कुमारी थापा	बर्षामापन केन्द्र	गढवा	९८४७८४६०९७ ०८२-४१००५९	सुचारु
१२	जित कुमारी डाँगी	बर्षामापन केन्द्र	सतवरिया, जलकुण्डी	९८६८०९७३८०	सुचारु
१३	सीमा चौधरी बसन्त कुमार चौधरी	बर्षामापन केन्द्र	गंगदी, राजपुर (रिहार)	९८०६२४४२९१ ९८२२८१०३८३	सुचारु
१४	दिलिप श्रेष्ठ	बर्षामापन केन्द्र	कोईलावास	९८१३११९७४९	सुचारु

श्रोत: मध्य तथा सुदुर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय हावापानी कार्यालय, सुर्खेत

अनुसूची १३

मौसमी पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्व चेतावनी सूचक

पूर्वानुमान (समय)	उच्च सम्भाव्यता	मध्यम सम्भाव्यता	निम्न सम्भाव्यता
मौसमी	सामान्य भन्दा माथि	सामान्य	सामान्य भन्दा कम
१० दिन	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (>७०%)	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०-७०%) १५० मिलिमीटर भन्दा बढी (>७०%)	विश्व बाढी सचेतना प्रणाली वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (<५०%) १५० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०-७०%)
३ दिन	क्षेत्रीय एकीकृत बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली/जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा >१४० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा >१८० मिलिमीटर	क्षेत्रीय एकीकृत बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली/जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा >(६०-१४०) मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा >(१४०-१८०) मिलिमीटर	क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा <६० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा ६० मिलिमीटर
१ दिन	क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/गणितीय मौसम भविष्यवाणी ● >६० मिलिमीटर १ घण्टा ● >८० मिलिमीटर ३ घण्टा ● >१०० मिलिमीटर ६ घण्टा ● >१२० मिलिमीटर १२ घण्टा ● >१४० मिलिमीटर २४ घण्टा	क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी वर्षा >(६०- १४०) मिलिमीटर वर्षा निगरानी ● ३०-६० मिलिमीटर १ घण्टा ● ६०-८० मिलिमीटर ३ घण्टा ● ८०-१०० मिलिमीटर ६ घण्टा ● १००-१२० मिलिमीटर १२ घण्टा ● १२०-१४० मिलिमीटर २४ घण्टा	क्षेत्रीय एकीकृत बहु(प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी वर्षा (>६०) मिलिमीटर वर्षा निगरानी (>६०) मिलिमीटर

दाङ जिल्लाको वर्तमान वर्षा श्रेसहोल्ड

	समग्र वर्षा (मिलिमिटर)				
	१ घण्टा	३ घण्टा	६ घण्टा	१२ घण्टा	२४ घण्टा
सतर्कतास्तर	६०	८०	१००	१२०	१४०
खतरास्तर	-	-	-	-	-

श्रोत: पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वतयारीको लागि कार्य संचालन विधी, दाङ,

अनुसूची १४

जिल्लामा संचालित यातायात समितिहरू :

सि.नं	कार्यालयको नाम	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय टे.फो.नं.
१	राप्ती अंचल यातायात व्यवसायी समिति	अध्यक्ष	श्री सुरेश हमाल	५६०४१५/५६०२०९/९८५७८२००१
२	मालिका कालिका यातायात प्रा.लि. तुलसीपुर	अध्यक्ष	श्री सुमन पोख्रेल	०८२-५२३२१६/९८०१३३४८६६/ ९८५७८२१०६६
३	दाङ यातायात प्रा.लि.तुलसीपुर	अध्यक्ष	श्री पिताम्बर कंडेल	९८५७८२३५७४/९८५७८२१५२२
४	अम्बिकेश्वरी सार्वजनिक यातायात समिति तु.पु	अध्यक्ष	श्री ज्ञान बहादुर बस्नेत	५२२२९८/ ५६२२५५/९८५७८२१३५०
५	राप्ती अञ्चल यातायात ट्याक्सी समिति तु.पु	अध्यक्ष	श्री यमकान्त भण्डारी	५२०९३९/९८५७८२०३७१
६	राप्ती अञ्चल सार्वजनिक ट्रक व्यवसायी समिति	अध्यक्ष	श्री यादव शाह	५६१४८२ /५६०९१६/
७	राप्ती अञ्चल टिप्पर व्यवसायी	अध्यक्ष	श्री मदन शर्मा	९८५७८३०१२४
८	राप्ती अञ्चल टेक्टर.व्यवसायी	अध्यक्ष	श्री दल बहादुर वली	०८२-५६२१८९/९८४७९५९९३७
९	राप्ती अंचल यातायात महासंघ	उपाध्यक्ष	श्री भरतनाथ योगी	९८५७८३०५६१
१०	पाण्डवेश्वरी यातायात प्रा.लि. घोराही	अध्यक्ष	श्री सरोज शाह	०८२-५६३८६२, ९८५७८३४७१९
११	राप्ती टेम्पो,टेक्सी तथा मिनीवस व्यवसायी समिति	अध्यक्ष	श्री कृष्ण राज पाण्डे	०८२-५४०३८३, ९८४७९३१५१५

अनुसूची १५

बाढी बिपद् प्रतिकार्य तालिका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरू	जिम्मेवारी	न्युन प्रभाव	उच्च प्रभाव
० देखी १ दिन	बिपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सुचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने ➤ बिपद् सूचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने ➤ पूर्वसूचना प्रणालीलाई सक्रिय बनाउने ➤ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यविधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➤ खोज उद्धार टोली परिचालन	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल,	√	√
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	√
	स्थलमार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरूलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्राथमिक उपचारक र एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्बुलेन्स सञ्चालक समिति	√	√
	बिषयगत क्षेत्रगत निकायहरूसँग समन्वय ➤ विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√

	स्थानीय तहको समन्वयमा विस्थापितहरू रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाको लागि टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति	√	√
	प्रभावित समुदायहरूलाई बिपद् प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरू तथा सावर्जनिक आह्वान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरू	√	√
	विस्थापितहरूलाई तयारी खाना, पानीको व्यवस्था गरी वितरण गर्ने	स्थानीय तह		√
	विस्थापितहरूलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रयस्थलको ब्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेरेसो/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
दोश्रो दिन	मौषम सम्बन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत वितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√
	विस्थापितहरूलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप ब्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह/जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति/उद्योग बाणिज्य संघ	√	√
	विस्थापितहरूलाई गैह्रखाद्य सामग्री थप वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	बिस्थापित भएकाहरूलाई अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	√	√
	प्रभावितहरूको खोज तथा उद्धार गरी तिनीहरूलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	घाईते तथा बिरामीहरूको उपचारको निःशुल्क उपचारको ब्यवस्था मिलाउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	सामुदायिक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली (CRRT/ RRT) समुहको बैठक बसी टोली परिचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
तेश्रो दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति		√

	राहत वितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य टोली (DDRT) लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो जिल्ला शाखा	√	√
	अति संकटासन्न अवस्थामा रहेका समुहहरूलाई विशेष निगरानी तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा		√
	प्रभावित क्षेत्रमा हुनसक्ने महिला हिंसाका गतिविधिका सम्बन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठनागरीक, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूका लागि कार्य गर्ने निकायहरू		√
	खाद्य तथा गैह्रखाद्य सामाग्रीहरू, सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना वितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, अन्य सहयोगी निकायहरू		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र		√
चौथो दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति, स्थानीय तह		√
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिविधिहरू संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह		√
	विपद्बाट अवरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरी तत्कालका लागी संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय स्थानीय तह		√
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	√	√
	मरेका पशुका शवहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
पाँचौं दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	प्रभावितहरूको पहुँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरूमा थप राहत वितरणको ब्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,		√
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल विद्युत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय		√
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√

	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
छैटौं दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने र वितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
			√	√
सातौं दिन	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी वितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति		√
	प्रभावित क्षेत्रमा खासगरी सडकटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेष गरी लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा		√
	गैह्रखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनुगमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	आवश्यकताको आधारमा विपद लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरूलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू		√
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद ब्यवस्थापन समिति/जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
दोश्रो हप्ता	मौषम सम्बन्धी सूचना नियमित प्रसारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम विज्ञान विभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी वितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	प्रभावित क्षेत्रमा खासगरी सडकटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेष गरी लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा		√

थप गैह्रखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह		√
थप अस्थायी शिविर ब्यवस्थापन गर्ने	आवाश विषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरु		√
मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतिवेदन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति		√
प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरुको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
शब व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति		√
मरेका पशु चौपायाको ब्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र	√	√
बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरु र सहयोगी निकायहरु, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
खाद्यान्न वितरण गर्ने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने विषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय		√

अनुसूची १६

भुकम्पीय विपद् प्रतिकार्य तालिका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरु	जिम्मेवारी	कैफियत
० देखि १ दिन	भुकम्पीय विपद्को जानकारी दिने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरु	
	बिपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सूचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने <ul style="list-style-type: none"> ➤ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने ➤ खोज तथा उद्धार कार्यमा हेबि ईक्यूपमेन्टस परिचालन गर्ने 	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सडक डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह, निर्माण व्यवसायी	
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने <ul style="list-style-type: none"> ➤ बिपद् सूचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने ➤ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यविधि अनुसार सक्रिय बनाउने 	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन <ul style="list-style-type: none"> ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने 	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	प्राथमिक उपचारक र एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्बुलेन्स सञ्चालक समिति	
	घाईतेहरुलाई तत्काल उपचारको ब्यवस्था मिलाउने	राप्ती स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, प्रादेशिक अस्पताल, निर्ज अस्पतालहरु	
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरुलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	

	थप खोज उद्धार टोलीको लागि गृह मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	विषयगत क्षेत्रगत निकायहरूलाई सक्रिय बनाउने, समन्वय गर्ने ➤ विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	स्थानीय तहको समन्वयमा बिस्थापितहरू रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	प्रभावित क्षेत्रसम्मको पहुँचको बारेमा जानकारी लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित समुदायहरूलाई बिपद् प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरू तथा सार्वजनिक आह्वान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरू	
	विस्थापितहरूलाई तयारी खाना, पानीको ब्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह, उद्योग बाणिज्य संघ	
	विस्थापितहरूलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको ब्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/सघन शहरी बिकास तथा भवन निर्माण आयोजना	
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्पमापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न थप टोली परिचालनलाई निरन्तरता गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक थप टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत वितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	विस्थापितहरूलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप ब्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति/उद्योग बाणिज्य संघ	
	विस्थापितहरूलाई गैह्रखाद्य सामग्री र तयारी खाना पानी थप बितरण गर्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रतिबेदन तयार गर्ने र जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	

	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल वितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसा	
	प्रभावितहरूको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरूलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित सामग्री र स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	घाइते तथा बिरामीहरूको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	राप्ती स्वास्थ्य बिज्ञान प्रतिष्ठान, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, प्रादेशिक अस्पताल, निजि अस्पतालहरू	
	सामुदायिक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली (CRRT/RRT) समुहको बैठक बसी टोली परिचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिरहरूमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागी भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
तेश्रो दिन	बिपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तरता गर्ने ➤खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤पारीवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजी कार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्टसहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ	
	बिस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसा	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	राहत वितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिने	जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	
	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य टोली (DDRT) लाई परिचालन गर्ने	नेरेसा	
	अति संकटासन्न अवस्थामा रहेका समुहहरूलाई विशेष निगरानी तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तह स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	

	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिंसाका गतिविधिका सम्बन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूलाई विशेष सरक्षणको प्रबन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका ब्यक्तिहरूका लागि कार्य गर्ने निकायहरू	
	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामाग्रीहरू, सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना वितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय, अन्य सहयोगी निकायहरू	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	भग्नावशेषलाई पन्छाउने कार्य गर्ने	सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिविरहरूमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
चौथो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धि सुचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तरता गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागी तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागी सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागी स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजि कार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिविधिहरू संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह	
	विपद्बाट अबरुद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरी तत्कालका लागि संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	
	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	
	मरेका पशुका शवहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्युभएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	

	शिविरहरूमा विद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
पाँचौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धि सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्पमापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित रही खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤ पारीवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल वितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	प्रभावितहरूको पहुँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरूमा थप राहत वितरणको ब्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति,	
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालय जस्ता आधारभूत क्षेत्रमा विद्युतीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल विद्युत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय	
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शिविरहरूमा विद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		
छैटौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤ पारीवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	

	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने र वितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
सातौँ दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने	भुकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤ पारिवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरूलाई थप त्रिपाल वितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने र थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी वितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	प्रभावित क्षेत्रमा खासगरी सडकटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेषगरी लड्गैगिक हिसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	
	विस्थापितहरूलाई गैह्रखाद्य र खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह खाद्य सुरक्षा नेतृत्व गर्ने निकाय, विश्वखाद्य कार्यक्रम	
	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनुगमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
आवश्यकताको आधारमा विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरूलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू		

	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति/ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थाबारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो हप्ता	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्बन्धी सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने	भुकम्पमापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित रही खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ➤ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ➤ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ➤ पारीवारिक सम्पर्क नभएका ब्यक्तिहरूको खोजकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भुकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेषलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरूलाई थप त्रिपाल वितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/नेरेसो	
	बिषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी स्विकृत मापदण्ड बमोजिम बितरणको ब्यवस्था मिलाउने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	
	प्रभावित क्षेत्रमा खासगरी सडकटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सगुक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेषगरी लडैगिक हिंसा नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	
	थप गैह्रखाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	
	थप अस्थायी शिविर ब्यवस्थापन गर्ने	आवास विषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरू	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थापन समिति	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका बमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति	
	मरेका पशु चौपायाको ब्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र	
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने र बिषय क्षेत्रगत बिस्तृत लेखाजोखा (CSDA) लाई सक्रीय बनाउन गृह मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समिति, बिषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	

बिस्थापित तथा प्रभावितहरूका लागि खाद्यान्न वितरण गर्ने राहतका थप कार्यलाई निरन्तरता दिने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने विषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
स्वीकृत मापदण्ड अनुसार प्रभावितहरूलाई नगद तथा अन्य अत्यावश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्थावारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र

अनुसूची १७

सम्भावित विपद् व्यवस्थापनमा अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे जानकारी पात्रो

महिना	सम्भावित प्रकोप	प्रकोपका पूर्व संकेतहरू	ध्यान दिनुपर्ने केही कुराहरू	पूर्वतयारीका लागि गनुपर्ने केहि कार्यहरू
वैशाख	आगलागी हुरीबतास असिना खडेरी चट्याड	<ul style="list-style-type: none"> ➤ अत्याधिक गर्मी हुनु । ➤ तातो हावा चल्नु । ➤ सुख्खा वातावरण हुनु ➤ हुरी बतास चल्नु । ➤ पानी नपर्नु तथा पानीको स्रोतमा पानीको मात्रा कमी हुनु 	<ul style="list-style-type: none"> • जथाभावी आगो नबाल्ने • मडितेल तथा पेट्रोल जस्ता पदार्थहरूलाई सुरक्षित राख्ने • सलाई लाइटर जस्ता बस्तुको जतन गर्ने र केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने । • चुरोट बिडीका टुटा ननिभाई जथाभावी नफाल्ने • खर तथा फुसले छाएका घरहरूमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत हुने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ जनचेतना बृद्धि गर्नुपर्ने । ■ पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने । ■ संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । ■ कृत्रिम अभ्यास गर्ने गराउने । ■ घर वरीपरी पानीको प्रवन्ध मिलाउने । ■ उद्धार तथा राहत सामग्री र कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरिराख्ने ।
	हावाहुरी असिना लु चल्नु र महामारी	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मौसममा बदली हुनु । ➤ मेघ गर्जनु, बिजुली चम्कनु । ➤ जमीनको सतहमा हेर्दा तिरमीर देखिनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • आगोको काम सकेपछि राम्ररी निभाउने । • आगो फैलन सक्ने सुख्खा बस्तु सुरक्षित राख्ने । • महामारीबाट बच्न सरसफाईमा ध्यान दिने • चट्याडबाट बच्नका अर्थिड गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ विभिन्न (प्राथमिक उपचार, राहत/उद्धार, समन्वय, संचार) टोली गठन गर्ने । ■ उचित स्थान र ठाँउमा पानीको भण्डारण गर्ने । ■ पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
आषाढ	अतिवृष्टि बाढी	<ul style="list-style-type: none"> ➤ थोरै समयमा धेरै पानी पर्नु । ➤ जमीन धाँजा फाट्नु । खोला र खोलसामा धेरै पानी बग्नु । ➤ खोलाले जमीन कटान गर्नु । ➤ अचानक बादलले ढाकी अध्यारो हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • खोला खोल्साको बहाव सहज बनाउने । • पहिरो जान सक्ने क्षेत्रको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रबाट घरबस्ती सार्ने • राहत तथा उद्धार सामग्रीको व्यवस्था गरी राख्ने । (जस्तै : कोदालो, डोरी ड्रम आदि) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ वृक्षारोपन गर्ने । ■ संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने ■ विद्युत लाईन ब्यवस्थित गर्ने ■ खोला नहरका बाधक वस्तुहरूलाई पन्छाउने तथा मर्मत गर्ने । ■ सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने ■ खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा
	पहिरो महामारी	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मेघगर्जन सहित बिजुली चम्कनु र पानी पर्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गर्न । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ तटबन्धन गर्ने । राहत तथा उद्धार ■ सामग्री कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरी राख्ने ।

		<ul style="list-style-type: none"> ➤जमीन धाँजा फाट्नु ➤पहिरो तल तल भर्दा ठूलो हुनु ➤भाडा पखलाको लक्षण देखिनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • प्रकोपको जोखिम कम गर्ने • सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने । ■ संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षरोपण गर्ने ।
भाद्र आश्विन	अतिवृष्टि बाढी महामारी पहिरो	<ul style="list-style-type: none"> ➤जमीन धाँजा फाट्नु । ➤जमीन अचानक फूटेर पानीको मूल फूट्नु । ➤नदीको प्रवाह रोकिनु । ➤शुरुमा १/२ जनालाई भाडा पखला देखिनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने • बृक्षारोपण गर्ने । • सुरक्षित र स्वस्थकर खाना खुवाउने तथा खाने । • घर वरपर सरसफाई गर्ने । • फोहर पानी जमेको खाडल पुर्ने । • समय समयमा स्वास्थ्य चौकी गई सरसल्लाह लिने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ खानेपानीका स्रोतहरू सरसफाई गर्ने । ■ सफा पानीको प्रयोग गर्ने ■ संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षारोपण गर्ने । ■ पूनःपर्नसक्ने प्रकोपबारे सतर्क रहन जानकारी दिने । ■ न्यूनीकरणका कार्यहरू गर्ने ।
कार्तिक मंसिर	असिना आगलागी	<ul style="list-style-type: none"> ➤मेघ गर्जनु /पानीसँग असिना पर्नु । ➤आगो बल्नु । ➤वातावरण अधिक चिसो हुनु । ➤तापक्रम न्यूनतम हुनु । 	<ul style="list-style-type: none"> • पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने र संचार माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने • कृत्रिम अभ्यास गर्ने । • रोकथाम तथा उद्धार प्रशिक्षण संचालन गर्ने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने । ■ जाडो शुरु हुनु अगावै न्यानो कपडाको ब्यवस्था गर्ने । ■ जाडोबाट बच्न सकिने स्थानीय उपायहरू अपनाउने ।
पुस माघ	शीतलहर हिमपात हुनु तुषारो पर्नु	<ul style="list-style-type: none"> ➤कुहिरोसँग हिउ बर्सनु ➤अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पर्नु । ➤पानी ज्यादै चिसो हुनु ➤हुस्सु लाग्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • चिसो तथा ठण्डीबाट बच्न बाक्लो तथा न्यानो कपडा लगाउने । • काम नपरी सकभर चिसोमा ननिक्लने • हिमपात हुन थालेपछि घर बाहिर ननिस्कने । 	<ul style="list-style-type: none"> ■ न्यानो कपडा र तातो खानाको प्रवन्ध गर्ने । ■ आवश्यक घरायसी सामग्री हिमपात तथा शितलहर हुनु अगावै भण्डारण गर्ने ।
फागुन चैत्र	आगलागी हुरी बतास चट्याङ अ र्नि स न । वृष्टि	<ul style="list-style-type: none"> ➤गर्मी मौसम ➤तापक्रम वृद्धि हुनु । ➤जमीन जलेको क्रमशः अनुभवन गर्नु ➤तातो हावा (लु) चल्नु ➤हुरी चल्नु । 	<ul style="list-style-type: none"> • उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरी राख्ने । • हुरी बतास चलेको अवस्थामा घर बाट बाहिर ननिस्कने । • हुरीबतास नरोकिदासम्म आगो नबाल्ने • जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> ■ संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । ■ घरलाई किलाकाटी ठोक्ने र फुसको घर भएमा यो मौसम अगाडी नै राप्ररी बाध्ने ■ चर्को घाममा घर बाहिर नजाने ■ कृत्रिम अभ्यास गर्ने । ■ राहत सामग्री तथा उद्धार कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरेर राख्ने ।

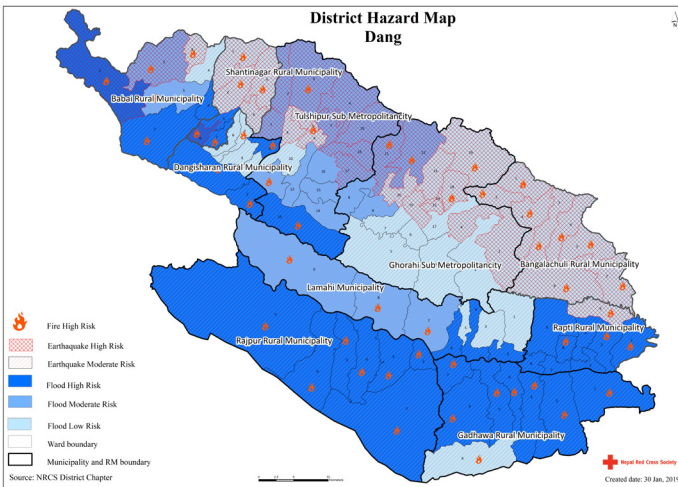
सन्दर्भ सामग्रीहरू

१. विपद् व्यवस्थापन तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण ऐन २०७४
२. विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति, २०७५
३. विपद् जोखिम राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना, २०१८-२०३०
४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७
५. जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०६८
६. जिल्ला विकास योजना, ३०७१/७२
७. दोश्रो जिल्ला आवधिक योजना २०६९/७०-२०७३/७४
८. स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका, २०७४
९. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना, २०७१/०७२
१०. जिल्ला वस्तुगत विवरण, २०७१
११. दाङ जिल्लाको गाउँपालिका/नगरपालिका प्रोफाइल, २०७४
१२. केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्याङ्कगत प्रतिवेदन, २०६८
१३. स्थानीय तहको विभाजन तथा केन्द्रहरूको विवरण, २०७३
१४. अद्यावधिक विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७२/७३ दाङ
१५. विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६
१६. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
१७. जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९
१८. विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ (अध्यावधिक २०७४)
१९. राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन विधी, २०७२

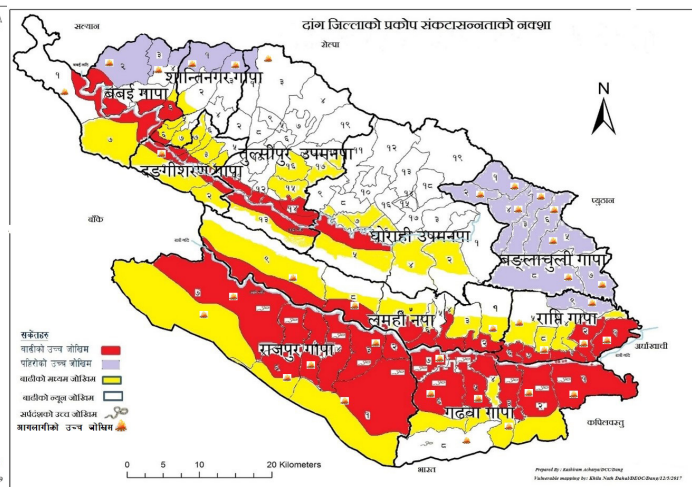
नोट- यस सम्बन्धी बिस्तृत जानकारीका लागि जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सम्पर्क गर्न सकिने छ । यो योजनालाई सफ्ट कपी आवश्यक परेमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण पोर्टलमा उपलब्ध रहेको छ ।

विपद् सम्बन्धी सूचना वेवसाईड www.drrportal.gov.np/http://implatformnepal.com/dang

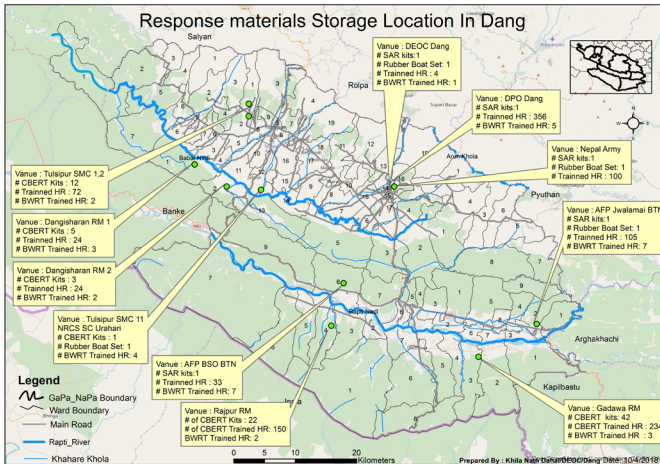
जिल्लाको संकटासन्नता तथा खतराको नक्शांकन

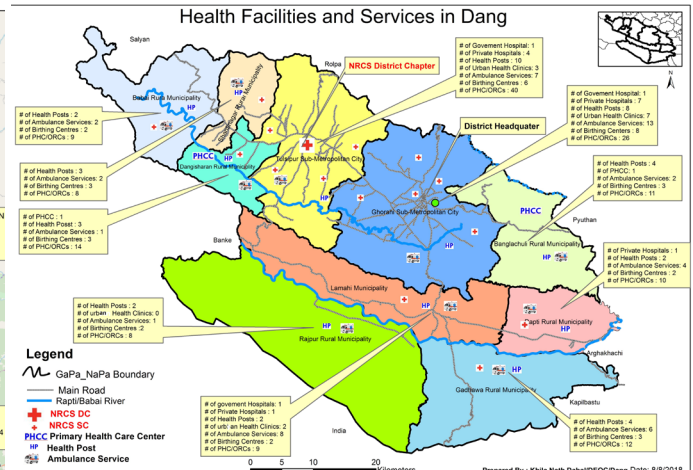
जिल्लाको बिपद् जोखिम नक्शांकन

जिल्लाको बिपद् जोखिम नक्शांकन

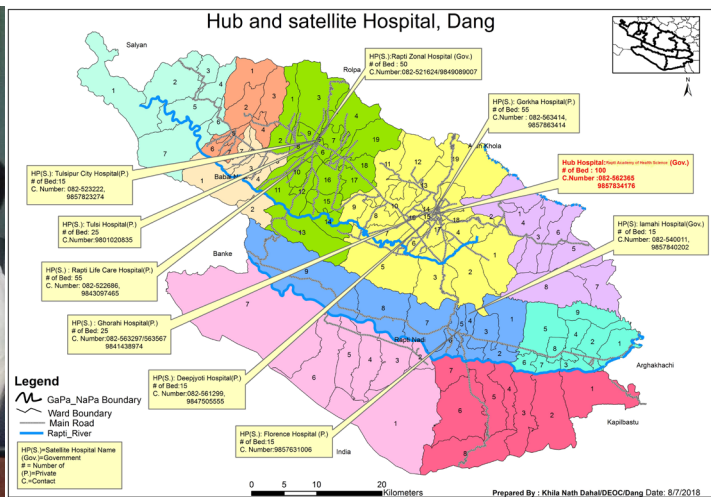
जिल्लामा रहेका खोज उद्धार सामग्रीहरूको भण्डारण स्थलको

जिल्लामा उपलब्ध स्वास्थ्य तथा एम्बुलेन्स सेवाको अवस्था

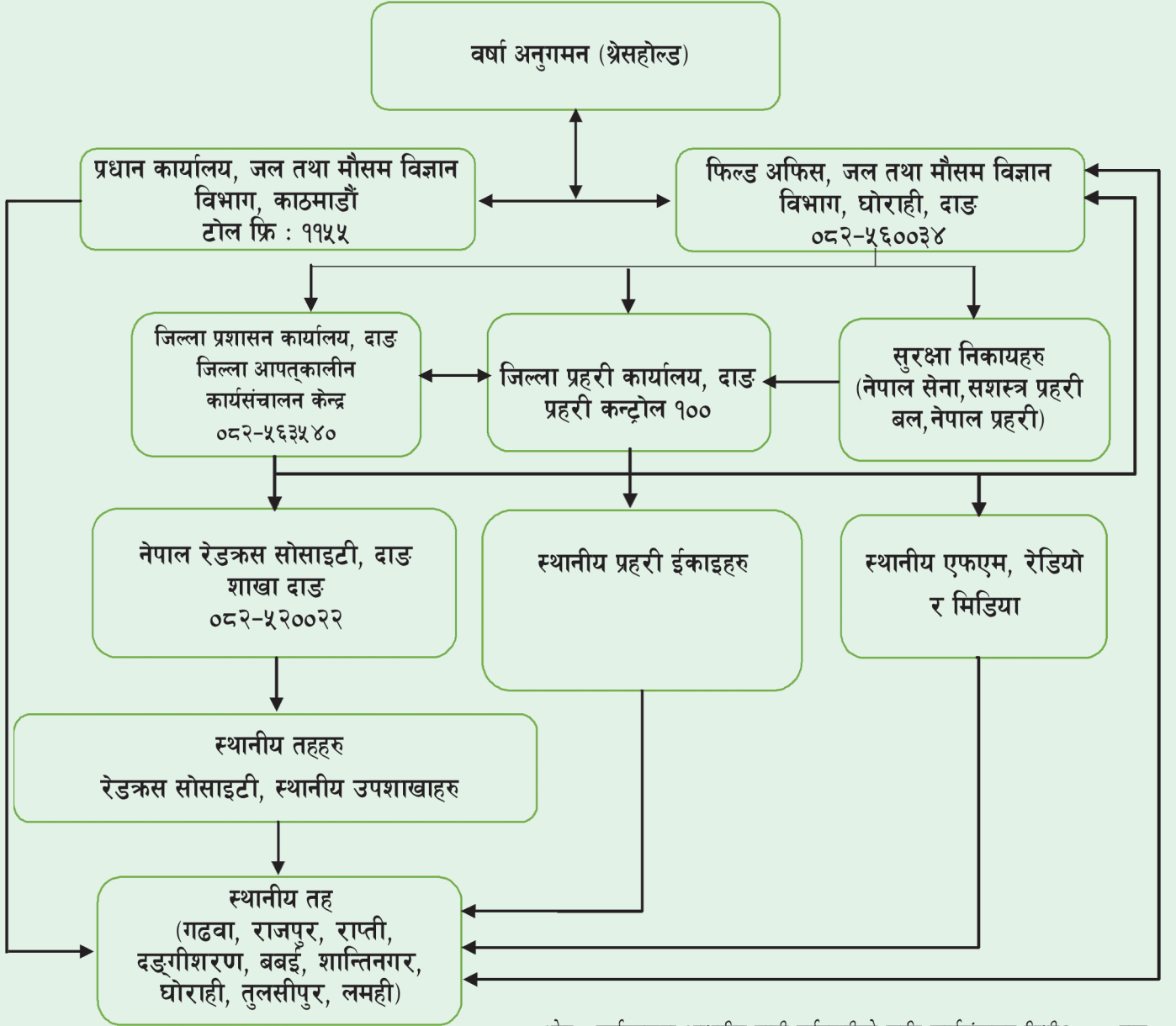

DEOC को कार्य प्रणाली र बाढी पूर्वसूचना प्रणाली बारेमा छलफल

जिल्लामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवाको अवस्था

दाङमा बाढी पूर्व सूचना प्रणाली/बिपद् सूचना संयन्त्र सञ्जाल

श्रोत : पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वतयारीको लागि कार्यसंचालन विधी, २०७४ दाङ;

बिपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ अघ्यावधिकका लागि:

आर्थिक तथा प्राबिधिक सहयोग
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
दाङ जिल्ला शाखा, दाङ